

ΝΕΟΛΟΓΟΥ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΑΡΙΘΜΟΣ 34.

ΤΟΜΟΣ Β΄.

13 ΙΟΥΝΙΟΥ 1893.

ΜΥΘΟΛΟΓΙΚΑ.

Περὶ τῶν πρὸς ἐξήγησιν τῶν μύθων
διαφόρων σχολῶν πάλαι καὶ νῦν.*

Τούτου ὅμως γενομένου, νέου συστήματος αἱ ἀρχαὶ ἀναφαίνονται διὰ τῶν Προλεγομένων εἰς ἐπιστημονικὴν μυθολογίαν ὑπὸ τοῦ Otfried Müller, τῆ 1825 δημοσιευθέντων. Αἱ αὐτῶν δὲ ἐξίτηι οὗτος νὰ ἀποκαλύψῃ τὴν φυσικὴν ἢ ἱστορικὴν σημασίαν τῶν μύθων, ἐξετάζων τὰς διαφόρας φυλῶν καὶ οἰκογενειῶν, χρώμενος τῆ ἐτυμολογικῆ ἀναλύσει. Ἀνεγνώρισε τὴν φυσικὴν ἐνέργειαν τῆς ἀνθρώπιτος ἐν τῇ παιδικῇ αὐτῆς ηλικίᾳ. Ὁ μύθος ἐφάνη αὐτῷ ὡς πρῶξις φυσικῆ δι' ἧς τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα, ἀνίκανον εἶτι πρὸς ἀφρημένας ἐννοίας, ἐθεώρει τὰ πράγματα ὑπὸ τύπον συγκεκριμένον καὶ ζῶντά. Καὶ τοιαῦτα ἡ μέθοδος ἐν συντόμῳ τοῦ Otfried Müller, ἤτινι ἀκολούθησαν ὁ Welker ὁ Preller καὶ ἄλλοι. Ἀλλ' ἤδη ἡ μυθολογία ὅλω, ἀνακαινίζεται καὶ νέαν τροπὴν λαμβάνει. Ὅτι ἐγένετο διὰ τὴν γραμματικὴν, διὰ τῆς συγκριτικῆς γραμματικῆς τοῦ Bopp, τὸ αὐτὸ γίνεται διὰ τὴν μυθολογίαν τῆ 1840. Ἡ συγκριτικὴ μυθολογία πατέρα μὲν εἶχε τὸν Adalber Kuhn, ἀλλὰ κυριώτατον αὐτῆς θεράποντα, ὅστις ἀνέπτυξεν αὐτὴν καὶ καθώρισε, τὸν Max Müller. Οὗτος, μελετήσας τὰς βέδας καὶ ἰδίᾳ τὴν Rig-Véda, ἐξέθηκε τὰς ιδέας αὐτοῦ κυρίως διὰ τοῦ συγγράμματος αὐτοῦ Me l l e τ ο ν ἐπὶ τῆς συγκριτικῆς μυθολογίας (Essais sur la mythologie comparée) καὶ ἐν τοῖς Ma o ἡ μ α σ ι ν α ὐ τ ο ῦ π ε ρὶ τῆς γ λ ῶ σ τ ι κῆς ἐ π ι σ τ ῆ μ η ς (Leçons sur la science du langage). Αἱ βέδαί εἰσι τὰ ἱερὰ βιβλία τῶν Βραχμάνων τῶν Ἰνδῶν. Ἡ

λέξις βέδα σημαίνει ἐν τῇ σανσκριτῇ γλώσσῃ ἡ ἐπιστήμην. Κατὰ τὸν Müller ἡ λέξις βέδα ἡ αὐτὴ ἐστὶ τῇ ἑλληνικῇ λέξει οἶδα=γινώσκω. Τὸ ὄνομα δὲ τοῦτο ἐδόθη ὑπὸ τῶν Βραχμάνων εἰς τέσσαρας συλλογὰς ὕμνων, ἃς ἀποκαλοῦσι Rig-véda, Yagur-véda, Sama-véda καὶ Atharva-véda.

Τὸ σύστημα δὲ ὅπερ ἀνέπτυξεν ὁ Max Müller ἐκλήθη συγκριτικὴ μυθολογία, διότι γίνεταὶ σύγκρισις τῶν μύθων ἐνὸς λαοῦ πρὸς τοὺς ἑτέρου. Ὁ Müller εἶπεν ὡς ἀρχὴν τοῦ συστήματος αὐτοῦ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς συγγενείας τῶν Ἰνδοευρωπαϊκῶν γλωσσῶν, ἢ ὡς ἀποκαλεῖ αὐτὰς οὗτος τῶν ἀρίων γλωσσῶν. Οὕτως οἱ Κέλται, οἱ Ἰνδοί, οἱ Ἰράνοί, οἱ Λατῖνοι καὶ οἱ Ἕλληνες, πάντες ἔχουσιν, ὡς καὶ ἡ γλώσσα αὐτῶν ἀποδείκνυσιν, ἰδιώματα, ἅτινα δύναται νὰ τάξωσιν αὐτοὺς εἰς μίαν οἰκογένειαν. Ἡ σύγκρισις δὲ τῶν λέξεων, αἵτινες ὑπὸ διαφόρους τύπους εἰσὶ κοινὰί πάσαις ταῖς Ἰνδοευρωπαϊκαῖς γλώσσαις, γίπτουσι πολὺ ἥως ἐπὶ τῆς ἀρχικῆς σημασίας τῶν λέξεων τούτων. Οὕτως ἐάν ληθῆ τὸ ὄνομα θεοῦ τινος, οἷον τοῦ Διὸς ἢ τῆς Ἀθηνᾶς ἢ ἄλλου τινός, δυνατόν τὸ ὄνομα τοῦτο οὐδεμίαν μὲν νὰ ἔχη καταληπτὴν σημασίαν ἐν τῇ ἑλληνικῇ, ἢ ἀντίστοιχος ὅμως αὐτῆς ἐν ταῖς συγγενέσι γλώσσαις, ἰδίᾳ ἐν τῇ σανσκριτῇ, ἢ τῇ ζενδικῇ, δυνατόν ν' ἀποκαλύψῃ τὴν πρώτην σημασίαν τῆς λέξεως. Ὅπως ἐνοησώμεν, λέγει ὁ Müller, τὴν ἀρχὴν καὶ τὸν νοῦν τῶν θεῶν τῶν Ἑλλήνων καὶ ἀνακαλύψομεν τὴν πρώτην ἐννοίαν τῶν αὐτοῖς ἀναφερομένων μύθων, δεόν νὰ λάβομεν πρὸ ὀφθαλμῶν τὰς παραλλήλους μαρτυρίας περὶ αὐτῶν, ὅσας παρέχουσιν ἡ λατινικὴ, γερμανικὴ, σανσκριτικὴ καὶ ζενδικὴ φιλολογία. Ἀθηνᾶ εἶνε ὄνομα θεῖον, ὅπερ ἐν τῇ ἑλληνικῇ οὐδεμίαν ἔχει σημασίαν· κατὰ τὸν v. Müller διὰ λόγους οὗς ἀναπέσσει, ἡ λέξις ἐστὶν ἡ αὐτὴ τῇ Atharā, σημαίνουσα τὴν αὐγὴν ἐν τῇ σανσκριτῇ. Συμφώνως δὲ τῇ γνώμῃ αὐτοῦ ταῦτη ὁ Müller πάντας τοὺς περὶ Ἀθηνᾶς μύθους συμβιβάζει πρὸς τὰ φυσικὰ φαινόμενα τῆς αὐγῆς. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὁ Ζεὺς ἐξηγεῖται

*) Ἰδὲ ἀριθ. 33, σελ. 642—644.

οὐρανός και επομένως πάντες οι περι αυτού μύθοι πρέπει να συμβιβασθώσι προς οὐράνια φαινόμενα.

Εἰς τὴν μυθοποιτικὴν ἡλικίαν τῆς γλώσσης, ὅπως αὐτὸς οὗτος ἀποκαλεῖ αὐτὴν, ἀποδίδωσι τὸν σχηματισμὸν τῶν μύθων ὁ Max Müller. Ἴνα δὲ μὴ κατατριβήμεθα εἰς πλείονας λεπτομερείας, συγκεφαλαιώμεν τὴν καθόλου θεωρίαν τοῦ Max Müller. Ἐν τῇ Vöda εὐρίσκον λέξεις ὁμοίχους πρὸς τὰ ὀνόματα διαφόρων θεῶν ἢ ἠρώων τῶν Ἑλλήνων, αἵτινες σημαίνουσι φυσικὰ φαινόμενα, οἷον οὐρανόν, αὐγὴν κτλ. Θεωρεῖ δ' ὅτι αὐταὶ αὐταὶ αἱ λέξεις κακῶς ἐνοηθεῖσαι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐσχημάτισαν τοὺς μύθους αὐτῶν δηλ. κατὰ τὴν μεταφορὰν αὐτῶν ὑπέστησαν γλῶσση κτλ. ὡς λέγει, παράδειγμα (maladie du langage). Ἐπειδὴ λοιπὸν αἱ λέξεις ἐλήθησαν καὶ κατέστησαν ὀνόματα παρὰ τοῖς Ἑλλήσι θεῶν πρόσωποποιηθέντων διὰ τῆς maladie du langage, ἢ πρώτῃ ἀρχῇ τῶν ἑλληνικῶν μύθων ἀναζητητέα ἐν ταῖς Βίβαις. Ἐκ τῆς ἀναζητήσεως δὲ ταύτης φανίσσεται ὅτι οὗτοι ἴσαν φυσικὰ φαινόμενα. Τὸ σύστημα τοῦτο, καίτοι καὶ ὁμοιωμάτων οὐδαμῶς ἐστέρηθη, ἐκράτησεν ὡς τὸ ἐπιστημονικώτερον. Τελευταῖον ὁμοίως, πρὸς πενταετίας, καὶ νέα ἀνεφάνη σχολή, ἀποφαινομένη ὅτι ἢ κακῶς ἐνοηθεῖσα διαλεκτικὴ (langage) ἤμισα συμβάλλεται εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῆς μυθολογίας. Ἡ σχολὴ αὕτη ἔρμηνευσι τὸ ἀκατάληπτον στοιχεῖον, ὅτι οἱ μύθοι ἐνέχουσιν, ὡς ἐν ἀπλῶς ἢ ἐπιζήτησις διαγνοῦν τὴν καταστάσεως ἄλλοτε συνηθεστάτης ἢ μὴ παγκοσμίου, ἀλλ' ἴτις σήμερον δὲν εὐρίσκειται ἢ παρὰ τοῖς ἀγρίοις καὶ μέχρι τινὸς σημείου παρὰ τοῖς καίσι. Τὸ προαναπτυχθὲν σύστημα τοῦ Max Müller προδίδει ὅτι ἢ διανοητικὴ κατάστασις, ἴτις ἐγέννησεν τοὺς μύθους, εἶνε τὸ ἀποτέλεσμα εἰδούς διαφορᾶς τῆς διαλέκτου τὸ νέον σύστημα ὑπολαμβάνει ὅτι τὰ διαλεκτικὰ φαινόμενα ἀναφέρονται εἰς ἀνάλογον διανοητικὴν κατάστασιν. Τὸ σύστημα τοῦτο δύναται νὰ κληθῆ νέα ἱστορικὴ σχολὴ ἢ ἀνθρωπολογικὴ, διότι λαμβάνει ὡς βάσιν τὴν μελέτην τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ συνόλῳ τῶν ἐδῶν, τῶν ἰδεῶν καὶ τῆς ἀγωγῆς αὐτοῦ. Τοῦ συστήματος δὲ τοῦτου εἰ μὴ ἐγένετο ὁ ἀρχηγὸς τῶν σπουδαιωτάτων ὁμοίως ἐγένετο εἰρηγῆτων ὁ Ἄγγλος ἐλληνοφίλης καὶ διαπρεπῆς συγγραφεὺς τῆς Ἀγγλίας Andrew Lang. Τὰς ἰδέας δ' αὐτοῦ ἐξέθηκε δι' ἄρθρον ἐν τῇ Encyclopaedia Britannica (τομ. XVII) ἐπιγραφόμενον ἢ Mythology. Τὸ ἄρθρον δὲ τοῦτο τοῦ διαπρεποῦς μεταφραστοῦ τοῦ Θεοκρίτου καὶ Ὀμήρου μετ' ἄλλων τινῶν, μεταφρασθὲν ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ ὑπὸ Leon Parmentier εἰς τὴν γαλλικὴν, ἐδημοσιεύθη τῷ 1886 μετὰ σοφοῦ προλόγου τοῦ Charles Michel, καθηγητοῦ ἐν τῇ σχολῇ τῶν γραμμάτων τῆς Γάνης. Οὕτως ἀπετελέσθη νέα ἐκδοσις τῶν περὶ τῆς νέας σχολῆς ἐπιγραφῶν τοῦ Lang, πληροστέρα τῆς ἀγγλικῆς. Ἰδιαίτερος δὲ πρόλογος τοῦ Lang προτάσσεται τῆς γαλλικῆς ἐκδόσεως. Περὶ τῶν ἑλληνικῶν μύθων ὁμιλῶν ἐν ἰδίῳ κεφαλαίῳ ἐφετάζει ἐν πρώτοις τοὺς θεοὺς καθ' Ὀμηρον καὶ εἶτα καθ' Ἡσίοδον, ἀποφαινεταὶ δὲ τὴν δετὴν γνώμην περὶ τῶν θεῶν τῶν Ἑλλήνων. Ἐπολλοὶ τῶν θεῶν τῶν Ἑλλήνων ἴσαν τὸ πρῶτον στοιχεῖα, τὰ στοιχεῖα δὲ ταῦτα ἐπροσωποποιήθησαν κατὰ τοὺς νόμους τῆς ἀγρίας φαντασίας (imagination

sausage), ἀλλὰ αἱ λεπτομέρειαι ἐν ταῖς παραδόσεσιν οὐδαμῶς ἐρμηνεύονται ὡς ὁ μῦθος τοῦ τοιοῦτου ἢ τοιοῦτου φαινομένου, ἀλλὰ συμφώνως τῇ νέῃ ἡμῶν μεθόδῳ. Ἡ ἀρχαία διανοητικὴ κατάστασις κατέλειπεν ἔχρη ἐν τῷ μύθῳ. Ὁ Ζεὺς εἶνε ὁ οὐρανός, ἀλλ' οὐχὶ ὁ ἡμέτερος οὐρανός· ἔλαθεν ἐξ ἀρχῆς προσωπικὸν χαρακτῆρα καὶ ὁ χαρακτῆρ οὗτός ἐστιν ἀγρίος καὶ βάρβαρος. Τῷ περὶ αὐτοῦ μύθῳ προστέθησαν ἱστορίαι, αἵτινες οὐχ ὑπῆρχον πρότερον. Κατέστη ἀνθρωπομορφικὸς καὶ ὁ μῦθος αὐτοῦ ἐτροποποιήθη ὑπὸ τῶν ἱερέων τῆς χώρας, ὑπὸ τῶν βάρδων (ποιητῶν) τῶν διαφόρων φυλῶν, ὑπὸ τῶν ἐθνικῶν ποιητῶν, ὑπὸ τῶν ἀρχαίων φιλοσόφων. Τοιοῦτο καὶ τὸ νεώτερον σύστημα, ὅπερ βεβαίως προαχθῆσεται οἷον τῷ χρόνῳ, εἰ μὴ προήχθη, διότι καθὰ ὁ Lang ἐν τῷ προλόγῳ αὐτοῦ ἐπιτελεῖται γνωστὸν, προτίθητο νὰ ἐκδῆ ἔκτενὲς σύγγραμμα περὶ τῆς ἀνθρωπολογικῆς σχολῆς, ὅπερ ἀγνοοῦμεν εἰ ἐξεδόθη.

Τὰ διάφορα συστήματα, ὅπερ ἐπισκοπήσαμεν, ἐνέχουσι τὰ ἐλαττώματα αὐτῶν, ἀλλ' ἐνέχουσι καὶ στοιχεῖα ἀληθείας. Δυναμῶς, ὡς παρατηρεῖται ὁμοίως ὁ Charles Michel, ν' ἀνεύρωμεν μύθους γεννηθέντας ἐκ τῶν λέξεων κακῶς ἐνοηθεῖσῶν. Αἱ οὐέλαι, ἢ αὐγὴ καὶ ὁ ἥλιος οὐδαμῶς ἀποκρούονται τοῦ σχηματισμοῦ πολλῶν μύθων. Ἐκείνο ὅμοιως ὅπερ οἱ συγγραφεῖς τῶν συστημάτων δοκοῦσι μὴ ἀναγνωρίσαντες, ἐστίν, ὅτι τὸ γενικὸν σύστημα δι' οὐ πειρῶνται νὰ ἐξηγήσωσι πάντας τοὺς μύθους δὲν ἐφαρμόζεται εἰς πάντας. Ἀνάγκη δὲ νὰ καταβληθῆ φροντίς καὶ πρὸς ἐξήγησιν εἰδικῶν μύθων τινῶν.

Γνωστὸν ὅτι τὰ ἱερὰ σῆτως εἰπεῖν βιβλία τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος ὑπῆρξαν ὁ Ὀμηρὸς καὶ ὁ Ἡσίοδος, οἵτινες καθὰ καὶ Ἡρόδοτος εἶπεν εἰσὶν οἱ δόντες θεογονίαν Ἑλλήσιν. Ἡ θεολογία τῶν ἀρχαίων δὲν περιωρίσθη ἐν μόνοις τοῖς ποιητικῶς τούτοις ἔργοις, ἀνεπτύχθη ἐπὶ μᾶλλον ὑστερον ἰδίῳ διὰ τοῦ Πινδάρου καὶ Λισχύλου. Οἱ Ἑλληνες, αἰετοίως φιλελευθεροί, οὐδαμῶς καὶ ὑπὸ τῆς θρησκείας ἐδεδουλωμένοι. Καὶ οὐκ ἴν δυνατόν ἄλλως γενέσθαι, ἀπ' οὗ οἱ Ἑλληνες, οἵτινες εἶπαρ τις καὶ ἄλλος λαὸς κατανόησαν τὸν ἀνθρώπου, οὐδὲν δὲ μίξον αὐτοῦ ἐν Ἑλλάδι καθὰ παρατηρεῖ ὁ L. Menard, ἐπλασαν καὶ τοὺς θεοὺς αὐτῶν κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν τοῦ ἀνθρώπου, κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν αὐτῶν, διότι καὶ εἰ τι παρέλαθον παρ' ἄλλων λαῶν, τοῦτο τοσοῦτον παρήλλαξαν, ἐπιθάντες ἐπ' αὐτοῦ τὸν τύπον τῆς ἰδίας μεγαλοψυχίας, ὅστε ἐγένετο δημιουργημὰ αὐτῶν πρωτότυπον. Τοῦτο ἐγένετο καὶ ἐν τῇ θεολογίᾳ αὐτῶν, διέπλασαν αὐτὴν κατὰ τὰς ἰδέας αὐτῶν καθ' ἑαυτοὺς εἶχον τὴν καταγωγὴν πρὸς τοὺς θεοὺς. Ὁ μελετῶν τὸν μῦθον τοῦ Προμηθέως τοῦ κατ' ἐξοχίαν ἀντιπροσώπου τοῦ ἀνθρώπου, τὸν μῦθον ὡς διέπλασε μάλιστα αὐτὸν ὁ εὐσεβὴς Λισχύλος, ἀνομολογῶναι πάντως τὴν μεγάλην διάνοιαν τῶν Ἑλλήνων. Ἐν πᾶσι καὶ πανταχοῦ θαυμάζει τις τὴν μεγαλοψυχίαν αὐτῶν.

Ἐκεῖ ἐνθα, λέγει ὁ Michel Breal, ἢ Ἑλλὰς εὐγενὴ ὕλην πρὸς μεταφυσικὰς καὶ θρησκευτικὰς θεωρίας, οἱ Ῥωμαῖοι δὲν εἶδον ἢ μονοτόνους παραδόσεις ἢ προφάσεις πρὸς δευσιδαιμόνας τελετάς. Προθύμως θαυμάζω τὸν Δία τοῦ Πινδάρου καὶ τοῦ Σοφο-

κλέους, νομοθέτου, ἐχθροῦ τῆς τυραννίας, προστάτου τῶν καταδυναστευομένων, θύλακα τῆς ἐστίας, διανομῆς τῆς δικαιοσύνης, παρηγορίας τῶν δυστυχῶν, ἀλλὰ ἴμα ἐν αὐτῷ χαίρετῳ δημιουργημὰ τῆς ἐλληνικῆς μεγαλοψυχίας, τὸ ἰδανικὸν λαοῦ καλλιτεχνῶν, ἐλευθεροφρόνων καὶ φιλελευθέρων. Τίς ἢ θεότις ἴν αἱ Ἀθῆναι τοῦ Περικλέους δὲν κατέστησαν τύπον καλλονῆς καὶ μεγαλείου; Θαυμάζω τὸν εὐψύχῳ καὶ βαθύν νοῦν ἐν ἢ Ἑλλάς ἐνέβαλεν εἰς τοὺς μύθους αὐτῆς, ἀλλ' ἐν τούτῳ διαβλέπω προνόμιον τῆς μεγαλοψυχίας, ἴτις καταλείπει τύπον ἐπὶ παντός, ὅπερ ἐγγίξει. Ἀναβιβάσασα ἐπὶ τῆς σικανῆς τὴν ἱστορίαν τῶν θεῶν καὶ τῶν ἠρώων ἐφάνη γόνιμος εἰς σωτηρίους διδασκαλίαι· τὰ συμβεβηκότα, οἱ ἔρωτες, αἱ μάχαι τῶν δυνάμεων τῆς φύσεως, μετατραπέσασα εἰς τραγικὰς προσωποποιήσεις, ἐγένοντο πηγὴ ἀνδρικών ἐμπνεύσεων καὶ γενναίων αἰσθημάτων. Ἀλλὰ τῇ σοφίᾳ τῶν παρελθόντων αἰώνων ὀφείλεται ἢ τιμὴ; Οὐχὶ ὀφείλεται τῇ Ἑλλάδι, ἴτις μετέδωκε τὴν ψυχὴν αὐτῆς εἰς τὰ φάσματα ταῦτα καὶ ἐνεψύσασεν αὐτοῖς τὴν ἰδίαν αὐτῆς ψυχήν. Ὁ δὲ Jules Girard, ἀποθαυμάζων ἐπίσης τὴν ἑλληνικὴν μεγαλοψυχίαν ἐν τῇ θρησκείᾳ τῶν ἀρχαίων, ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ «Τὸ θρησκευτικὸν αἰσθημὰ ἐν Ἑλλάδι», καταστρέφει μίαν παράγραφον αὐτοῦ, ἀναφωνῶν, ὁ νεώτερος οὗτος πολιτίης· «Ὅσοις τίτλος εὐγενείας τὸ νὰ ζῆ τῆς ἐν τοιαύτῃ πολιτείᾳ, οἷα ἴν ἢ ἀρχαία ἑλληνική!».

ΟΔ. ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ

Ἡ ΠΡὸ ΤΟΥ ΚΑΤΑΚΛΥΣΜΟΥ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΔΥΟ ΚΟΣΜΩΝ ΔΙΑ ΤΗΣ ΑΤΛΑΝΤΙΑΟΣ.*

Ὁ Πλάτων, ἢ μᾶλλον οἱ ἱερεῖς τῆς Σαίδος, οἱ δώσαντες τὰς πληροφορίας ταύτας, καὶ λέγοντες ἐν μὲν τῷ Τιμαίῳ, ὅτι ἢ νῆσος Ἀτλαντίς ἦσασα ἴσο μεζῶν τῆς τῆς Αἰθιοπίας καὶ Ἀσίας, ἐνόουν βεβαίως τὸ ἄθροισμα τῶν μεγεθῶν τῆς Αἰθιοπίας, ἴτις ἴσο κεραισμένη τῆς Αἰθιοπίας (διὰ τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης καὶ τῆς Αἰθιοπίας), μετὰ τοῦ τῆς Ἀσίας, τῆς τότε γνωστῆς, τῆς περιλαμβανομένης τὴν νῦν Μικρὰν Ἀσίαν μέχρι Περσίας. Ἐν τῷ Κριτίᾳ δὲ ὁ Πλάτων περιγράφει τὰ ἄλλα μέρη τῆς νήσου ἀπάσης διὰ τοῦ κατωτέρω χωρίου:

«... τὸ μὲν οὖν ἄστυ καὶ τὸ περὶ τὴν ἀρχαίαν οἰκισιν ἀγῶν ὡς τότε ἐλέγη, νῦν διεμνημόνευται· τῆς δ' ἄλλης χώρας ὡς ἢ φῶσι εἶχε καὶ τὸ τῆς διακοσμήσεως εἶδος ἀπομνημονεύσασα παρατόν. πρῶτον μὲν οὖν ὁ τόπος ἄπας ἐλέγετο σφόδρα τε ὑψηλὸς καὶ ἀπότομος ἐκ θαλάττης, τὸ δὲ περὶ τὴν πόλιν πᾶν πεδίον, ἐκείνῳ μὲν περιέχον, αὐτὸ δὲ ἐν κύκλῳ περιεχόμενον ὄρει μὲχρι πρὸς τὴν θαλάτταν καθήμενος, λεῖτον καὶ ὁμαλές, πρόμνηες δὲ πάν, ἐπὶ μὲν ἄτερρα τρισχίλιον σταδίων, κατὰ δὲ μέσον ἀπὸ θαλάττης ἑνὸς διασχίλιον. ὁ δὲ τόπος οὗτος ἔλις τῆς νήσου πρὸς νότον ἐπέτραπτο, ἀπὸ τῶν ἀρκτων καταβάρους· τὰ δὲ περὶ αὐτὸν

*) Ἰδε ἄρθρ. 33, σελ. 646—648.

ὄρη τότε ὕμνει' το πλῆθος καὶ μέγεθος καὶ κάλλος παρὰ πάντα τὰ νῦν ὄντα γεγονῶναι, πολλὰς μὲν κόμας καὶ πλουσίας περιόκτων ἐν ἐκαστοῖς ἔχοντα, ποταμοὺς δὲ καὶ λίμνας καὶ λιμῶνας τροφὴν τοῖς πᾶσι... ὡς οὖν τὸ πεδίον φῶσι καὶ ἐπὶ βασιλείων πολλῶν ἐν πολλοῖ χρόνῳ διεπεπὸνητο· τατράγων μὲν αὐτὸ ὑπῆρχε τὰ κλεῖστα ὄρη καὶ πρόμνηες· ἐπὶ δὲ ἐνελεπε, κατεῦθοντο τὰ φῶσι κύκλῳ περιεσχημασμένης, τὸ δὲ βῆθος καὶ πλάτος τότε μῆκος αὐτῆς ἀπίστον μὲν τὸ λεχθέν, ὡς χειροποίητον ἔργον... πλεθροῦ μὲν γὰρ βῆθος ὄρεινκτο, τὸ δὲ πλάτος ἀπάντη σταδίων, περὶ δὲ πᾶν τὸ πεδίον δρυχθεῖσα συνέβαινε εἶνε τὸ μῆκος σταδίων μυρίων. τὰ δ' ἐκ τῶν ὄρων καταβαίνοντα ὑποδοχόμενῃ βεῦματα καὶ περὶ τὸ πεδίον κυκλωθεῖσα, πρὸς τὴν πόλιν ἔθνε τε καὶ ἔθνε ἀφικαμένη, ταύτη πρὸς Ἀτλαντταν μετέτο ἐρεῖν... πλῆθος δὲ, τῶν μὲν ἐν τῷ πεδίῳ χρησίμων πρὸς πόλεμον ἀνδρῶν ἐπέτακτο τὸν κλῆρον ἑκαστον... τῶν δὲ ἐκ τῶν ὄρων καὶ τῆς ἄλλης χώρας ἀπέραντος μὲν ἀριθμὸς ἀνθρώπων ἐλέγετο, κατὰ δὲ τόπους καὶ κόμας εἰς τούτους τοὺς κλήρους πρὸς τοὺς ἡγεμόνας ἅπαντες διενεκέμνητο... τὰ μὲν οὖν πολεμιστήρια οὕτω διετέτακτο τῆς βασιλικῆς πόλεως, τῶν δὲ ἐνεία ἄλλα ἄλλως, ἢ μακρὸς ἐν χρόνῳ εἶη λέγειν...» (Πλατ. Κριτίας 117. α. 42).

Ἐκ τούτων καταφαίνεται φαινότατα ὅτι, οὗτε ὁ γράψας ταῦτα Πλάτων, οὗτε οἱ μεταδόντες ταῦτα ἱερεῖς, διὰ τῆς περιγραφῆς ταύτης ἐνόουν ἄπασαν τὴν Ἀτλαντίδα, ἀλλὰ μόνον τὸ περὶ τὴν ὁμώνυμον πρωτεύουσαν ταύτης πεδίον, τὸ ἔχον τὰς ἄνω δοθεῖσας διαστάσεις. Ταῦτα δὲν ἀποδεικνύουσιν ὅτι οἱ πραγματευθέντες τὸ ζήτημα τοῦτο μεταγενέστεροι δὲν ἐνόησαν καλῶς τὴν ἐξήγησιν τοῦ πλατωνικοῦ κειμένου;

«Ὅτι δὲ ἢ γεωγραφικὴ θέσις τῆς Ἀτλαντίδος ἴσο ἐκεῖ ἐνθα νῦν ἢ Σαργάσσα θάλασσα τοῦτο καταφαίνεται ἐκ τῶν εἰρημένων χωρίων τῶν Ὀμήρου, Ἡσίοδου, Πλάτωνος καὶ Ἀπολλοδώρου.

Διότι οὗτοι ὑποδεικνύουσιν, ὁ μὲν Ὀμηρὸς λέγων:

«... τῆς δὲ πανημερίας τέταθ' ἰστία πόντοπορεύσεως.» (Ὀμήρ. Ὀδσ. Α. 14).

Ὁ δὲ Πλάτων:

«... εἶ ἴς ἐπιβατῶν ἐπὶ τὰς ἄλλας νήσους τῆς τότε ἐξηγητῶ πορευομένων, ἐκ δὲ τῶν νήσων ἐπὶ τὴν καταντικρὸν πᾶσαν ἤπειρον...» (Πλατ. Τιμ. 24. ε. 10).

ὅτι ἢ μεγάλη αὕτη νῆσος καὶ κατὰ τὸν Ἀπολλοδώρου ἡπειρος, ἐκείτο τόσῳ πλησίον τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῶν Ἀντιλλῶν, ὅστε διὰ τῆς πρώτης μὲν ὁ Ὀδυσσεὺς ἐντὸς ἡμέρας διεπέρασε τὸν πόρον τοῦ Ὀκεανοῦ, εἰς δὲ τὰς Ἀντίλλας ἴσαν εὐκόλος ἢ διάβασις ἐκ τῆς Ἀτλαντίδος.

Ἀλλὰ τὸ σχῆμα τῆς ὑπαρχούσης ἴδου, σχετικῶς ἀβάθεστέρας, βρυώδους καὶ πλήρους φυσκῶν Σαργάσσης θαλάσσης τῆς προδεγγιζούσης ἀμφοτέρως τὰς ἀντικειμένας ἀκτὰς τῆς τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῶν Ἀντιλλῶν, σχηματισθείσης δὲ ἐκ τῆς καταδύσεως τῆς Ἀτλαντίδος, ἴτις;

... κατά τῆς θαλάσσης ὄψα ἠφανίσθη· διὰ καὶ νῦν ἀπόρου καὶ ἐκπερυνήτων γέγονε τοῦδε πελάγος, πηλοῦ κάρτα βραχέος ἐμποδῶν ὄντος, ἐν ἧ νῆρος ἱερμίνη παρέσχετο. (Πλατ. Τιμ. III. 10. B)

δὲν ὑποδεικνύει ἡμῖν τοῦτο· Ἐκτός τούτων λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὰ κατωτέρω χωρία τὰ ἐν τῷ Κριτία πραγματευόμενα περὶ τῶν οἰκοδομημάτων τῆς Ἀτλαντίδος:

... ταύτην δὲ κύκλῳ καὶ τοὺς τροχούς καὶ τὴν γέφυραν πλεθραῖαν τὴν πλάτος οὖσαν ἔθεν καὶ ἔθεν λίθων περιβόλου τείχεα, πύργους καὶ πόλεις ἐπὶ τῶν γεφυρῶν κατὰ τὰς τῆς θαλάσσης διαβάσεις ἐκασταχῶς ἐπιστήσαντες, τὴν δὲ λίθον ἔθεν ὑπὸ τῆς νήσου κύκλῳ τῆς ἐν μέσῳ καὶ ὑπὸ τῶν τροχῶν ἔθεν καὶ ἐντός, τὴν μὲν λευκὴν τὴν δὲ μέλαινα, τὴν δὲ ἐρυθρὴν ὄντα· τέμνοντες δὲ ἅμα ἀπειργάζοντο νεοσκότους κοίλους διπλοὺς ἐντός, κατηρέφευ αὐτῆ τῆ πέτρα, καὶ τῶν οἰκοδομημάτων τὰ μὲν ἀπλά· τὰ δὲ μινύοντες τοὺς λίθους πικίλα ἔθρυνον παιδίᾳ γάβρι, ἴδοντες αὐτοὺς ξυμυτον ἀπομένοντες. ... τοῦ δὲ Ποσειδῶνος αὐτοῦ ἐνός τῆν σταδίου μὲν μήκος, εὖρος δὲ τριεὶ πλέθρα, ἄψος δ' ἐπὶ τούτοις σύμμετρον ἴδεν, εἶδος δὲ τι βραβερικὴν ἔχοντος, πάντα δὲ ἔθεν περιήλειψαν τὴν νεὸν ἀργύριον· πλὴν τῶν ἀκρωτηρίων, τὰ δὲ ἀκρωτήρια χρυσοῦ· τὰ δὲ ἐντός τῆν μὲν ὄψιν ἐλεφαντίνην ἴδεν· πᾶσαν χρυσοῦ καὶ ἀργύριον καὶ ἀργυροῦ πεποικιλμέναν, τὰ δ' ἄλλα πάντα τῶν τείχων τε καὶ κίωνων καὶ ἀδάφους ἀργυροῦ περιελάθον· χρυσοῦ δὲ ἀγάλματα ἐπέστησαν. ... περὶ δὲ τῶν νεῶν ἔθεν εἰκόνας ἀπάντων ἔστασαν ἐκ χρυσοῦ, τῶν γυναικῶν καὶ αὐτῶν ὄντι τὴν δέκα ἐγεγονόσαν βασιλείων, καὶ πολλὰ ἔτερα ἀναθήματα μεγάλα τῶν τε βασιλείων καὶ ἰδιωτῶν ἐξ αὐτῆς τῆς πόλεως καὶ τῶν ἐξωθεν ὄσαν ἐπὶ τῶν. βωμῶς τε δὴ ἐνεπέμενος ἦν τὸ μέγεθος καὶ τὸ τῆς ἀρχαίας, ταύτη τῆ κατασκευῆ, καὶ τὰ βασιλεία κατὰ τὰ αὐτὰ πρόποντα μὲν τῶ τῆς ἀρχῆς μέγεθος, πρόποντα δὲ τῶ περὶ τὰ ἐρὰ κόσμῳ. ... διαδάνει δὲ τοὺς λιμένας ἔθεν τρεῖς ὄντας ἀρχαίμων ἄπὸ τῆς θαλάσσης ἦεν ἐν κύκλῳ τείχεα, πεντήκοντα σταδίων τοῦ μείστου τροχῶ τε καὶ λιμένος ἀπέχον πανταχῆ, καὶ συνέλειαν εἰς ταῦτον πρὸς τὸ τῆς διώρυγος στόμα τὸ πρὸς θαλάσσης. ... ἡ δὲ ἐν ἀλλήλοισ ἀρχῆ καὶ κοινωνία κατὰ ἐπιστολάς ἦν τὰς τοῦ Ποσειδῶνος, ὡς δ' ἔνεος αὐτοῦ παρῶν καὶ γράμματα ὑπὸ τῶν πρώτων ἐν στήλῃ γεγραμμένα ἀργυροῦ, ἢ κατὰ μέσην τὴν νῆσον ἔκειτο ἐν ἐρω Ποσειδῶνος. ... (Πλατ. Κριτίας 116. α. 14).

Πρὸς τοῦτοις δὲ καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ Αἰλιανοῦ χωρίον: Μυθοποιεῖ δὲ οἱ τὸν ὕψανδρον περιεκοῦντες, τοὺς πάλαι τῆς Ἀτλαντίδος βασιλέας, τοὺς ἐκ τῆς Ποσειδῶνος σκοπέ, φέρων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τὰς τῶν κριῶν τῶν ἀρρένων ταινίας, γυμνισμα τῆς ἀρχῆς τοῦτο· καὶ τὰς ἐκείνων γαμπεύς τὰς βασιλίδας τοὺς πλοκάμους τῶν ἑτέρων καὶ ἐκείνας φορεῖν τῆς ἀρχῆς ἐλέγχων. (Αἰλιαν. περὶ ζώων. IV. II 25).

Παρατηροῦμεν οὖν, ἡ μὲν περιγραφή περὶ τῶν οἰκοδομημάτων τῆς Ἀτλαντίδος συμφωνεῖ πλεῖστον μετὰ τῶν Μεξικανικῶν μνημείων ἢ μετὰ τῶν τοῦ πα-

λαιού κόσμου, τοῦτο δὲ ἰδύνατο νὰ πράξῃ ὁ Πλάτων, ἂν ἡ περιγραφή αὐτοῦ περὶ τῆς Ἀτλαντίδος ἴτο φαντασιώδης.

Ἡ δὲ περιγραφή τοῦ Αἰλιανοῦ συγκρινόμενη μετὰ τῶν Μεξικανικῶν εἰδώλων δεκνύει ὅτι καὶ ἐν αὐτοῖς (τοῖς εἰδώλοις) δεκνύεται τὸ σημεῖον τοῦτο, ὅπερ παρέλαβον, ὡς φαίνεται, οἱ Μεξικανοὶ παρὰ τῶν γειτόνων αὐτῶν Ἀτλαντίων.

Ἦδη ἀποπερατῶν τὴν παρουσίαν πραγματείας, νομίζω, ὅτι διὰ τῶν ἀνωτέρω ὀλίγων ἐκτεθέντων ἀρκοῦντως ἐπεξήγησα καὶ διέγραψα τὰ ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος ἱστοριόεντα περὶ τῆς ὑπάρξεως τῆς νήσου Ἀτλαντίδος.

Διὰ τῆς ὑπάρξεως δὲ τῆς νήσου ταύτης, καθίσταται φανερόν καὶ τὸ περὶ τῆς συγκοινωνίας διὰ τῆς νήσου ταύτης, τῶν Ἰσημοριῶν μερῶν τῶν δύο κόσμων, ζήτημα, συγκοινωνίας διακοπέσεως καὶ ἐνεκα τῆς καταδύσεως τῆς νήσου ταύτης καὶ ἐνεκα τῆς ἀποξηράνσεως τῆς Ἐρυθρᾶς Σαχαριαίας θαλάσσης, δι' ἧς συνεκινῶνται οἱ ἐντός αὐτῆς κἀτόικοι μετὰ τοῦ Ὀκεανοῦ καὶ τῶν πέραν αὐτοῦ χωρῶν διὰ τῶν Ἑρακλείων στηλῶν, καταστροφῶν γητῶν ἐπελθουσῶν κατὰ τὸν σχηματισμὸν τῶν παγῶν καὶ τοῦ κατακλύσου ἐν καιρῷ τῆς πτώσεως τῆς γῆς.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Συμπεφαλαίωσιντες τ' ἀνωτέρω ἐκτεθέντα ἅπαντα, παρατηροῦμεν καὶ συμπεραίνομεν ἐκ τῆς μελέτης τῆς ἐν τῷ νέῳ κόσμῳ ἀνακαλυφθείσης τέχνης: ὅτι ἄπο ἐποχῆς κύριας τῆς τέχνης ταύτης ὑπῆρξαν, Ἡ παναρχαιοτάτη καὶ ἡ ἀρχαία. Ἐκ τῶν δύο τούτων, ἡ μὲν πρώτη ἔχει καταπληκτικὴν ὁμοιότητα μετὰ τῆς Αἰγυπτιακῆς, Φρυγικῆς καὶ ἰδίως τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαίας τέχνης, ἡ δὲ δεύτερα μετὰ τῶν ἀνατολικωτέρων ἀσιατικῶν ἐθνῶν, Σινῶν καὶ Ἰαπῶνων.

Ἐκ τῆς ὁμοιότητος δὲ τούτων ἐσχηματίσαμεν τὴν ἰδέαν.

Ὅτι ὑπῆρξε ποτὲ συγκοινωνία τῶν λαῶν τῶν δύο κόσμων,

Ὅτι ἡ συγκοινωνία αὕτη ἐξετελείτο κατὰ τὴν παναρχαιοτάτην ἐποχὴν, ὅποτε ἡ γῆ διετρεχε ἐτέραν τροχίαν μεῖζονα τῆς νῦν, διὰ τῆς Ἀτλαντίδος καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς Σαχαριαίας θαλάσσης, ἅτις κατὰ τὴν πτώσιν τῆς γῆς ἀπεξηράνθη ἀψίδασα ἐν τῷ μέσῳ τῆν Τριτωνίδα λίμνην καὶ ταύτην κατόπιν ἀποξηράνθεισαν,

Ὅτι κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν μετὰ τὸν κατακλύσμῳ καὶ τὸν σχηματισμὸν τῶν παγῶν, ἐξετελείτο διὰ τοῦ Βεργίγιου πορθμοῦ, — καὶ

Ὅτι ἡ συγκοινωνία αὕτη διεκόπη κατὰ τὴν πρώτην μὲν ἐποχὴν διὰ τῆς καταδύσεως τῆς Ἀτλαντίδος, καὶ τῆς ἀποξηράνσεως τῆς Σαχάρας, κατὰ τὴν δευτέραν δὲ ἐποχὴν, πιδανὸν ἴσως ἐνεκα τῆς δυσκόλου μεταβάσεως τῶν βορείων λαῶν, ἐκ τῶν μερῶν τοῦ Βεργίγιου πρὸς τὰ μεσημβρινὰ τοῦ Μεξικοῦ συνεπέσθαι τῶν παγῶν, ἢ ἄλλων γεωλογικῶν αἰτιῶν.

Τὰς τολημῶδες ταῦτας κρίσεις καὶ ὑποθέσεις μου, (αἵτινες ἂν καὶ βαθίζονται ἐπὶ τε φυσικῶν καὶ μηχανικῶν νόμων, πρὸς δε καὶ ἐπὶ τῆς μαρτυρίας τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν συγγραφέων), εἶμαι βέβαιος ὅτι

πολλοὶ δὲν οὐ λάθωσιν ὑπ' ὄψιν, τολμῶ ὅπως δημοσιεύσω σε ποιῶς εἰς τὸ ΜΒΑΛΟΝ, καθότι, ἢ ἐπιστήμη τῆς ἐξερευνητικῆς καὶ συγκριτικῆς ἀρχαιολογίας, ὡς φαίνεται, χωροῦσα γιγαντιαίως ἀλμασί πρὸς τὴν ἐξέτασιν τῶν ζητημάτων τούτων, οὐ ἀποδείξῃ ποτὲ τὴν ἀλήθειαν τῶν ὑπ' ἑμοῦ ἰδῆ λεχθέντων.

ΠΑΤΡΟΚΛΟΣ ΚΑΜΠΑΝΑΚΗΣ. (ἀρχιτέκτων)

ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΑ.

Ἀνακεφαλαίωσις τῶν ὑπὸ τοῦ κ. Β. Α. Μυστακίδου περὶ τῆς ξενοφοντείου Κερασσοῦντος εἰρημῶν.

Ἐφρόνουν, κύριε ἀρχισυντάκτα, ὅτι ὁ ἐλλόγιμος κ. Β. Α. Μυστακίδης, ὡς ἐπιστήμων συζητῶν μεθ' ἡμῶν περὶ τῆς διαφιλονεικηθείσης θέσεως τῆς ξενοφοντείου Κερασσοῦντος, οὐδέποτε, ἀποτόμως ἀλλάσων θέμα συζητήσεως, ἤθελε στραφῆ εἰς γραμματικὸς καὶ λογογραφικὸς ἐλέγχους. Ἡπατήθη, διότι ἐγκατέλιπε τὸ τοπογραφικὸν ζήτημα ἐρμαιῶν πλέον τῆς τύχης, καὶ μετέβη ἀβρόχοις ποσὶν εἰς τὸν ἐλέγχον τῶν λέξεων: *Μισριδιότης* οὐχὶ ὁ *πέμπτος ἀλλ' ἕκτος ἐστὶν ὁ μέγας*, τὸ: *χιλιόμετρα* εἶδει νὰ γραφῆ: *χιλιόμετρα*, ἢ *Νικόπολις* ἐκτίθη οὐχὶ τῷ *βθ*, ἀλλ' *βθ* πρ. Χρ., ὅτι παρέθεσα ἀνεπάρκτους παραπομπὰς, καὶ ὅτι τέλος ἐθεώρησα πάντας τοὺς γάλλους, ἀγγλοὺς καὶ γερμανοὺς μεγαλωμήτους γεωγράφους ὡς *σφαλιόμενον*.

Ἄλλ' εἶδει ἐν πρώτοις, ἐλλόγιμε συντάκτα, ὁ κ. Β. Α. Μυστακίδης νὰ συνομολογήσῃ ἡμῖν ἀπροκαλύπτως ὅτι ἡ νῦν Κερασσοῦς ἐστὶν ἡν ἐπισκέψατό ὁ Ξενοφῶν, ὅπερ τελευταίως ἀποσιωπῶν ἀκουσίως ὁμολογεῖ. Δὲν δύναται δὲ νὰ ἀρνήθῃ ὅτι αὐτὸ τοῦτο ἐπρόκειτο ν' ἀποδείξωμεν, οὐχὶ δὲ νὰ φιλολογήσωμεν, ἂν ἡ λέξις *χιλιόμετρα* ἐστὶν ἀδόκιμος ἢ μὴ. Ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει παύομεν τὴν συζήτησιν, ὡς μὴ ὑφιστάμενων ἐνταῦθα καὶ ἰδίως μετὰ τῶν παππῶν τῆς Κερασσοῦντος *Δημητριάδων* νεκρικῶν *θαλίῶν*, μῆτε Κόντων, μῆτε Βερναρδακῶν καὶ τῶν δικακερμῶν ὑπαδῶν αὐτῶν.

Θεωρῶν δὲ ὡς λελυμένον ἡδὴ τὸ ἰκανῶς ἀπασχολῆσαν ἡμᾶς τοπογραφικὸν ζήτημα τῆς Κερασσοῦντος προβαίνω εἰς ἀπάντησιν καὶ τῶν γραμματικῶν ἐλέγχων.

Ἐν τῇ «Μία ἢ Κερασσοῦς κτλ» διατριβῇ ἡμῶν (σελ. 367 τῶμ. φυλλ. 19 τῆς Ἑβδομαδ. Ἐπιθεωρησεως) ἔχομεν γράφει «κατὰ τοῦ Μεγάλου Μισριδάτου τοῦ Β'» οὐχὶ δὲ ὡς ὑπολαμβάνει ὁ ἐλλόγιμος κ. Β. Α. Μυστακίδης καὶ ὡς ἐκ τοπογραφικοῦ παραρτήματος ἐτυπώθη *καθ' ἑαυτῶν τοῦ Β'.*». Πίσατε, παρακαλῶ, ἐλλόγιμε κ. Β. Α. Μυστακίδη, τὸ βλέμμα ἡμῶν ἐπὶ τοῦ χειρογράφου ἡμῶν, ἐάν ὑπάρχῃ, καὶ

θέλετε ἴδει (ἴσως μετ' ἀπορίας) ὅτι ἐγράψαμεν οὐχὶ Β', οὐτινος τὸ κατωθεν ὀριζόντιον σκέλος ἐξ ἀβλεψίας παρεμειλήθη· ἀλλ' ἐγράψαμεν δίγαμμα Β' ἀντὶς', ὅπερ καὶ ὁρθότατον.

Περὶ τῆς λέξεως δὲ *χιλιόμετρα* ἀντὶ ἐτέρας ἀπάντησεως παραπέμπω τὸν κ. Μυστακίδην εἰς τὴν Γραμματικὴν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης τοῦ κ. Π. Ρ. Πετρακίδου ἐπίσης (σελ. 323 Β. Κλ. πρ. συνθετ. § 531 α').

Περὶ τῆς χρονολογίας δὲ τῆς κτίσεως τῆς Νικόπολεως λέγομεν, ὅτι κατὰ τὸν πολὺν κ. Καρολίδην, τακτικὸν ἤδη καθηγητὴν τῆς ἱστορίας, ἐκτίθη οὐχὶ τῷ 66 ἢ 68 ἀλλὰ τῷ 67 πρ. Χρ. (Καππαδοκικὰ σελ. 299)· ἐνταῦθα οὐδὲν ἡμῖν ἐναπολείπεται ἢ νὰ παραδῶσωμεν τὸ αὐθιγὸν ὄρος καὶ ἔτεκε μῦθον. Δὲν μνημονεῖ ονομαστὶ καὶ αὐτῆ λέξει πολὺν ἀνεπάρκτους παραπομπῶν χρῆσιν ἐποιήσαμεθα· ἀγνοοῦμεν ἐνταῦθα τί νὰ ἀπαντήσωμεν, καθότι ἀμφοτέρωθεν ἂν ἡ παρατήρησις αὕτη ἀνήκει τῷ ἐλλόγιμῳ κ. Β. Α. Μυστακίδῃ. Διὰ δὲ τοὺς μεγάλωνόμους γεωγράφους γάλλους, ἀγγλοὺς καὶ γερμανοὺς δὲν ἀπειρήθημεν νὰ εἰπώμεν ὅτι σφάλονται, ὅπερ καὶ ἂν ἐλέγγομεν νομίζομεν ὅτι δὲν ἀμαρτάνομεν θανασίμως καθότι ἡμεῖς ἐνταῦθα εἶμεθα ἀρμοδιώτεροι ὄλων αὐτῶν νὰ γνωρίζωμεν αὐτὴν ταύτην τὴν κατοικίαν ἢ μῶν· ἀλλ' ἐγράψαμεν τοίους τῶν ἀρχαίων γεωγράφων ἔχουσιν ὑπ' ὄψιν, ἀφ' οὗ ἐστὶ πασιδῆλον ὅτι δὲν ἐπεσεκλήθησαν τὴν Κερασσοῦντα ἡμῶν καὶ δὲν ἔγραψαν ἐξ ἰδίας βλέψεως.

Ταῦτα λοιπὸν καὶ εἰς τὴν τελευταίαν λέξιν τοῦ ἐλλόγιμου κ. Β. Α. Μυστακίδου, ἡν δημοσιεύει χάριν ἡμῶν. Δὲν δύναμαι δὲ ὡς ἐκ τῆς ἐκρόθυμης θέσεως καὶ καταστάσεως ἡμῶν νὰ παρακολουθήσωμεν τὴν συζήτησιν ταύτην, ὡς καὶ ὁ ἴδιος γράφει, ἢ τις εἰς ἀδιέξοδον ἀγῶνα προχῆι καὶ ἐτέρων πηγῶν, δυσευρέτων ἐνταῦθα, χρῆζει καὶ μελέτης μὴ ἀπαιτητομένης ὑπὸ τοῦ ἀξιώματος, ὅπερ μῶλις ἐτύχομεν.

Ἐν Κερασσοῦντι, τῇ 13ῃ Μαΐου 1893.

ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΗΛ. ΠΑΥΛΙΔΗΣ οἰκονόμος.

1) Ἐκτός τῶν 24 γραμμάτων ἢ Ἑλληνικῆ γλώσσης εἶχεν ἀρχῆθεν καὶ τὰ ἐξ ἧς β' α') τὸ ἐκ τῆς προφορᾶς ἢ ἐκ τοῦ σχήματος διπλοῦ κεφαλαίου Γ ἀποκαλούμενον Βαδ ἢ Δίγαμμα Β'. Τὸ γράμμα τοῦτο ἐν χρῆσιν ἐν ἀρχῆθεν εἰς ἀπάσας τὰς Ἑλληνικὰς διαλέκτους καὶ τὰ Ὀμηρικὰ ποιήματα ὡς ἀπαράκτων εἰς τὰς οὐς καὶ τὸ στίμα τῶν Ἑλλήνων ἢ ἐν τῇ εἰς ἄλλα γράμματα ἐν τοῖς Ἑλληνικῶς διαλέκτοις, ἢ καὶ ὅπως ἐξέλιπεν εἰς τινος, μὴν πρωταίτιατα, εἰς τινος δὲ βραδύτερον. Τοῦτο διὰ τὴν ταχυγραφίαν μεταμορφώθη εἰς 5 διειρηθῆ ὡς ἀριθμητικὸν σημεῖον ἐν τῇ ἀνασθητῶ πρὸς ὀλίγων τοῦ β. (Γραμματικὴ τῆς Ἑλλ. γλώσσης Π. Γ. Πετρακίδου 1879 σελ. 2. Φωνολογίος Κεφ. Α'. § 5 σημ. α').

ΤΡΕΒΥΤΑΙΑ ΤΡΙΚΥΜΙΑ.*

II.

Παρήλθον ημέραι τινές εν τῇ γλυκυπικρῷ ἐκείνῃ καταστάσει, μεταξὺ τῆς ἐκ τῶν ἐλπίδων χαρᾶς καὶ τῆς ἐκ τῶν φόβων λύπης. Ὁ Λεάνδρος δὲν ἤθελε νὰ πιστεύῃ εἰς τὴν ἀνατέλλουσαν αὐτῷ εὐδαίμονα ἡμέραν.

Μίαν ἐβδομάδα περίπου μετὰ τὸν χορὸν τῆς κ. Β. . . συνήντησε πάλιν τὴν Ἰριδα ἐν μουσικῇ ἐσπερίδι παρὰ τινι συγγενεῖ αὐτοῦ. Ὁ κύκλος τῶν προσελθόντων εἰς τὴν ἐσπερίδα ἦτο πολὺ μικρὸς, ὥστε ἐν τῇ αἰθούσῃ τὴν ἐσπερὰν ἐκείνην δὲν ἦτο δυνατόν ἀνέτως ν' ἀνταλλάχθωσι πολλοὶ λόγοι ἐμπιστευτικοί, χωρὶς νὰ ἐπισύρωσι τὴν προσοχὴν τῶν παρόντων. Οὐχ ἤττον ἡ Ἰρις ἐπωφελήθεισα καταλλήλου εὐκαιρίας καὶ πλησίον πρὸς τὸν Λεάνδρον ἠρώτησεν αὐτὸν μειδίωσα.

— Πῶς δὲν σὰς εἶδομεν, κύριε Λεάνδρε, τόσας ἡμέρας.

Ὁ τόνος τῆς φωνῆς καὶ τὸ βλέμμα τῆς οὐδεμίαν ἀφῆνον ἀμφιβολίαν περὶ τῆς σημασίας τῆς ἐρωτήσεως.

— Οὐτε ἐγὼ δὲν ἤξεύρω, κυρία, ἀκριβῶς τὸ διατί σὺπτωσις! εἶπεν ἐκεῖνος, προσπαθῶν ἅμα νὰ τηρήσῃ ἀδικιοφρίαν καὶ ἀπάθειαν. Ἀληθῶς, προσέθηκε μετ' ὑποτρομεύσης φωνῆς, καὶ τὴν παρελθούσαν καὶ τὴν προπαρελθούσαν Κυριακὴν ἐσκεπτόμην νὰ σὰς ἐπισκεφθῶ, ἀλλὰ διὰ τὴν μίαν ἢ διὰ τὴν ἄλλην αἰτίαν ἢ ἐπιθυμία μου ἐματαιώθη. Ἄλλως τε δὲν ἤξεύρει τις κατὰ ποίαν ἡμέραν θὰ ἠδύνατο νὰ σὰς εὐρῇ εἰς τὴν οἰκίαν, ἀπαλλασσόμενος τῆς ὄχλησῆς ἐθιμοτυπίας νὰ παραδίδῃ εἰς τὴν ὑπηρετίαν ἐν ἐπισηματικῷ. Ὅπως δὲ ποτε ὁ σπανίως βλέπόμενος γίνεται καὶ ἐπιθυμητότερος.

— Ἐκτός ἂν ἀληθεύῃ ἐνίοτε τὸ γαλλικὸν λόγιον μακρὰν τῶν ὀφθαλμῶν, μακρὰν τῆς καρδίας εἶπεν ἡ δεσποινὶς κ. Β. . . παρακαθημένη καὶ ἀκούσασα τὸν διάλογον.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὁ βαρύτερος δικηγόρος κ. Ρ. . . ἤρχισε ν' ἀναμείλη τὴν ἐν τῇ β' πρᾶξει τῆς Φαβορίτας μονοδίαν «Vieni Leonora». Οὐχ ἤττον οἱ ἀνωτέρω ἐκκολούθησαν χαμηλῇ τῇ φωνῇ τὸν διάλογόν των.

— Διατί δὲν λέγετε δεσποινὶς τὴν ἐλληνικὴν παροιμίαν μάτρω καὶ δὲν θεωροῦνται γρήγορα ἰλημοροῦνται, ἀλλὰ πιθηκίζετε τοὺς γάλλους; παρετήρησεν ὁ Λεάνδρος.

Ἀδιάφορον δὲν πρόκειται τώρα περὶ τούτου, διεμαρτυρήθη ζωηρῶς ἡ δεσποινὶς Β. Ἐγὼ θέλω νὰ εἴπω ὅτι ἀληθεύει τὸ λεγόμενον, ὡς πρὸς τὸ πᾶν καὶ ἐν τῷ εἴπητε, εἴτε γαλλιστί, εἴτε ἐλληνιστί.

*) Ἰδ. ἀριθ. 32, σελ. 626 — 629.

Καὶ ὡς πρὸς τοῦτο δικρινω, δεσποινὶς, ἀντέτεινεν ὁ Λεάνδρος, ἐνῷ ἡ Ἰρις προσέβλεπεν αὐτὸν ἀτενῶς. Φρονῶ τούναντιόν μετὰ τοῦ Ὀνέ — βλέπετε ὅτι εὐλικρινῶς ὁμολογῶ ὅτι ἡ ἰδέα δὲν εἶναι ἰδική μου — ὅτι τὰ ἀληθῶς ἀγαπώμενα πρόσωπα τόσον περισσότερο τὰ παθοῦμεν ὅσο διακριστέρα εἶναι ἡ ἀπομάκρυνσις καὶ πολυχρονιώτερος ὁ χωρισμός.

Ὁ Ὀνέ λέγει ἐπὶ λέξει ὅτι «Ἡ ἀπομάκρυνσις φανεύει τὴν ἐρωτικὴν ιδιοτροπίαν, τὸν δὲ ἀληθῆ ἐρωτὰ τὸν ζωογονεῖ». Εἶναι ἀληθές ὅτι ὁ συγγραφεὺς ὁμιλεῖ ἐνταῦθα περὶ ἐρωτος καὶ ἐρωτευμένων ἐδικῶς· ἀλλὰ κατ' ἀρχὴν ἡ γνώμη δόναται νὰ γανικεῖται καὶ νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς πᾶσαν περίπτωσιν ἀγάπης καὶ φιλίας.

— Ἀλλὰ τὴν πρῶταν μὰς εὕρισκετε κύριε Λεάνδρε πρὸ τοῦ προγεύματος πάντοτε, εἶπεν ἡ Ἰρις πρὸς τὸν Λεάνδρον, θέλουσα νὰ διακόψῃ συζήτησιν, ἥτις τίς οἶδε ποῦ ἤθελε καταλήξῃ. Συνήθως δὲ μετὰ τὸ πρόγευμα ἐξερχόμεθα.

Ἡ δικρινοῖς ἀπῆτει νὰ μὴ ἐξαιολογηθῶσι διαλεγόμενοι, ἐνῷ ὁ κ. Ρ. . . ἠγωνίζετο νὰ τέρψῃ τοὺς παρόντας διὰ τοῦ ἔσματος του. Μετὰ τοὺς λόγους λοιπὸν ἐκείνους ἡ Ἰρις ἐσιώπησε. Μετὰ τινα λεπτά ὅμως, ἐπωφελήθεισα στιγμῆς, καθ' ἣν οἱ παρόντες δὲν προσείχον, ἐψιθύρισεν εἰς τὸν Λεάνδρον ἀέλιθε λοιπὸν τὴν Κυριακὴν κατὰ τὰς ἑνδεκά· ἐλπίζω δὲ προσέθηκε μειδίωσα, νὰ μὴ σὰς παρουσιασθῇ πάλιν κἀνὲν ἐμπόδιον».

Βλέμμα τοῦ συζύγου Στεφάνου, εἴτε σκόπιμον, εἴτε καὶ τυχαίον, ἐδίδαξεν αὐτὴν ὅτι ὑπὲρ τὸ δέον παρετάθησαν οἱ ψιθυρισμοί. Δὲν ἔδωκε λοιπὸν καιρὸν ἡ Ἰρις εἰς τὸν Λεάνδρον οὐδὲ δύο λέξεις νὰ συναρβώσῃ ἐν τῇ καταλαβούσῃ αὐτὸν ταραχῇ, ἀλλὰ διὰ τοῦ ριπιδίου καὶ διὰ ὑποκλίσεως ἀποχαιρέτησάσα αὐτὸν ἀπεμακρόνθη.

Ἡ μουσικὴ ἐσπερὶς δὲν διήρκεσε πέραν τοῦ μεσονυκτίου. Πάντες σχεδὸν ἐν συνοδείᾳ περὶ τὴν ὥραν ταύτην ἀπῆλθον ἐκείθεν εὐθυμοί. Τοὺς συζύγους Νόβλιν συνοδύσασα ὁ Λεάνδρος μετ' ἄλλων μέχρι τῆς οἰκίας των. Ὅτε ἔτεινον ἀμοιβαίως τὴν χεῖρα ἐκείνος καὶ ἐκείνη πρὸς ἀποχαιρετισμόν, προσήλωσαν τὰ βλέμματα ἐκατέρωθεν· τὰ δὲ βλέμματα ἐκείνα τὰ ἀπαστρέψαντα ἐν τῷ σκότει τῆς νυκτὸς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, καὶ σφιγκτῇ πίεσιν τῶν χειρῶν ἀμύλησαν εὐφραδέστερον πάσης γλώσσης. Τὴν Ἰριδα, ἅμα ἀνελθούσαν εἰς τὴν οἰκίαν, ἐπέπληξεν ὁ σύζυγος διὰ τὴν πολλὴν αὐτῆς ζωηρότητα κατὰ τὴν ἐσπερὰν ἐκείνην. Εἶμαι βέβαιος, ἔλεγεν, ὅτι δὲν τὸ κάμνεις σκόπιμος· ἀλλὰ δὲν ἀρμύζει ὁ τρόπος αὐτὸς τοῦ φέρεσθαι, μάλιστα εἰς στενὸν κύκλον δύνανται νὰ παραξηγηθῇ.

Ἐπὶ τῆς ἡμέρας ὑπελείποντο μέχρι τῆς προσεχούσης Κυριακῆς καὶ ἡμέραι ἐκείναι ἐφάνησαν εἰς τὸν Λεάνδρον τέσσαρες αἰῶνες. Τὸν προσεκάλει λοιπὸν ἐκείνη· πῶς ἦτο δυνατόν νὰ μὴ ἀδημονῇ;

Ἡ κυριακὴ τέλος ἀνέτειλεν. Ὁ Λεάνδρος ἤδη ἀπὸ τῆς ἐνάτης ὥρας, συμπληρώσας τὸν καλλιπασμόν

τοῦ εὕρισκετο εἰς τὴν ὁδὸν ἀνυπομονῶν. Αἱ δύο ὑπολειπόμενα ὥρα τῷ ἐφάνησαν ἀτελεύτητοι. Ἀλλὰ διὰ τί τόσον ἄργα προχωρεῖ σήμερον τὸ ὡρολόγιον; ἠρώτα πολλῶς ἐαυτὸν, ἀνασύρων αὐτὸ ἀπὸ τοῦ ἐνδύματος καὶ παρατηρῶν αὐτό. Ἄλλοτε πάλιν τῷ ἐφαίνετο ὅτι εἶχε σταματήσῃ, καὶ ὡς βεβαιωθῇ περὶ τοῦ ἐναντίου ἐπλησίαζεν αὐτὸ εἰς τὸ οὖς. Μέχρι τῆς ἐνδεκάτης παρὰ τέταρτον περιῆλθεν ἀσκόπως καὶ ἐν ταραχῇ τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως, ὅτε ἐνόμισεν ἤδη εὐκαιρὸν νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὸν οἶκον τῆς Ἰριδος· ἀλλὰ καὶ πάλιν, ὅτε ἐπλησίασε καὶ εἶδε τὸ ἐκεῖ πλησίον μέγα ὡρολόγιον τῆς πόλεως δεικνύον ὀλίγα λεπτά πρὸ τῆς ὀρισεθείσης ὥρας, ἐδίστασε νὰ σπεύσῃ. Τρις ἢ τετράκις περιεπλανήθη εἰς τὰς πρὸς τὴν οἰκίαν ὁδοὺς καὶ τοὺς δρομίσκους καὶ τέλος δευτερόλεπτα τινὰ μετὰ τὰς ἑνδεκά σημάζωντος τοῦ κώδωνος τοῦ ὡρολογίου ἔκραυε τὴν θύραν ἐκείνης.

Ἡ ἡμέρα ἐκείνη ἦτο ἡ 17 Φεβρουαρίου, ἡμέρα δι' αὐτὸν ἀξιοσημειώμενος καὶ ἀλησμόνητος. Ὁ οὐρανὸς παρὰ προσδοκίαν ἦτο αἰθριὸς καὶ θερμὸς ὁ ἥλιος προεμήνευε τὴν προσεγγίζουσαν τερπνὴν ἐποχὴν τῆς ἀνοιξίως.

Εἰσήλθη ἀμέσως εἰς τὸν ἀντιθάλαμον, ἐν ᾧ ὑπεδέχθη αὐτὸν ὀρθία ἡ Ἰρις, οὐχὶ μόνη· ὁ πατὴρ αὐτῆς παρεκλήθητο. Ἐπο τοῦτο ἡ πρώτη δοκιμασία εἰς τὸν ἔρωτα τοῦ Λεάνδρου. Ἐτεινεν αὐτῷ ἐκείνη τὴν ὑπὲρ τὸ γάλα λευκὴν χεῖρα τῆς καὶ λαβούσα ἔσφιγγεν ὑπὲρ τὸ σῆμα τῆς τοῦ Λεάνδρου δεξιᾶν, οἶνεὶ θέλουσα νὰ εὐχαριστήσῃ αὐτόν, διότι δὲν παρέβη τὴν ὑπόσχεσίν του. Ἐχαιρέτισεν εἴτα ὁ Λεάνδρος τὸν ἐπαναστάσαντα πατέρα τῆς, οὐχὶ ἄνευ ἀθυμίας τινός· διότι ἐσκέπτετο, ἐὰν μὴ αὐτὸς ἦτο παρὰ τῇ θυγατρὶ του πρὸ ἰκανῆς ὥρας, δὲν θὰ παρέρχετο βεβαίως πολλὸς χρόνος καὶ θὰ εὕρισκετο ἀντιμέτωπος πρὸς ἐκείνην καὶ μόνος μετ' αὐτῆς· ἀλλ' ἐὰν εἶχεν ἔλθῃ ὀλίγῳ πρὸ αὐτοῦ ἢ σχεδὸν συγχρόνως, πᾶσα τοιαύτη ἐλπίς ἀπέβαινε ματαία, ἐπειδὴ τὴν ἐπισκεψὶν δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ παρατείνῃ πέραν τῆς μεσημβρίας, τῆς ὥρας δηλαδὴ τοῦ προγεύματος.

Εὐτυχῶς δι' αὐτόν, μετὰ τὰς πρώτας τυπικὰς φιλοφρονήσεις καὶ σύντομον περὶ τῆς ζωηρότητος τῶν ἤδη ἀρξαμένων ἀπόκρουσιν διάλογον, ὁ πατὴρ ἀνέστη ἐχαιρέτισε προσηνῶς καὶ ἀπῆλθεν.

Ἐμειναν μόνοι! Τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἡ σειρὴν ἦτο ἐκτάκτως ὠραία. Βαθύραϊον χειμερινὸν ἐνδυμα μετὰ χάριτος περιέκλειε τὸ λεπτομέδεν αὐτῆς σῶμα, ἀπὸ δὲ τῶν βραχειῶν μέχρι τοῦ ἀγκῶνος χειρῶν προέβαινον οἱ ἀλαβάστρινοι βραχιόνες τῆς, ὧν ἡ λευκότης καθίστατο μεζῶν ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ σκιερὸν τῆς ὄλης ἐνδυμασίας. Οἱ γαλανοὶ αὐτῆς ὀφθαλμοὶ ἀνέλαμπον ἠδύπαθῶς, ἐπὶ δὲ τῶν χειρῶν τῆς ἐπέκαθῆτο ἀγγελικὸν μειδίωμα, θοιραμβὸν καὶ αὐτάρεσκον μαρτυροῦν ἢ ἐλαφρὰ ὠχρότης τοῦ προσώπου προέδιδεν ἐνδύμυχον ὄργανισμόν, ὃν καθίστων καταφανέστερον αἱ ἀνήσυχοι καὶ ἀτακτοὶ κινήσεις τοῦ δαυ σώματος τῆς.

Συνηθῆνθη ὅτι ἡ ὠχρότης αὐτῆς καὶ ἡ ταραχὴ ἦσαν καταρραβῆ· διὰ τοῦτο αὐτῇ πρώτη προσεπλάθησε νὰ δικαιολογηθῇ ἅμα ἐκθήσασιν ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ πατρὸς.

— Δὲν ἤξεύρω τί μοῦ συμβαίνει σήμερον, εἶπεν πρὸς τὸν συνεσταλμένως παρακαθίσαντα Λεάνδρον· ὁ κενὸς εἶναι ἐκτάκτως λαμπρὸς, ἡ ἡμέρα ἀσυνήθως θερμὴ καὶ ὠραία, καὶ ὅμως ἐγὼ δὲν αἰσθάνομαι καλὰ· ἔχω ἀδιαθεσίαν καὶ ῥίγος· παρατηρήσατε πόσον ἡ χεῖρ μου εἶναι ψυχρὰ. Καὶ ἔτεινεν αὐτῷ τὴν δεξιάν, ἣν ἐκεῖνος ἔλαβε περιπαθῶς, εἰπὼν μόνον «Γράντι φαίνεται ἀδελφότης».

Ἀστραπηδὸν ἦλθεν αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ ἀμέσως παρήλθεν, ἡ ἰδέα νὰ κρατήσῃ τὴν χεῖρα ἐκείνην ἰκατευτικῶς καὶ διὰ τῆς τρυφερωτέρας φωνῆς νὰ εἴπῃ τῇ Ἰριδι, πίπτων εἰς τοὺς πόδας τῆς, ὅτι τὴν ἠγάπα ἐμμανῶς. Ἀλλ' ἀνεχαιρέτισθη καὶ παρεδόθη πάλιν εἰς ρεμβασμούς. Παρήλθον στιγμαὶ τινες, καθ' ἃς παρεκλήθητο ὁ εἰς πρὸς τὸν ἄλλον, ἀφῆνοι καὶ προσβλήποντες ἀλλήλους. Πῶς νὰ ἀρχίσωσιν ἐκφράζοντες διὰ λόγων τὰ αἰσθήματα, ἅτινα ἐπλημμύρουν τὰς καρδίας των, ἔτοιμα νὰ ὑπερεκχειλισθῶσιν;

Ἀφῆνοι τὴν προσοχὴν τοῦ Λεάνδρου προσεῖλκυσε ὠραίως ἀμείλιχος, κοσμῶν τὸ δακτύλιον τῆς ἀριστερῆς αὐτῆς χειρὸς.

— Λαμπρὸς μονόλιθος, εἶπε πρὸς τὴν Ἰριδα, καὶ ἐκκλινεν ὡς κέλλιον παρατηρήσῃ αὐτόν. Ἐλαβε τὴν χεῖρά τῆς καὶ τὴν ἐκράτει ἐπὶ τινα δευτερόλεπτα· ἔλαφρὰ ὅμως σπασμωδικὴ κίνησις τῶν λεπτοφυῶν αὐτῆς δακτύλων ἐδήλωσεν αὐτῷ, οὐχὶ ὅτι ἐκείνη ἤθελε ν' ἀποσύρῃ τὴν ἀριστερὰν τῆς, ἀλλὰ τὴν μεγάλην ταραχὴν. Ὁ Λεάνδρος ἤθελσε νὰ ἀφήσῃ τὴν χεῖρά τῆς, ὅτε ἐκείνη, ἀναγνοῦσα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του τοὺς μυστικὸς πόθους του, οὐς δὲν εἶχε τὸ θάρρος νὰ ἐκφράσῃ, δι' ἔλαφρῶς ἀντιστάσεως τὸν ἐκράτησε. Τὴν προσεῖδεν ἐκεῖνος ἀτενῶς εἰς τοὺς ὀφθαλμούς καὶ ἦτο ἔταμος νὰ ἐναποθέσῃ ἐπὶ τῶν δακτύλων ἀσπασμόν, ὅτε ἐκείνη, ἐν ἀκαρεῖ καὶ ἀπροσδοκῆτως δι' αὐτόν, τὸν ἔσυρεν πρὸς ἐκυτὴν.

Ἡ πῶς συνέβη τότε καὶ τὰ χεῖρα των συναπηντήθησαν; Ἀπλούστατα· πῶς συμβαίνει καὶ ὁ ἥλιος φωτίζει, καὶ ἡ χιὼν ἀναλύεται καὶ τὸ πτηνὸν κελαιδεῖ; Τίς ἠδυνήθη ποτὲ ν' ἀνακόψῃ τὰς φυσικὰς τῶν ὄντων κινήσεις;

Τὸ θάρρος ἐκείνης τὸν κατέπληξε, διότι κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην θεώρει καὶ μέγα τὸ τὸλμημα ν' ἀσπασθῇ τὴν δεξιάν τῆς. Ἐσφιγγεν αὐτὴν εἰς τὸ στήθος του καὶ ἀπλήστως κατεφίλει τὰ ψυχρὰ ἐκ τῆς συγκινήσεως γαίης τῆς καὶ τοὺς κλεισθέντας ἐξ ἡδονῆς ὀφθαλμούς τῆς. Ἐκείνη ἠδύπαθῶς ἀνταπέδιδε τὰ αἰσθήματά του, καὶ ἐπὶ τινὰς στιγμὰς δὲν ἠκούετο ἐν τῇ αἰθούσῃ ἐκείνῃ ἄλλο εἰμὴ ὁ γλυκὺς κρότος τῶν φιλημάτων, ἅτινα ἐρρυθμίζον συγχρόνως τὸν ψιθυρὸν τῶν ἐρωτικῶν τῶν λόγων.

Μόνον μετὰ τινὰς στιγμὰς διήνοιξε τοὺς γλυκίους ὀφθαλμούς τῆς ἡ Ἰρις καὶ τὰ ἡμισοθεσμένα βλέμματα

τά της αγωνιωδώς προσηλωθήσαν ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ Λεάνδρου.

Ὡ! θεέ μου, πόσον εἶμαι εὐτυχής, ἐπιθύρισε καὶ ἀνταπέδιδε τὰς ἐρωτικὰς αὐτοῦ ἐκφράσεις.

Ἦ ἔλεγον; Λέξεις ἀερῶδεις, παιδικαί, μηδαμινὰ καὶ ὅμως δι' αὐτοὺς ἦσαν τὸ πᾶν ἦσαν αἱ λέξεις ἐκείναι ὁ ἐπίσημος ὄρκος τῆς ἀγάπης των.

Ἐστῆριξεν ἐλαφρῶς ἡ Ἴρις τὸ μέτωπόν της ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ Λεάνδρου καὶ ἐγκατελείφθη εἰς τὰς θωπείας ἐκείνου.

— Σὲ ἀγαπῶ, ἔλεγον ἐκεῖνος, καὶ σὲ ἀγαπῶ μέχρι τρέλλας* δὲν ἠμπορεῖς, Ἴρις, νὰ φαντασθῆς τὸν πρὸς σὲ ἔρωτά μου. Ὡ! νὰ ἤξευρες ποσῆς ἐρρέμβασα συλλογίζομενος μόνον σὲ. Ἀπότου πρὸ διετίας σὲ εἶδον, ἀπ' ἧς στιγμῆς πρώτην φοράν ἤκουσα τὴν φωνήν σου, ἠσθάνθην ὅτι ἀρρηκτος δεσμός με συνέδεσε πρὸς σέ. Αὐτὸ τὸ ὄνομά σου μοῦ πρέζειν εὐχαρίστησιν ὅταν τὸ προφέρω, καὶ ὅσῳ τὸ ἐπαναλαμβάνω αἰσθάνομαι ὅτι ἐγχαράσσεται βαθύτερον ἐντόσ της καρδίης μου.

Ἐκείνη κατ' ὄργας οὐδὲν ἠδύνατο ν' ἀπαντήσῃ τόση ἦτο ἡ χαρὰ καὶ εὐχαρίστησις, ἢ ἠσθάνετο. Συνεκλείετο εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ δὲν ἤθελε νὰ λύσῃ τὸν δεσμόν τῶν βραχιόνων της, δι' οὐ περιέβαλλε τὸν τράχηλόν του.

— Σὺ ἠγνοεῖς τὸν ἔρωτά μου, ἐξηκολούθησεν νὰ λέγῃ ὁ Λεάνδρος· ἀλλ' ἠλπίζον ὅτι θὰ ἔλθῃ ἡμέρα νὰ τὸν μαντεύσῃς, καὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης δὲν μ' ἔμελλε νὰ ἀποθάνω. Μὲ ἀγαπᾷς λοιπὸν καὶ σὺ, Ἴρις;

— Τὸ βλέπεις, ἠδυνάθη μόνον νὰ εἴπῃ ἐκείνη, κατὰ φιλίᾳ αὐτόν.

Ἡ ὠραιότης τῆς Ἴριδος ἐμέθυε τὸν Λεάνδρον· οὐδένα ἄλλον ἠγάπα πλείστορον αὐτῆς ἐν τῷ Κόσμῳ. Ἡ σιωπὴ των παρετάθη ἐπὶ ἰκανὴν ὥραν, καθ' ἣν ἀλληλοκρατούμενοι ἀμφότεροι ἐρρέμβαζον.

Ἀμφότεροι καυτοχρόνως σχεδὸν ἀνεσκήρτησαν, ἐνοήσαντες τὸ ἐπισημὸν τῆς θέσεώς των καὶ τὸν κίνδυνον νὰ εἰσέλθῃ τις ἀπροσδοκῆτως — ὅτε τὸ πᾶν δι' αὐτοὺς ἠθελε καταστραφῆ. Ἠγέρθησαν λοιπὸν καὶ προσεπάθησαν νὰ ἀπακτίσωσιν ἀταραξίαν τινα, ἢ μὴ λαβοῦσα ἀπὸ τοῦ παρκεϊμένου τραπέζιου ἐφημερίδα, ἢν προσεποιήθη ὅτι ἀναγινώσκει, καθίσασα ἐπὶ τοῦ ἀνάλκιντρου, ὃ δὲ κύψας ἔξω τοῦ παραθύρου.

Ἀλλὰ τοῦτο δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολὺ, καὶ πάλιν ὁ εἰς κατέπεσεν ἐπὶ τὸ στήθος τοῦ ἑτέρου.

Μετ' ὀλίγον ἐκείνη ἀνωρθώθη καὶ ἔστη ἐνώπιον αὐτοῦ. Τὸ σῶμα της ἦτο ὠραιότερον καρυκτιδὸς κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην. Ὑψωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὰ ἄνω καὶ μετὰ γλυκείας ἀμυ καὶ σταθερᾶς φωνῆς εἶπε:

— Θεέ μου, αὐτὸ δὲν τὸ ἐφνταζόμενον ποτέ, καὶ ὑπανδρὸς νὰ ἐρωτεύω· ἀλλ' ἰδοὺ ὅτι καὶ τοῦτο ἐπαθόν. Σοὶ ὀρκίζομαι ὅμως, Λεάνδρε, ὅτι ἀπὸ τῆς στιγμῆς αὐτῆς εἶμαι βλῆ ἰδική σου.

Ἡ φωνὴ αὐτῆς ἠκούετο καθαρὰ καὶ ἠγερτὰ.

— Ἦ κἀμνεῖς, δυστυχής; τῆ εἶπεν ἐκεῖνος· ὦμί-

λαι ταπεινότερα διότι θ' ἀκουσθῆς. Δυνατὸν ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν νὰ ἔλθῃ ὁ Στέφανος, καὶ τότε...

— Εἶναι εἰς τὸ γραφεῖον του, διέκοφεν ἐκείνη, ἀπὸ πολλὰς ὥρας, καὶ δὲν ἐξῆλθεν.

— Ὁ Λεάνδρος ἀνεσκήρτησε δὲν ἐφαντάζετο ὅτι ἦτο δυνατόν ἡ γυνὴ ἐκείνη νὰ τολμήσῃ ὅτι ἐτόλμησεν, ἐνῶ εἰς τοίχος ἐχώριζεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ συζύγου. Ἐνόησεν ὅλον τὸ μέγεθος τοῦ προφανοῦς κινδύνου καὶ ἀπεφάσισε νὰ ἀπομακρυνθῇ.

— Ἀλλὰ μείνει, ἔλεγεν ἐκείνη ἐνθαρρύνουσα ἀμυ καὶ ἰκετεύουσα αὐτόν.

— Ἄν γονοί! ὅσον τέχιστα, εἶπεν ὁ Λεάνδρος ἀπορασιαστικῶς καὶ λαθῶν τὸν πῖλόν του.

Καὶ ἐν τελευταίον μακρὸν καὶ θερμὸν φιλίᾳ ἐπεσφράγισε τὸν ὄρκον τοῦ ἔρωτός των.

Π. Κ. Σ.

(Ἀκολουθεῖ)

ΠΛΟΥΣΙΟΣ ΠΑΜΟΣ*

Δὲν ἤρρησε νὰ τραπῇ τὴν εἰς τοὺς ἀποκρήμους βράχους ἀγροῦσαν ἀτραπὸν, ἐπειδὴ δὲ αὐτὴ ἦτο ἐρημὸς ἤρξατο τρέχουσα. Πολλὰκις πνευστιῶσα ἠναγκάσθη νὰ σταθῇ ὅπως ἀναπνεύσῃ, ἀμέσως ὅμως πάλιν ἀνεχώρει εἰς τρόπον ὅστε ἐν διαστήματι ἐλάσσον τῶν δέκα λεπτῶν ἐφθασεν εἰς τὸ ἀνώτατον αὐτῶν σημείον. Τότε ἔστη, τὰ δὲ βλέμματα αὐτῆς ἐδυσθῆσαν εἰς τὰ βῆθρα τῆς πεδιάδος χωρὶς νὰ ἴδωσι τι τὸ ἀνησυχητικόν: οὔτε ἀνθρώποι, οὔτε ζῷα, οὐδένα ἤχον ἤκουσε πλὴν τοῦ ταράσσοντος τὰς βῆσεις τῶν βράχων ἀνέμου καὶ κάτωθεν ἀνερχόμενον τὸν ἤχον τοῦ ὄρου τῶν κυμάτων. Ἐστράφη πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ ὁ δῦον ἥλιος ἔστειλε τὰς ἀκτίνας αὐτοῦ διὰ τῶν χαλκοχρῶν νεφῶν, ἐνῶ ἐν τῷ ὀρίζοντι σκοτεινὴ γραμμὴ ἐχόρασε συγκεχυμένως τὰς ἀκτὰς τῆς Ἰερσίας. Προῦχώρησε πρὸς τὴν καλύβην ἐκ τῆς ὁποίας τὴν προτεραίαν εἶχεν ἐξέλθει ὁ τελωνοφύλαξ καὶ εἶδεν αὐτὴν κενήν.

Ἀναμφιβόλως ὁ Θεὸς ἐπροστάτευε τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς.

Ἐν τούτοις ἐπεσκήρτησεν αὐτῆς διὰ τοῦ βλέμματός τοὺς ἐρημὸς ἀγρούς, προσέχουσα μὴ φανῆ σκιά τις, μὴ αἰφνης κεφαλὴ τις ἀναφαίνεται ὀπισθεν βῆτους τινος, ἢ φωνὴ τις ἠκούετο ὅπως ἀνακόψῃ αὐτήν. Οὐδὲν ὅμως εἶδεν, οὐδὲν ἤκουσε.

Τότε ἐκλείσε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ προσηυχῆθη ἐπὶ μικρὸν οὐχὶ ὑπὲρ ἐαυτῆς, ἀλλ' ὅπως δεηθῇ τοῦ Ὑψίστου νὰ ἐνισχύσῃ τοὺς γονεῖς αὐτῆς.

Εἶτα αἰσθανομένη ὅτι ἔχανε τὸ ὄφρα τῆς ἀναλογισομένη ὅτι ἔλαϊ αὐταὶ αἱ βραδυτῆτες ἦσαν ἀναγδρὰ ὅπως κερδήσῃ καιρὸν, ἔφερε τὰς δύο χεῖρας ἐπὶ

*) Ἰσοκράτ. 33, σελ. 650—652.

τοῦ προσώπου, ἐκλείσεν ἐρημητικῶς τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ βραδέως, τὴν κεφαλὴν ὑψώσας, ἐβλάσασεν πρὸς τὸ χεῖλος τῆς ἀβύσσου κατὰ τύχην, ὀδηγούμενη δὲ ὑπὸ τοῦ ὄρου τῶν κυμάτων, ὅστις ἀνῆρχετο ἐκ τῶν κάτω.

VII.

Ὁ Κἀμιλλος, ὅστις ἐβασίλευε ἐπὶ τῆς ὑποσχέσεως τῆς Σωσάννης ὅτι θὰ τῷ γράψῃ, εἶχε διατάξει νὰ φέρωσι πρὸς αὐτὸν τὰς ἐπιστολάς του ἀμα ὡς ἔφερον αὐτὰς ὁ διανομεὺς τοῦ ταχυδρομείου. Εἶχεν ἀρῆσει αὐτὴν τὴν τετάρτην, κατ' ἐκείνην δὲ τὴν ἡμέραν ἐκείνην θὰ ὤμιλει πρὸς τὴν μητέρα αὐτῆς, τὴν νύκτα θὰ ἔγραφε καὶ τῇ πέμπτῃ, ἐνωρὶς θὰ ἔρριπτε τὴν ἐπιστολήν εἰς τὸ ταχυδρομεῖον, ὅτι ἐφθανε δὲ αὐτὴ εἰς Παρισίους ἐγκαίρως ὅπως δοθῇ εἰς τὸν πρὸς ὃν ὄρον κατὰ τὴν πρώτην διανομήν, ἐπομένως θὰ εἶχεν αὐτὴν κατὰ τὴν ἐβδόμην καὶ τεσσαράκοντα ἢ τεσσαράκοντα καὶ πέντε τὸ πολὺ λεπτά.

Τῇ ἐβδόμῃ καὶ τεσσαράκοντα πέντε λεπτά ἔφερον πρὸς αὐτὸν δύο ἐπιστολάς.

— Ἦ ἀγαπητὴ μου, ἐφάνη ἀκριβῆς.

Βεβαίως ἡ μία περιεῖχε τὴν ἀπάντησιν τῆς μητρὸς καὶ ἡ ἄλλη τὴν τοῦ πατρὸς μετὰ τὴν τῆς μητρὸς δοθείσαν. Καὶ θὰ ἀπεφασίσθη βεβαίως ὁ γάμος. Καὶ ἡ σπουδὴ αὐτοῦ ὅπως βεβαιωθῇ καθίστα αὐτὸν ἐξέχον ἐξ εὐτυχίας. Πάντοτε ἡ Σωσάννη ἔπραττε πλείοτερα τῶν ὅσα ὑπέσχετο.

Ἐν τούτοις ἡ εἰκὼν τῆς γραφῆς τῶν διευθύνσεων ἐξέπληξεν αὐτόν. Δὲν ἦτο πλέον ἡ τακτικὴ καὶ τολμηρὰ ἐκείνη εἰκὼν τῆς γραφῆς, ἀλλὰ τούναντιον ἄτακτος καὶ ἀκατάστατος, ὅπερ ἐσήμαινε τὴν μεγάλην τῆς Σωσάννης συγκίνησιν ὅτε ἔγραφεν.

Ἀναγνοὺς τὰς πρώτας γραμμὰς δὲν ἐνόησε καλῶς.

«Δὲν ἤξευρες ὅτι θὰ με ἐφόνευες. . . . Σοὶ κἀμνω τὴν τιμὴν νὰ σοὶ ἐκμυστηρευθῶ τι. . . . Ἀῦριον. . . . πρὶν ἢ λάβῃς τὴν ἐπιστολήν ταύτην θὰ ριφθῶ ἐκ τῶν κρημνῶν τῆς Φλαμμαμβίλλης εἰς τὴν θάλασσαν».

Δὲν ἐξηκολούθησε τὴν ἀνέγνωσιν, ἀλλ' ὕψων τὴν κεφαλὴν ἐσκέφατο ἐάν μὴ ἐσαλεύθη ὁ νοῦς αὐτοῦ. Ἀποτόμως ἦνοιξε καὶ τὴν ἄλλην ἐπιστολήν.

«Κἀμιλλε, συγγνώμην. Πόσον ὑπέφερα!»

Ἀνέπνευσε καὶ ἐνόησεν ὅτι ἐνόει. Βεβαίως οἱ γονεῖς αὐτῆς θὰ ἠρνήθησαν κατ' ὄργας καὶ ἐκείνη εἶχεν ἀποφασίσει ν' ἀποθάνῃ, εἶτα ὅμως μετενόησαν καὶ ἐκείνη ἔγραψε τὴν δευτέραν ἐκείνην ἐπιστολήν.

Ἐξηκολούθησε λοιπὸν τὴν ἀνέγνωσιν αὐτῆς, ἀλλ' ἔστη πάλιν ὡς ἠλιθίος.

«Ὅχι, δὲν εἶσαι σὺ ἡ αἰτία τοῦ θανάτου μου, ἐγὼ θέλω ν' ἀποθάνω. . . .»

Διατὶ ὅμως ὤμιλει περὶ θανάτου;

Διατρέχων μᾶλλον ἢ ἀναγινώσκων τὰς γραμμὰς ἐφθασεν εἰς τὸ τέλος τῆς ἐπιστολῆς, εἶτα δὲ αἰφνης ἔλαβε πάλιν τὴν πρώτην καὶ ἐπεράτωσε τὴν ἀνέγνωσιν καὶ ταύτης.

Ἦτο ἀληθές, θ' ἀπέθνησκεν. Ἀῦριον, πρὶν ἢ λάβῃς τὴν ἐπιστολήν αὐτήν, ρίπτομαι εἰς τὴν θάλασσαν».

Ἦ αῦριον ἦτο ἡ προηγουμένη ἡμέρα. Ἦ γόνυ αὐτοῦ ἐλύθησεν καὶ κατέπεσεν ἐπὶ ἔδρας. Μετὰ στιγμὴν ὅμως ἀποτόμως ἠγέρθη. Ἀποῦ μετὰ τὴν πρώτην εἶχε γράψῃ καὶ δευτέραν ἐπιστολήν, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μετέβαλεν ἀπόφασιν ὡς εἶχε μεταβάλει αἰσθημα, δὲν ἦτο δυνατόν ν' ἀνέβαλε τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς;

Ἀναχωρῶν καὶ ἀφικνούμενος πλείστον τῆς ἠδύνατο νὰ τὴν σώσῃ.

Μολονότι ἐγίνωσκε τί ὥρα ἦτο, ἔδραμεν εἰς τὸ ἐκαρεῖς. Ἦτο ὀγδόη ὥρα μείον λεπτῶν τινῶν, ἢ δὲ ἀμαξοστοιχία ἀνεχώρει διὰ Χερσούργον τῇ ὀγδῷ καὶ ἡμισείῃ, ὡς καὶ ἐκείνη, ἧς εἶχεν ἐπιβῆ τῇ τρίτῃ· ἐάν ἀνεχώρει ἀμέσως θὰ ἐφθανεν ἐγκαίρως εἰς τὸν σταθμόν. Κατήλθε τὴν κλίματα ἀνά τέσσαρας βαθμίδας, προσεκέλευσε ἀμαξάν διερχομένην, ὑπεσχέθη ἐν φράγκον ὄρων τῷ ἀμαξηλάτῃ καὶ ἐφθασεν εἰς τὸ μέρος ἐνθα πωλοῦσι τὰ εἰσιτήρια ἀκριβῶς καθ' ἣν στιγμὴν ὁ πωλητὴς αὐτῶν ἠτοιμάζετο νὰ κλείσῃ τὸ παράθυρον.

— Ἐν εἰσιτήριον πρώτης θέσεως διὰ Βαλόνην.

Ἐν τῇ ἀμάξῃ ἀνέγνω αὐτῆς τὰς ἐπιστολάς, ἐάν μὴ ἐν πλήρει νηφαλιότητι νοῦ· τοῦλάχιστον ὅμως μετὰ μείζονος προσοχῆς, χωρὶς νὰ καταλίπῃ τίποτε, περὶ τῶν τὴν μίαν καὶ ἀρχόμενος τῆς ἀναγνώσεως τῆς ἄλλης. Μεθ' ὅλον ὅμως τὸ ὀριστικὸν τοῦ ὕφους αὐτῶν δὲν ἠδύνατο εἶτι νὰ πιστεύσῃ. Ἐσκέπτετο ὅτι θὰ ἔγραφεν αὐτὰς ἐν στιγμαῖς πυρεσσούσης φαντασίας καὶ ὅτι νῦν θὰ καθησώχασε. Μήτοι αὐτοκτονεῖ τις δὲ τὰν ἀγαπᾷται; ἐκείνη δ' ἐγίνωσκε πόσον περιπαθῶς ἠγαπάτο καὶ τὸ ἔλεγεν αὐτῇ αὐτῇ. Κἂν ἔτι εἶχε τὸ ὄφρα ν' ἀνέλθῃ τὴν ἀτραπὸν τῶν βράχων, τελευταία δειλά, τυχρὸν τι γεγονός, ἐπέμβασις τις τῆς Θεῆας Προνοίας τὴν ἔσωσε.

Τοιοιουτρόπως ἐφθασεν εἰς τὸν προορισμὸν τοῦ ἐκ τῆς μιᾶς ιδέας μεταπίπτων εἰς τὴν ἄλλην, κυμαίνόμενος μεταξὺ τῶν δύο ἀκρων, μὴ τολμῶν νὰ παραδειχθῇ τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην, ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει ἐντρομος.

Ἐν Βαλόνῃ ἔδραμε πρὸς τὸ ξενοδοχεῖον ἐν ᾧ τὴν παρασκευὴν εἶχεν εὑρεῖ ἀμαξάν. ἐπέτυχε τὸν αὐτὸν ἀμαξηλάτην καὶ ἀνεχώρησεν ἐν σπουδῇ.

Ἦτο ἔτι ἡμέρα ὅταν ἐφθασεν εἰς τὴν προκουμαίαν τῆς Διελίττης μολονότι ὁ ἥλιος εἶχε δύσει. Μακροθὲν παρετήρησε πρὸ τοῦ ξενοδοχείου ὁμάδα ἀνδρῶν διηλουόντων ζώηρως, τοῦτο δ' ἐφάνη αὐτῷ ἀπαίσιον. Ἐπήδησε κάτω τῆς ἀμάξης καὶ ἔδραμε πρὸς τὸ μαγειρεῖον.

— Ὁ κ. Καπέλ;

— Ἦ τὸν καυμένον τὸν ἀνθρώπον!

Τὸ ὕφος ὡς καὶ τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου τῶν ὑπαλλήλων τοῦ ξενοδοχείου ἀπεκάλυπτον αὐτῷ τὴν ἀλήθειαν.

— Εἶναι δυνατόν; ἐπιθύρισε χωρὶς νὰ ἠξεύρῃ τί λέγει καὶ στηριζόμενος ἐπὶ τῆς πλατυτάτης τραπέζης, πρὸς τὴν ὁποίαν ἔστατο.

— Μόνον κατά την παλιόροιαν ερώθη ο νεκρός τής καυμένης τής νέας, δὲν εἶναι ἐτι δύο ὥραι πού τὴν ἔφρασαν.

— Εἶναι πληγωμένη;
— Ὅταν πίπτη κανεὶς ἐκ τῆς κορυφῆς τῶν βράχων δὲν πληγόνεται μόνον.

Ἦτο ἀληθές, δὲν ἠδύνατο πλέον ν' ἀμφιβάλλῃ καὶ ἤφατο νὰ τρέμῃ.

— Πρέπει νὰ καθίστατε, κύριε. Παρόμοιοι συμβεβηκός, ὅταν μέλιστα δὲν τὸ ἀναμένη κανεὶς. Τί δυστυχία; Θεέ μου!

Ἐφρασαν αὐτῷ κἀθισμα, τὸν περιεκύκλουν.
— Ἐπεθόμου νὰ ἴδω τὸν κ. Καπέλ.

— Εἶναι εἰς τὸ δωμάτιον τῆς τάλαιπάρου νέας μετὰ τῆς κ. Καπέλ' ἡ σὰς ὀδηγήσουν.

Ἀνῆλθε τὴν κλίμακα χωρὶς νὰ βλέπῃ τὰς βαθμίδας, φθὰς δὲ εἰς τὸν δῆδρομον πρὸ τοῦ θαλάμου ἤκουσεν ἔνδοθεν λυγμούς. Τότε διέταξε τὴν ὑπηρετρίαν, ἥτις ὠδήγηε αὐτὸν ν' ἀποσυρθῇ καὶ ἀνέμεινεν ἐπὶ τινὰς στιγμάς, ὡσεὶ ὅπως συνέβη καὶ καθησυχία. Ἐπὶ τέλους ἤνοιξε τὴν θύραν, ἡ δὲ κ. Καπέλ, ὅστις ἔστατο ὀρθὸς πρὸ τῆς κλίνης καὶ πρὸ τὴν λιποθυμῶν σύζυγον τοῦ ἑστράφη.

— Ποίος εἶναι;
— Ἐγώ, ὁ Κέμιλλος Ροσά.

— Κύριε Ροσά! Σεις!
— Ὁ Κέμιλλος ἐνόησεν ὅτι ἔδει νὰ δικαιολογήσῃ, νὰ ἐξηγήσῃ τὴν ἄρξιν αὐτοῦ, ἐὰν μὴ ἤθελε νὰ προσδώσῃ τὸ μυστικὸν τῆς Σωσάννης.

— Εἰρχόμενον νὰ τὴν ζητήσω εἰς γάμον.
— Σεις!

Ἐἶτα δὲ στρεφόμενος πρὸς τὴν σύζυγον τοῦ
— Ἦτο ὁ Κέμιλλος λοιπόν! εἶπε.

Καὶ ἀνοίγων τὰς ἀγκάλας τοῦ πρὸς τὸν Κέμιλλον ἀνέκραξεν.

— Γίέ μου!

Hector Malot.

(Μετάφρασις Α. ΓΡΑΜΜΑΤΟΠΟΥΛΟΥ).

ΕΤΑΙΡΕΙΑΙ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ

Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος.

Συνεδρία τῆς 7 Ιουνίου.

Προεδρία Δ. Μαλιᾶδου. — Ἀναγνωσθέντων καὶ ἐπικυρωθέντων τῶν πρακτικῶν τῆς προτέρας συνεδρίας, ὁ κ. γεν. γραμματεὺς ἀνακοινοῦται περίληψιν τῆς ἀλληλογραφίας καὶ τὰς βιβλίων προσφορὰς. Προσφανεῖται δὲ βιβλία ὁ μὲν κ. Ἰωάννης Σκαλιτσῆς τὸ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθὲν σύγγραμμα «Περὶ γενέσεως τοῦ ἀνθρώπου» ἁρμονίαι χριστιανισμοῦ καὶ ἐπιστήμης, οἱ δὲ κ.κ. Α. Ταμβάκος καὶ Π. Στεφάνου ἐκατὸν ἀντίτυπα τοῦ «Παιδαγωγικοῦ ἐγκολπίου»

(πρώτης ἐκδόσεως) τοῦ κ. Χριστοφόρου Σαμαρταῖδου, πρὸς δωρεὰν διανοήν ἐς τὰ σχολεῖα τῶν ὀρθοδόξων κοινοτήτων Μικρῆς Ἀσίας. Πρὸς τοὺς δωρητὰς ὁ πρόεδρος ἐκφράζει τὰς εὐχαριστίας τοῦ Συλλόγου.

Ὁ κ. Μ. Κεφάλας, ἀντιπρόεδρος, λαβὼν τὸν λόγον ἐπανέρχεται ἐπὶ τὴν γενομένην ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Περδικίδου παρατηρήσεων εἰς τὸ ἀνάγνωσμα τοῦ κ. Ματθαίου Παρανίκα «Περὶ τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου». Ὁ κ. Περδικίδης, παρατηροῦν ὁ κ. Κεφάλας, εἶπεν ὅτι σφάλλεται δεινῶς ὁ κ. Παρανίκας ἀποδεχόμενος ὅτι Ρωμανὸς ὁ μελωδὸς ὑπέβη ἐπὶ Ἀναστασίου Α'. Τοῦτο δὲ ἀντικρούσων ὁ κ. Κεφάλας προσάγει τὸν γνωστὸν βυζαντινολόγον, καθηγητὴν τοῦ ἐν Μονάχῳ πανεπιστημίου καὶ ἐκδότην τοῦ *Byzantinische Literaturgeschichte* Dr Krumbacher, ὅστις ἐπραγματεύσατο ἐν τῷ κατὰ τὸ ἔτος 1891 δημοσιευθέντι εἰρημένῳ συγγράμματι αὐτοῦ περὶ τοῦ Ρωμανοῦ τοῦ μελωδοῦ καὶ τῶν ἄλλων ἀπασχολούντων ἡμᾶς ζητημάτων. Καὶ πρῶτον περὶ Ρωμανοῦ τοῦ μελωδοῦ, λέγει ὁ σφῆδς συγγραφεύς, ἔχοντες μέχρι τοῦ νῦν μόνον ἀρχαίαν πηγὴν τὸ συναξάριον τῆς ἑορτῆς αὐτοῦ, ἡ ἀνωτέρου, ὅπου λέγεται ἀπλῶς ὅτι ὑπέβη ἐπὶ τῶν χρόνων Ἀναστασίου τοῦ Βασιλέως, δὲν δηλοῦται δὲ ἂν ἐπὶ Ἀναστασίου τοῦ Α' (491—518) ἢ ἐπὶ Ἀναστασίου τοῦ Β' (713—716). Ὁ Pitra καὶ ὁ Stevenson ἀποφαίνονται ὑπὲρ τοῦ Α', ὁ Christ καὶ ὁ Jacobi ὑπὲρ τοῦ Β', ὁ δὲ Bouvy παραδέχεται ὡς ἐποχὴν τοῦ Ρωμανοῦ τὸν μεταξὺ τῶν δύο Ἀναστασίων χρόνον καὶ ὁ Deutschmann τὴν τοῦ Α' Ἀναστασίου. Τὰς γνώμας ταύτας σχολιάσας ὁ κ. Krumbacher ἀποφαίνεται ὅτι ἀπίθανος φαίνεται ἡ γνώμη τῶν ὑπὲρ τοῦ Ἀναστασίου Β' γνωματευόντων.

Ἐρχόμενος δὲ ὕστερον ὁ κ. Κεφάλας εἰς τὴν γνώμην τοῦ κ. Περδικίδου, ὅτι Ἰωσήφ ὁ ὑμνογράφος ἦν ἀνεπίδωκ τοῦ Ρωμανοῦ καὶ ἐπομένως ὅτι ὁ ἀνεπίδωκ δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπάρχῃ τρεῖς αἰῶνας ὕστερον τοῦ Θεοῦ, ἐρωτᾷ τὸν κ. Περδικίδην πού σφαιρίζει τὴν γνώμην ταύτην, διότι ὁ κ. Krumbacher ἐν τῷ αὐτῷ συγγράμματι αὐτοῦ, ἐκθέτει τὰς διαφόρους περιπλανήσεις Ἰωσήφ τοῦ ὑμνογράφου, λέγει ὅτι ἀπέθανεν ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας Θεοδοῦρας (842—856). Περὶ δὲ τῆς λέξεως οἶκος ἐπὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐκδοχῆς, περὶ ἧς ὁ κ. Περδικίδης εἶπεν ὅτι ἐλήθη ἐκ τῆς ἀραβικῆς, ὁ κ. Krumbacher ἀποδεικνύσιν ὅτι μόλις ἐπὶ τῆς παρακμῆς τῆς ὑμνογραφίας, ἀπὸ τοῦ θου αἰῶνος, παρατηρεῖται ἐπίδρασις τῆς ἐπ' αὐτῆς ξενικῆς ἐκ Σικελίας καὶ Συρίας, οὐχί, δὲ ἐπὶ τοῦ Ρωμανοῦ, παρὰ τῇ Ἰωσήφ καὶ λοιποῖς. Ἄν ἐπὶ Ρωμανοῦ ἐτέθη ἐν χρήσει ἡ λέξις οἶκος, λίαν πιθανὴ φαίνεται ἡ ἑβραϊκὴ γένεσις τῆς ἐκδοχῆς. Ἄν εἶχεν ἀρχὴν ἀραβικὴν, βεβαίως πρῶτος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς καὶ Κοσμῆς ὁ Ἱεροσολιμίτης οὐ μετεχειρίζετο αὐτὴν, διότι παρ' αὐτοῖς τὸ πρῶτον παρατηρεῖται ποιά τις ἐπίδρασις τῆς ἀραβικῆς.

Ὁ κ. πρόεδρος ἀναβάλλει τὴν συζήτησιν εἰς ἐπομένην συνεδρίαν, τοῦ κ. Περδικίδου δηλοῦντος ὅτι διὰ μακρῶν ἔχει ν' ὀπαντήσῃ.

Ἐἶτα ὁ λόγος δίδεται τῷ αἰδ. πατρὶ César Tontini de Quaronghi Barnabie, ἀντιπροσώπῳ τῆς ἐν Βενουζία Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν, ὅστις ἀνέγνω γὰρ λίστι τὸ πρῶτον μέρος τῆς «Περὶ τῆς ἐργοποιήσεως ἐν

τῷ μέτρῳ τοῦ χρόνου», ἦτοι «Περὶ τοῦ ζητήματος τοῦ ἡμερολογίου», πραγματείας αὐτοῦ.

Ἀποδοῦς ὁ αἰδ. ἀγορητὴς δικαιοσύνην, ὡς εἶπε, τῇ Τουρκίᾳ, ὑποδαλοῦσθ πρώτη γνῶμην περὶ παραδοχῆς διεθνούς ἡμερολογίου, ἐξέθηκε τὴν γνώμην Νικηφόρου Γρηγοροῦ ἐπὶ Ἀνδρονίκου τοῦ Β' τὴν κατὰ τοῦ Ἰουλιανοῦ ἡμερολογίου γνωμοδότησιν ῥῶσον καθηγητοῦ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Πετρούπολως καὶ ἄλλων καὶ κατέληξε προτείνων τὴν παραδοχὴν τοῦ Γρηγοριανοῦ ἡμερολογίου ὡς τοῦ μᾶλλον ὀρθοῦ καὶ ἴση ἐν χρήσει παρὰ τοῖς εὐρωπαϊκοῖς λαοῖς, καθολικοῖς τε καὶ διαμαρτυρομένοις, ἄρτι δὲ εἰσαχθέντος καὶ εἰς Ἰαπωνίαν, καίπερ προσκρούοντος ἐν αὐτῇ πρὸς ἔθιμα τοῦ τόπου. Διὰ μακρῶν ὅμως ἐπραγματεύσατο περὶ τῆς μνηολογίας τοῦ Πάσχα, περιβαθεὶς ν' ἀποδείξῃ ὅτι οἱ καθολικοὶ, καίπερ καταγοροῦμενοι ὡς ἐναντίων τῶν τῆς Α' ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικῆς Συνόδου διατάξεων ἑορτάζοντες ἐνίοτε τὸ Πάσχα μετὰ τῶν Ἑβραίων, οὐδόπως ἐπὶ τούτῳ πταίονσι, διότι τούτου αἰτία ἡ μεταβολὴ τοῦ ἡμερολογίου ὑπὸ τῶν Ἑβραίων. Περὶ δὲ τῆς τούτης μεταβολῆς οὐδαμῶς προσέβλεψεν ἡ ἐν Νικαίᾳ Σύνοδος. Ἐν τέλει δὲ ὁ αἰδ. Τοντίνης προφορητικῶς, μετ' εὐφραδειας, ἐπεκαλέσατο τὴν σύμπραξιν πάντων καὶ ἰδία τῆς δημοσιογραφίας ὑπὲρ κοινῆς ἡμερολογίου, ἀγγέλλων ἡμᾶς ὅτι τῇ αὐρίῳ δευτέρῳ ποιήσεται τὸ β' μέρος τῆς διαλέξεως αὐτοῦ «Περὶ κοινῆς μεθυσθῆναι», προτείνων ὡς τοιοῦτον τὸν τῆς Ἱερουσαλῆμ. Ὁ αἰδ. Τοντίνης, ὡς αὐθήμερον ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχον, ὁμολογουμένως οὐ μόνον ἀπέφυγε τὰ εἰς τὰς διατάξεις τοῦ Κανονικοῦ τοῦ Συλλόγου ἀντικείμενα, ἀλλὰ καὶ μετὰ πολλῆς λεπτότητος ἐπραγματεύσατο τὸ θέμα αὐτοῦ, μὴ ἐπαναγαγὼν ἡμᾶς εἰς τὰς λεπτομερείας τῶν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ χριστιανισμοῦ γενομένων περὶ τοῦ θέματος ζητήσεων. Αἱ ζητήσεις αὗται ἐκτίθενται ἐν ταῖς Ἐκκλησιαστικαῖς Ἱστορίαις (ἴδε Ἐκκλ. Ἱστορία Δ. Κυριακοῦ), ἀλλὰ ἐν ἐκτάσει καὶ μετὰ πολλῆς ἐμβριθείας ἐπραγματεύσατο τὸ περὶ τοῦ Πάσχα θέμα ὁ σεβαστὸς καὶ σφῆδς καθηγητὴς τῆς Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς κ. Ἀνδρέας Σταθάρος ἐν μονογραφίᾳ αὐτοῦ ἐπιγραφομένη Μελέτῃ περὶ τοῦ Πάσχα θέματος, πρὸ τριωνκαίδεκα δὲ ἐτῶν, ἦτοι τῷ 1880, ἐκδοθεῖσα ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἡ μελέτη αὕτη εἰς τρία διατεταμένη μέρη, πραγματεύεται ἐν μὲν τῷ α' Περὶ ἡμερολογίων, ἐν δὲ τῷ β' Περὶ τῆς μνηολογίας τοῦ Πάσχα καὶ ἐν τῷ γ' Περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ἐπανόρθώσεως τοῦ Πάσχα θέματος. Περὶ τοῦ τρίτου δὲ τούτου μέρους, ἔπειρ ἀνεπισημασθῆν ἐν τρισὶ φύλλοις τοῦ «Νεολόγου» κατὰ τὴν ἐκτενέστασαν ἑβδομάδα, ὁ διαπρεπὴς καθηγητὴς λέγει τάδε ἐν τῷ προλόγῳ αὐτοῦ: «Πεισθεὶς ἐκ τῆς μακρᾶς ταύτης μελέτης ὅτι ἀμφότεραι αἱ Ἐκκλησίαι κακῶς ἐρημνεύουσι τὰς συνοδικὰς διατάξεις καὶ κακῶς ἐφαρμόζουσιν αὐτὰς διὰ τῶν κληρικῶν συστημάτων, καταλήγω εἰς τὸ σκεδῖον τῆς κατ' ἐμὲ μᾶλλον εὐχέρως ἐκτελουμένης ἐπανορθώσεως, τοῦ διατηρηθῆσαι τὸ Ἰουλιανὸν ἡμερολόγιον, τοῦ καταστῆσαι τὸ ἐπίσημον ἑορτολόγιον ὁλόκληρον κληρικῶν κληρῶν μετὰ τοῦ Πάσχα καὶ τοῦ ρυθμίζεσθ αὐτὸ συμφῶ-

νως πρὸς τοὺς ἀστρονομικοὺς σεληνιακοὺς πίνακας, ὥστε πᾶς σύνδεσμος μετὰ τοῦ χρονολογικοῦ χριστιανικοῦ συστήματος, ἐφαρτωμένου ἐκ τοῦ συνθετοῦ ἔτους καὶ μετὰ τοῦ ἑορτολογίου τῶν Ἐκκλησιῶν ἐφαρτωμένου ἐκ τοῦ κύκλου τοῦ Μένωνος, νὰ ἐκλείψῃ». Καταστρέφων δὲ ὁ κύριος Σταθάρος τὸν πρόλογον αὐτοῦ ἐπάγεται τάδε: «Τὸ τρίτον αὐτῆς (τῆς μελέτης) μέρος θέλει χρησιμεύσει, ἐν μακροχρόνιῳ μέλλοντι, ὡς ἀσθενὴς διαμαρτυρητικὴ κατὰ ἐνδεχομένων λατινιζουσῶν χρονολογικῶν καινοτομιῶν, ἐὰν τοιαῦται ποτε γυνώσκι παραδεκτοὶ ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, ἢ, ἐάν ποτε ἡ λατινικὴ Ἐκκλησία προβῇ εἰς νέαν μεταρρυθμίαν τοῦ κληρικῶν ἑορτολογίου αὐτῆς, μᾶλλον τῆς γρηγοριανῆς πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας σύμφωνον ὡς ἀποδείξει ὅτι καὶ περὶ τοῦτου προεγένετο ἐν Ἀνατολῇ θεολογικὴ τὴν τοῦλάχιστον ὁκέψις». Τὸ δὲ συμπέρασμα τῆς μελέτης τοῦ πάντα τὰ ζητήματα ὑπὸ πᾶσας τὰς ἐποχάς, ἄπερ ἐξέθηκεν ὁ αἰδ. πατὴρ Τοντίνης, πραγματευσαμένου ἑλληνος ἐπιστήμονος εἶχει ἴδε:

«Συγελόντι εἰπεῖν αἱ Ἐκκλησίαι δύνανται νὰ συμμορφώθωσι πληρέστατα καὶ ἀκριβέστατα πρὸς τὰς ἀρχαιοτάτας αὐτῶν παραδόσεις περὶ τῆς μνηολογίας τῆς ἑορτῆς, αἵτινες ἐπὶ τῆς πρώτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἔλαβον κύρος νόμου, ἐὰν, παραδεχόμενα ὡς ἡμερολόγιον αὐτῶν τὸ Ἰουλιανόν, καταστῆσθαι πᾶσας τὰς ἐπιστάσεις αὐτῶν ἑορτῶν κληρικῶν κληρῶν μετὰ τοῦ Πάσχα καὶ ἀναθέσθαι εἰς τὰ ἀστεροσκοπεῖα τὴν σύνταξιν τοῦ ἐτησίου πασχαλίου καὶ ἑορτολογίου».

Ταῦτα περὶ τῆς διαλέξεως τοῦ αἰδ. πατρὸς Καίσαρος Τοντίνης. Μετὰ τὸ πέρας αὐτῆς τὸν λόγον ἐζήτησεν ὁ κ. Περδικίδης, ὅπως ἐπεμύνη παρατηρήσεις καὶ ἄλλοι δὲ προστίθεντο νὰ πρόξωσιν αὐτό, ἀλλ' ὁ κ. πρόεδρος ἐδήλωσεν ὅτι ἡ συζήτησις γεννιέται μετὰ τὸ πέρας τῆς ὅλης διαλέξεως, ἦτοι κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς αὐρίῳ δευτέρας, ἡ ἴσταμένου, εὐχαριστήσας δὲ τῷ ἀγορητῇ, ὃν ἄσμενος φιλοξενεῖ ὁ Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος, διέλυσε τὴν συνεδρίαν.

Κατὰ τὴν συνεδρίαν ταύτην παρίσαν, ἀντιπρόσωπος τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ὁ κ. Ι. Δ. Τανταλίδης, τοῦ σεβασμ. ἀντιπροσώπου τῆς ἐνταῦθα Ρωμανῆς Ἐκκλησίας, ὁ πρωτοσύγγελος αὐτῆς καὶ ἄλλοι κληρικοὶ τῆς αὐτῆς Ἐκκλησίας, ὁ ἐπιτετραμμένος τὰ τῆς Ἱταλίας ἐνταῦθα μετὰ γραμμάτων τῆς Ἱταλικῆς πρεσβείας, ὁ πρῶτος γραμματεὺς τῆς ρωσικῆς πρεσβείας, ὁ κ. Huarl, διερχόμενος τῆς γαλλικῆς πρεσβείας, ἄλλα μέλη τοῦ διπλωματικοῦ σώματος καὶ μέγα ἀκροατήριον ἐξ ἑκατέρου τῶν φύλων.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

ΓΕΩΛΟΓΙΚΑ. — Απάντησις τῷ κ. Κ. Μιτσόπουλου εἰς τὰ ἐπὶ τῆς ἐρω-
τατικῆς τῆς περὶ τῶν ΣΚΙΣΜῶΝ ΤΗΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ ἐκδοθείσης αἰτιῶν
ὅτι ἦσαν παρατηρηθέντα. — ΑΙ ΠΡΟΣ ΤΟΥ ΝΟΡΒΗΓΙΟΥ ΠΟΛΙΟΥ
ΒΕΚΡΟΝΔΙ. — Αἱ εἰς τὰς κατωτέρω θαλάσσοις πειραματι-

Ἀπαντῶν εἰς τὰ παρ' ἡμῶν πρό μινδὸς γραφθέντα
ἐν τῇ Ἑβδομαδιαίᾳ Ἐπιθεωρηθείσῃ ἐπὶ
τῆς ἡμῶν αὐτοῦ συνταχθείσης ἐκδόσεως περὶ τῶν Σκι-
σμῶν τῆς Ζακύνθου ὁ ἐν τῇ Ἑθνικῇ Πανεπι-
στημῇ καθηγητῆς τῆς Γεωλογίας καὶ Ὄγκιτολογίας
κ. Κ. Μιτσόπουλος, ἀπεκρίθη ἐπὶ συντάξει τοῦ
«Νεολόγου» ἐπιστολῆν, δι' ἣς μετὰ πολλῆς λεπτό-
τητος καὶ εὐγενείας ὑπεραπολογεῖται τῆς ἐκδόσεως
αὐτοῦ ἐκείνης, ἐξηγῶν τὰς συνθήκας ὑπὸ τὰς ὁ-
ποίας ἡ ἐκδοθὶς ἐκείνη ἐγράφη, παρῶν δὲ καὶ τὰς
ἀναγκαίας ἐξηγήσεις περὶ τῆς σημασίας, τοῦ ξενι-
κοῦ τεχνικοῦ ὅρου τεκτονικὸς σεισμὸς,
ὅστις ἀναγραφόμενος ἐν τῇ ἐκδόσει ἐκείνῃ ἐθεωρή-
θη ὡς ἡμῶν ἀδόκιμος καὶ δυνάμενος προσφωρότε-
ρον ἢ ἀντικαταστάθῃ διὰ τοῦ σεισμῶς διὰ συνι-
ζήσεως. Τὴν ἐπιστολὴν ταύτην κατὰ καθῆκον φι-
λοξενούμεν ἐν ταῖς στήλαις ἡμῶν ἀνευ περιττῶν
σχολειῶν, σημειούμενοι μόνον ὅτι τὸ ὄψ' ἡμῶν γρα-
φὲν ἔστι, ὡς τοῦ ἀχίριστον λέγεται, ἡ Ἐδα-
κὴ κυβερνήσις ἀπέστειλεν ἐπὶ τὸ πο-
τὸν εἰρημνόμενον καθηγητῆν πρὸς μελὸς
τῆν τοῦ φαινομένου, ὑπερ πάση δυνάμει
ἀποκρούει ἐν τῇ ἐπιστολῇ αὐτοῦ ὁ κ. Μιτσόπουλος,
ὑποσημαίνων ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς τῆς ἡμετέρας πύ-
λεως ἡμερησίῳν, ὡρισμένως δὲ εἶδομεν αὐτὸ ἀνα-
γεγραμμένον ἐν τισὶ τούτων.

Ἰδοὺ ἡ περὶ ἣς ὁ λόγος ἐπιστολή:

Ἐν Ἀθήναις, τῇ α' Ἰουνίου, 1893.

Ἐντιμὲ κύριε συντάκτη,

Ἐν τῇ ἀπὸ 2 Μαΐου φύλλῳ τῆς Ἑβδομαδιαίας Ἐπιθεωρη-
σεως τῆς ἀξιολόγου ἡμῶν ἐφημερίδος ἀνέγνων κρίσιν ἐπὶ συντό-
μου τινὸς ἐκδόσεώς μου, ἣν ἐγράψα ἐν τῇ ἀτυπωσίῳ Σέμου
περὶ τοῦ τελευταίου τῆς Ζακύνθου καταστρεπτικοῦ σεισμοῦ, πρὶς
ἣν κατὰ καθῆκον ἀπέστειλον ἐν ἀπάντησιν.

Ἐἰ καὶ δὲν ἔχω τὴν τιμὴν νὰ εἶμαι γνώριμος τοῦ ἀξιότιμου
κυρίου Πλ. Βαλαμμάκη, τοῦ γραφέντος τὴν κρίσιν ταύ-
την, ἐν τούτοις ἀρέλω νὰ ἐκφράσω αὐτῇ τὴν ἄπειρον εὐγνωμο-
σύνην μου διὰ τὴν εὐσημεσίαν αὐτοῦ χρησολογίαν, καὶ τὴν
χαρὰν μου, ὅτι ἡ πανελληνίως ἡμῶν καὶ σφόδρα ἐφημερίδα ἐνδια-
τρέβει καὶ εἰς θέματα ἐπιστημονικὰ καὶ διδακτικώτατα.

Τὴν πολυπαθὴ νῆσον ἐπισκέψην ἰδίαις δαπάναις, οὐδαμῶς δ'
ἐπέβηθι νὰ με ἀποστείλῃ ἐπίσημως εἰς τὴν τόπον τῆς καταστρο-
φῆς, ἵνα ταῦτα θέματα θεωροῦνται παρ' ἡμῶν ὡς ἀνάγκη
προσολῆ. Τὴν ἐν τῇ «Ἀκροπόλει» δὲ δημοσιουθεῖσαν διατριβὴν
μου συντάξα κατὰ παρακλήσιν τοῦ μετ' ἐμοῦ συμπλέοντος τῆς
αὐτῆς ἐφημερίδος ἀνταποκριτοῦ, χάριν τῶν δυστυχῶν τῆς νήσου
κατοίκων, οἵτινες εἰς τελεῖαν εὐρίσκοντο ἀπόνηστον. Γράφων δὲ
ταύτην, ἔχον πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν, ὅτι ἀποτίνομαι πρὸς τὸ

1) Βλέπε ἀριθ. 28, ἐν σελ. 555—556.

2) Ἀπὸ τῆς, ἐν σελ. 255, στήλ. 8—10.

Ἑλληνικῶν κοινῶν, ὅπερ δυστυχῶς ἐν ἀπολύτῳ διατελεῖ ἀγνοίᾳ
τῶν μυστηρίων τῆς ἀγαθῆς φύσεως. Καὶ τοῦτο ἐδιδόχθη ἐπὶ
τῆς πείρας. Ἐπὶ τρία συνεχῆ ἔτη ἐξεδίδον μετ' ἄλλων δοκίμων
συγγραμμάτων τὸν Προμηθεῖα, σύγγραμμα περιοδικῶν πρὸς διά-
δοσιν τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, ὅπερ ἠναγκασθῆν νὰ διακόψω ἐπι-
λείπει ἀποστηρίξεως καὶ ἀναγκαστῶν, εἰ καὶ ὁ πτωχὸς Προμη-
θεὺς συνετάσσεται εἰς γλώσσῳν εὐληπτον καὶ προσεπάθει νὰ κατα-
στήσῃ καὶ ἀνὰ τὴ Ἑλληνικῶν ἀγαπητῆν τὴν σπουδὴν τῆς φι-
λοσόφου φύσεως· διότι γινώσκετε κάλλιστα, κύριε συντάκτη,
ὅτι ἡ σπουδὴ τῶν μυστηρίων τῆς δημιουργίας ἀνυπό τὴν ἀνά-
γκαν τοῦ θνητοῦ μέγρι τοῦ θρόνου τοῦ Πλάστου καὶ βελτιοῦ καὶ
ἀγαθῆν τὴν καρδίαν αὐτοῦ. Ἐγράψα, λοιπὸν, τὴν ἐκείσιν μου
ἐκείνην ἀπλοῦστατα, ἄνευ κομπασμοῦ ἐπιστημονικοῦ, ἐπαναλαμ-
βάνω, χάριν τῶν δυστυχῶν κατοίκων.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ κύριος Βαλαμμάκης λέγει, ὅτι ἐπέδωκα τῇ κυ-
βερνήσει ἐτέραν ἐπιστημονικώτερον ἐκδοσιν, ἀρέλω νὰ δηλώσω,
ὅτι οὐδέ μιν ἐπέδωκα, οὐτε θὰ ἐπίδωσω ἐκδο-
σιν, διότι οὐτε ἀπεστάλην, οὐτε ἀσχολεῖται
οἱ παρ' ἡμῶν εἰς ταῦτα ἐπουσιώδη θέματα. Εἰς τὴν πολυ-
παθὴ νῆσον μετέβην ὡς ἀπλοῦς ἰδιώτης, ὅπως ἐκ τοῦ συνεγγυ-
σπουδαστοῦ ἀποτελέσματα τοῦ καταστρεπτικοῦ τούτου γεωλογι-
κοῦ φαινομένου καὶ οὗτο δυνήσῃ νὰ περιλάβω καὶ τοῦτο ἐν τῇ
ὑπὸ τὰ πιστῆρκα ἐξ 100 τυπογραφικῶν φύλλων εἰρακομένη
Γεωλογίᾳ μου, συντάξω δὲ καὶ γερμανικῆν ἔκθεσιν, ὅ-
ποια ἀναγνώσει ταύτην ἄνδρες δυνάμενοι νὰ κρίνωσι περὶ τοῦ
σεισμοῦ τούτου καὶ περὶ τῆς ἀξίας τῶν παρατηρήσεων καὶ συμ-
περασμάτων μου. Ταῦτα ἐπιστημονικὰ θέματα ὑπὸ ἀληθῶν
παρ' ἡμῶν ἀναγιγνώσκονται, ὁ δὲ πολλὸς κόσμος οὐδαμῶς ἐνδιαφέ-
ρεται νὰ μάθῃ τὴν θεωρίαν τῶν σεισμῶν. Τὴν ἐκδοσίν μου ταύ-
την ἀπέστειλα πρὸ 2 καὶ πλέον ἐβδομημίαν εἰς τὴν Petermann's
Mittheilungen, ἐν ᾗ ἀνὰ πᾶν ἔτος δημοσιεύου ἐπετηρίδα τῶν
ἐν Ἑλλάδι καὶ Τουρκίᾳ γινόμενων σεισμῶν. Ταύτης ἀντίτυπον
ὄλιγον λάβει τὴν τιμὴν ἢ ἀποστείλω ἡμῖν, ἕνα τυπωθῆ, καὶ
τότε θὰ παρακαλέσω ἡμᾶς νὰ ποιήσῃτε ἐν τῇ ἡμετέρῳ φύλλῳ
καὶ περὶ ταύτης μνησθῆν.

Παραίτων τὴν μακρὰν μου ταύτην ἐπιστολὴν, ἀρέλω νὰ
προσέλω ὀλίγα καὶ πρὸς ἐξήγησιν τοῦ ἐπιστημονικοῦ ὅρου τε-
κτονικὸς σεισμὸς, διότι ὁ γῆρας δυστυχῶς δὲν μοι ἐπιτρέ-
πει νὰ ἐπεκταθῶ εἰς διεξοδικὴν ἀνάλησιν τῆς ἐπιστημονικῆς
ταύτης πράξεως. Ἄν ὁ κύριος Βαλαμμάκης ἀρρολήται εἰς γεω-
λογικὰς μελέτας, ἀγνοῶ, ἐκ τῆς ἐν ὑποσημασίῳι ὅμως παρα-
τηρήσεώς μου ἀναγκάζομαι νὰ πιστεύω, ὅτι δὲν ἔχει μελετήσει
τὰ συγγράμματα διακρεπῶν γεωλόγων Γερμανῶν τῶν νεωτάτων
χρόνων, διὰ τοῦτο τὴν παρακαλῶ νὰ βίβῃ βιβλίον εἰς τὰ ἑξῆς
συγγράμματα. 1) Elemente der Geologie v. H. Credner
1891. σελ. 180. Tectonische Erdbahn. 2) Handwörter-
buch d. Geologie etc. v. Kenyott. I. σελ. 361. Tekto-
nisches Beben. 3) Erdbahnkunde v. R. Hoernes 1892.
σελ. 244. καὶ 4) Erdgeschichte von Neumayr. 1890. I.
σελ. 207. Ἐν τῇ σελίδι ταύτῃ ὁ κύριος Βαλαμμάκης θὰ ἀναφῇ
τὰ ἑξῆς: «Diese Ursache ist in jenen Vorgängen zu
suchen, welche grössere Veränderungen in der Mas-
senlagerung der Erdkruste hervorbringen; sie hängen
mit dem Gebirgsbaue, mit der Entstehung von Stö-

1) Βλέπε ἀριθ. 28, ἐν σελ. 555, στήλ. 24.

rungslinien zusammen, weshalb man ein tektonische
Beben, Struktur-Distlokationsbeben gamant hat! Ἐν τῇ
δημοσιουθεσίῳι μου (Γμ. Γ' κεφ. 3ον) θὰ ἀνεφῆρῃ
καὶ τὰ ἑξῆς. «Ἡ γεωτεκτονικὴ ἢ Ἀρχιτεκτονικὴ
τῆς λιθοσφαιρας ἐρευνᾷ τὸ σχῆμα τῶν στρωμάτων καὶ τὴν
τρόπον καθ' ὃν τὰ διάφορα πετρώματα (πυριγενῆ καὶ ὕδατογενῆ)
συνδέονται μετ' ἄλληλων πρὶς κατασκευὴν σφαιρας καλῆς ἐκ
λίθων διαφόρων, ὡς τῶν λίθων ὄθλου τινός, ἥτις ὡσπερ φλοιὸς
στερεῆς περιβάλλει πανταχόθεν τὴν κερσάρειαν, δηλ. τὴν πυρι-
φλεγθοντα τῶν ἀρχαίων». Αἱ ὑπὸ τῆς συστολῆς τῆς πυροσφαιρας
προκαλούμεναι μετακινήσεις τμημάτων τῆς λιθοσφαιρας,
καθετοί, λοξαί, ἢ ὀριζόντιαι, ἀπεργάζονται τοὺς
σεισμούς, οἵτινες ἐπομένως ἐν μεγίστῃ γῆσει διατελοῦσι πρὸς τὴν
τεκτονικὴν κατασκευὴν τῆς λιθοσφαιρας. Ὁ ὅρος διὰ συνιζή-
σεως εἶνε ὅλος ἀκατάλληλος κατὰ τὰς νεωτάτας τῆς Γεωλογίας
ἐρεῦνας.

Δεῖξασθε, ἀξιότιμὲ κύριε συντάκτη, τὴν διαβεβήσιν τῆς πρὸς
ἡμᾶς ἐξαιρέτου ὑπολήψεώς μου

Πρόβλημα
κ. ΜΙΤΣΟΠΟΥΛΟΣ.

Γ. Γ. Ἐν τινι ἐπιστημονικῇ διαλέξει τοῦ συλλόγου Παρισσοῦ
κατὰ τὴν παρελθόντα Μάρτιον ἐμίλησα περὶ σεισμῶν ἐν γένει,
ἐξηγήσας ἐκρούσας καὶ τὴν αἰτίαν αὐτῶν. Ἐπειδὴ τὴν ἐργασίαν
ταύτην ἔχω ἐτοιμῆν, οὐδαμῶς δυσκολοῦμαι νὰ ἀποστείλω ἡμῖν
πρὸς δημοσίευσιν. Ὅθεν δηλώσατέ μοι ἐγκαίρως τὴν ἐπιθυμίαν
αὐς ὅπως εἶς τὴν ἀποστείλω.

Μ.

Καὶ αὐτὴ μὲν εἶνε ἡ ἐπιστολή τοῦ κυρίου Μιτσό-
πούλου.

Ἦδὼν, ἀπλῶς πρὸς πληρεστέραν διασάφισιν τῶν
ἐν τῇ ἀνωτέρῳ ἀναφερομένη ὑποσημασίῳι μου εἰς
ἡν ἀπαντῆ δι' αὐτῆς ὁ κ. Μιτσόπουλος ἀναγραφο-
μένων, δέον νὰ προστεθῇ ὅτι πρῶτος ὁ κ. Suess ἐν
τῇ δυστυχῶς οὐπω εἰσέτι περατωθέντι ἔργῳ αὐτοῦ,
τῷ ἐπιγραφόμενῳ: Das Antlitz der Erde (ἢ Ἐπι-
φάνεια τῆς Γῆς) εἰσηγείται τὸν πλῆρη χωρι-
σμὸν τῶν ἠψαισειστικῆς ἀρχῆς σεισμῶν ἀπὸ τῶν
τεκτονικῶν ἢ σεισμῶν διὰ διαταρᾶσεως τῆς
γῆς (tremblements de terre tectoniques ou de dislo-
cation). Κατὰ τὸν ἔξοχον τούτον γεωλόγον αἱ εἰς τῆς
ἐλαττώσεως τοῦ ὄγκου τῆς γῆς οὐδαμῶς προσερχό-
μεναι κινήσεις παράγουσι πιέσεις δύο κατευθύνων,
ἡτοὶ πιέσεις ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω (radiales),
προκαλοῦσας τὰς συνιζήσεις, καὶ πιέσεις ἐφαπτο-
μένας, καθέτους ἐπὶ τῆς ἀκτίως, ἐξ ὧν γεννῶν-
ται αἱ πλάγια ὄσεις (poussées) καὶ αἱ στολατώσεις
(plissements). Ἐντέθεν ἕπονται δύο εἶδη σεισμῶν,
ἡτοὶ σεισμοὶ διὰ συνιζήσεως καὶ διὰ στο-
λατώσεως. Οὕτως ἐξηγῶνται οἱ συχνάκις συμ-
βαίνοντες σεισμοὶ ἐν χώρας, ἐν αἷς ὑπάρχουσι ὀρι-

2) Τὸ χωρίον τοῦτο μεταφράζεται ἐπὶ λέξει ὅδε:
«Ἡ ἀφορμὴ αὕτη πρέπει νὰ ζητηθῇ εἰς ἐκείνα τὰ γεγονότα,
ἅτινα ἐπιφέρουσι σημαντικώτερας μεταβολὰς εἰς τὴν διάταξιν τῆς
γῆς τοῦ στερεοῦ τῆς γῆς φλοιῷ συνδέονται μετὰ τῆς συμπιέ-
σεως τῶν ὀσέων, μετὰ τῆς παραγωγῆς γραμμῶν διαταρᾶσεως, δι'
ἃ ἐκλήθησαν Τεκτονικὸς σεισμοί, σεισμοὶ διὰ δια-
ταρᾶσεως τῆς γῆς (=διὰ ῥήξεως τῶν γῆινων στρωμάτων
[ἀεζικῶν Littré ἐν λ. dislocation]).

γιαὶ καὶ διαταρᾶεις τῆς γῆς. Οἱ δὲ μέχρι τῆς ἐπι-
φάνειας τῆς γῆς ἀφικνούμενοι οὗτοι κλονισμοὶ οὐδὲν
ἄλλο εἶνε ἢ ἐνδείξεις τῶν ἐν τῇ βάθει γινόμενων με-
γάλων κινήσεων, ἀποτέλεσμα ἔχουσῶν τὴν κατ' ὄγκον
μεταβολὴν τῆς ἐπιφάνειας τῆς γῆς. Ὁ σχηματισμὸς
δὲ τῶν μεγάλων σεισμῶν τῶν ὀσέων βεβαίως συνω-
δεύεται ὑπὸ ἰσχυροτέρων σεισμῶν, αὐτὸ δὲ τοῦτο
συμβαίνει καὶ κατὰ τὰς ὑποχθονίους κινήσεις, αἰτι-
νες εἰσέτι παράγονται ἐντὸς τῶν μεγάλων ἐκείνων
μαζῶν, τῶν διασχισμένων ὑπὸ πολυαριθμῶν ὀρι-
σμῶν (A. E. Bruch, La Terre, par. F. Fricem, Νοέμ-
βριος τοῦ 1892)!

Ἐἰς τῆς ἀνωτέρῳ οὕτω σαφῶς ἐκτιθεμένης νεωτά-
της πρὸς ἐρμηνείαν τῶν σεισμῶν θεωρίας συμπεραί-
νομεν ἀμέσως ὅτι ἐκ τῶν δύο πιέσεων, αἰτινες εἰ-
δοῦσι γένεσιν εἰς τὰ δύο εἶδη τῶν σεισμῶν, κυρία
εἶνε μόνον ἡ ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω, προσερχο-
μένη ἀμέσως ἐκ τῆς ἐνεκα καταψύξεως τοῦ διαπύρου
τῆς γῆς πυρῆνος (πυροσφαιρας) διὰ συστολῆς συνι-
ζήσεως τῶν ἀμέσως ὑπερκειμένων τοῦ πυρῆνος στρω-
μάτων, ἡ δὲ δευτέρα, ἡ ἐπὶ ταύτης κάθετος, ἡ κατὰ
τὴν ἐφαπτομένην, εἶνε πιέσις παράγωγος, ὅπως
παραγωγὸς τῆς ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω ἐνεκα τοῦ
βάρους πιέσεως τῶν συνιστάτων ὀθλῶν τινὰ λίθων
εἶνε ἡ ἐπὶ τῶν τοίχων, ἐφ' ὧν ὁ ὀθλὸς οὗτος σπρι-
ζεται, γινόμενη καθέτως ἐπὶ τῆς ἐπιφάνειας τῶν τοί-
χων τούτων, ἡτοὶ κατ' ἐφαπτομένην τῆς γῆς ἐπι-
φάνειας (ὀριζόντιως), πιέσις.

Ἐπιθυμῶμεν νὰ ἐπανέλθωμεν ἐν καιρῷ εἰς τὸ
σπουδαιώτατον τοῦτο γεωλογικὸν ζήτημα, ἀναλαμ-
βάνομεν δι' ὀλίγων τὴν συνέχειαν τῶν περὶ ἐκδρο-
μῶν ἐν ταῖς πολιτικαῖς θαλάσσοις ἐν ταῖς στήλαις
ταύταις γραφέντων, συνέχειαν διακοπεῖσθαι κατ' ἀ-
νάγκην ὑπὸ τῆς ἐν τῷ προηγουμένῳ τεύχει ἀναγρα-
φῆς τῶν γενομένων ἀνακοινώσεων περὶ τῶν κατὰ
τὴν τελευταίαν ἑλληνικὴν ἡλιακὴν ἐκλειψὴν ἐπὶ τῶν
ἡλιακῶν φαινομένων ἰδίᾳ δὲ τοῦ ἡλιακοῦ στεφάνου
παρατηρήσεων.

Ἐν ταῖς δυοῖς προηγουμέναις Ἐπιστημονικαῖς ἡ-
μῶν Ἐπιθεωρησίαις ἀναγράψαμεν μετὰ τῆς δυνατῆς
ἐκτάσεως καὶ ἀριστερίας τὰ σχετικὰ πρὸς τὰς εἰς τὰς
πολυκῆς θαλάσσοις ἐκδρομὰς καὶ τοὺς ἐκ τοῦ πάγου
κινδύνους, ἀναγκαῖον δὲ θεωροῦμεν ἢ ἀναγράψωμεν
ἐπίσης πρὸς συμπλήρωσιν ἐκείνων τὰς γενομένας
ἀποδείξεις πρὸς κατάκτισιν τοῦ πόλου οὐχὶ πλέον
διὰ θαλάσσης, καθ' ὅσον τοῦτο ἀπεδείχθη φυσικῶς
ἀδύνατον, ἀλλὰ περὶ, διὰ τῶν περιβαλλόντων αὐ-
τῶν ἐκ πάγου γῆσων, νὰ περιγραφῶμεν δὲ συντόμως
τὰς μέχρι τῆς σήμερον παρουσιασθείσας ἀνυπερβλή-
τους δυσχερείας πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς καὶ διὰ τοῦ μέ-
σου τούτου ἐπιπορήσεως τοῦ οἰνοῦ ὀχυρωτάτου τού-
του σημείου.

Ἦδὼν ἀπὸ τοῦ 1872, ὁ Ἑδουάρδος Parry μετὰ τοῦ
James Ross εἶχε τὴν τόλμην, ἢ ἀναλάβει τὴν κιν-
δυνώδη ταύτην περὶορίαν, ἥτις μόνον ἰσως ὑπολεί-
πεται πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ πόλου ἐξερευνηθῆναι. Ἐγκα-
ταλιπὼν τὴν Ἑκλάον, ὡς ἑκαλεῖτο τὸ πλοῖον αὐ-
τοῦ, ἐν τινι ὄρω τῆς βορείας ἀκτῆς τῆς Σπιτζβέρ-
γης, ἀνεχώρησεν ἐπὶ δύο ὀδοῶν ξυλίων λήμβων,

1) Βλέπε Πρόλογον καὶ σελ. 319, στ. 2 καὶ ἑξῆς.

εχουσών μίκρος εικόσι ποδών και πλάτος επί, κατασκευασθεισών δε μετά πάσης επιμελείας, ίνα εκπληρωσιν τον διπλοον αυτών προορισμόν ως ιστιοφόρων πλοισίων και ελκίθρων. Δώδεκα άνδρες άπετέλουν τó πλήρωμα εκάστης τούτων.

Διά του μέσου τούτου κατέρωθεν ó Parry και οι έταίροι αυτού, άλλοτε μόν πλέοντες, άλλοτε δε κυλιοντες τά ελκίθρα αυτών, να διατρέξωσιν 292 μίλια και να φθάσωσιν ούτως εις πλάτος 82° 45', όπερ ήτο τó βορειότατον σημεϊον εις ό κατά την εποχην εκείνην προσήγγισαν. Δυστυχώς τó θέρος κατέλαθεν αυτούς καθ' όδόν, ή δε τήξιν των έψ' ών έβαινον πάγων και ή ένεκα των ρευμάτων προς νότον κίνησις αυτών, εξουδετερούσα την προς βορράν κίνησιν των εξερευνητών, ήνάγκασεν αυτούς να εγκαταλείψωσιν επιχειρήσιν, άποδειχθεισάν άδύνατον, και να επανέλθωσιν εις τó πλοϊόν των, όπερ εγκατέλειπον από δύο μηνών.

Ίσως άδυνατεί τις να φαντασθί εύκρινώς τας άπειραίθιμους δυσχερείας και τούς δεινούς κινδύνους των εκδρομών τούτων, αλλά βεβαίως άμυδράν ιδίαν τούτων δύναται να σχηματίσθ, εάν λάθρ ήπ' ήξει ότι εν μέσω της άπειρου εκείνης έρημίας τó μόνον σημεϊον έξ ου δύνατόν να ληθθί επικουρία είνε τó πλοϊόν, όπερ μετέφερον αυτόν εκεί και όπερ εγκαταλείπει δόληνωμένον εν μέσω των πάγων, χωριζόμενος άπ' αυτού έκουσίως δια διαστήματος εκατοντάδων λευγών, διαστήματος διανυομένου έντός ολοκλήρων μηνών! Διότι ούδ' από της παγωμένης θαλάσσης, ούδ' από των πλησιόχωρον έρημων άκτών δύναται να αναμένθ τις και την ελαχίστην επικουρίαν όσον ανάγκην να μεταφέρθ μεθ' αυτού πών ό,τι θα χρήσιμώσθ αυτώ ως τροφήμα, ένδύματα, εργαλεία, φάρμακα, κτλ. έντείνθεν ό στενός σύνδεσμος του πληρώματος μετά της λέμβου, των επιβατών μετά του ελκίθρου. Εάν τó ελκίθρον καταστραθί, εάν κρημιδθί έντός βαράθρου, οι επιβάται αυτού εύρίσκονται άμέσως έστερημένοι των πάντων, ή δε καταστροφή εκείνου επιφέρει τόν βέβαιον εκείνων έλεθρον. Όσον δ' άφορθ τά τροφήμα, επειδή τó βάρος αυτών είνε μέγα και άδύνατον είνε να μεταφέρονται ταύτα καθ' άπασαν την μακράν όδόν, άποθηκεύουσιν αυτά εις διάφορα σημεϊα της όδου και επανευρίσκουσιν αυτά κατά την επάνοδον εάν, έννοείτε, δεν άποπλανηθώσι και κατορθώσωσι να επιστρέψωσι δια της αυτης όδου. Επειδή δε τά άποθηκεύομενα ταύτα τροφήμα δύνατόν να καταθαγωθώσιν υπό των άγρίων ζώων ή και να καταστραθώσι κατά την τήξιν των πάγων, κρύπτουσιν αυτά υπό σωρούς λίθων, υπό πυκνά στρώματα χιόνος, ή και εν τοις κοιλώμασι των άπορρώγων άκτών ή των άβάτων βράχων.

Έτέρα δυσχέρεια παρουσιάζεται κατά την εκλογην της εποχης, καθ' ήν ή εκδρομή γεννιεται: διότι τó μόν παρατεταμένο σκότος του χειμώγου παρακώλυει πάσαν κίνησιν, ή δε του θέρους χλιρά άσμερνώτης τήκει τά εκ πάγου πεδία και τίθησιν αυτά εις κίνησιν, παραλύουσάν και έκμηδενίζουσάν επίσης πάσαν άποπειραν προόδου. Αι μόναι όθεν ύπολειπόμεναι προς επιχειρήσιν εποχαι είνε ή του φθινοπώρου, ήτις και θεωρείται ως ή

μάλλον εύνοος, και ή του έαρος, καθ' ήν όμως εκτίθεται τις εις ψύχη, άτινα είνε τά ταπεινότατα ολοκλήρου του έτους. Άλλά τας μεγίστας δυσχερείας παρέρχεται αυτή ή κατάσταση της επιφανείας του πάγου, ένταύθα δε άκριβώς κείται ή τελεία ήμώ των κατοίκων των εύκράτων ζωνών άγνοια. Και τή όντι, εκ των γνωστών κατ' αναλογίαν κρίνοντες περί των άγνωστων, νομίζομεν πάντες ότι, ως ό λεπτός εκ πάγου ή χιόνος φλοιός, όστις καλύπτει τόν χειμώνα τας όδους και τας στέγας των οικιών ήμώ, παρουσιάζει επιφάνειαν κατά τó μάλλον ή ήττον έπίπεδον και όμαλήν, έψ' ής μετά προσοχής βαίνοντες δύναμεθα άσφαλώς μακράν να διανύσωμεν όδόν, ούτω και επί των άπεράντων πολικών πεδίων μικρά παρουσιάζεται δυσχέρεια κατά την από σημείαν εις έτερον μετάθεσιν. Δυστυχώς ούδέν τούτου άνακριβέστερον διότι άψ' ένός μόν ή χιών είνε συνήθως ύπό μορφήν λεπτής κόκκας σχηματίζει δε παχέα στρώματα, εν οίς βυθίζονται οι πεζοπορούντες μέχρι γόνατος, ένίοτε δε και μέχρις όσφύος, και μέχρις αυτών των ώμων, τά δε ελκίθρα θάπτονται έντός των στρωμάτων τούτων και ή ανέλκυσις αυτών πολλάν άποβαίνει άδύνατος, καθ' όσον έλλείπει τó απαραίτητον προς άντίδρασιν στερεόν έδαφος, άψ' έτέρου δε τί εκ πάγου πεδία δεν παρέχουσιν ειμή κατά διαλείμματα έδαφος έπίπεδον και συνεχές, κατά τó πλεόντων δε καλύπτονται υπό υπερμεγέθων προεχόν άποτελουμένων εκ μεγάλων τεραχίων πάγου, άτάκτως έρριμμένων και ούτω πεπνηνωμένων, ώστε ελαχίστον να ύπάρχη μεταξύ αυτών διάστημα. Εκ της περιγραφης ταύτης σχηματίζομεν ήδη σαφέστεραν ιδίαν των καταπληκτικώς δεινών δυσχερειών, ής παρουσιάζει ή επί του άνωμάλου και εξόχως άσθηρού τούτου έδάφους πεζοπορία, έτι δε μάλλον ή μετακίνησις των ελκίθρων, άτινα, ως άνωτέρω είπομεν, αποτελούσι τά μόναι εν ταις άξένοις και έρημοις εκείναις χώραις έρείσματα.

ΗΛ. Γ. ΒΑΣΣΑΜΑΚΗΣ.

ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

ΘΕΑΤΡΑ ΛΙΓ. ΗΛ. — Η Γαλλική-Κωμωδία εν Λονδίνω. — ΘΕΑΤΡΑ ΗΛ. ΡΙΣΙΩΝ. — Μυοδράματα. — ΧΡΟΝΙΚΑ.

Ό Οίκος του Μολιέρου, τó ίδιαι Γαλλικόν-Θεάτρον λεγόμενον, όπερ υπό την δραματικην έποχην είνε τó επιφανέστατον του κόσμου, του τε παλαιού και τού νέου, και έψ' ού τά κράτιστα υπό των κρατίστων ύποκριτών της εποχης διδάσκονται έργα, μετρίκιδεν εις την πρωτεύουσάν της Μεγάλης Βρετανίας. Διδάσκων δε από της σκηνής του θεάτρον Drury-Lane από της 29 παρελθόντος, καταθέλγει τούς συμπληρωτάς του Γλάδστονας, οίτινες υπεύθουσι να χειροκροτήσιν καθ' εκάστην τά διδασκόμενα γαλλικά έργα και τούς διδάσκοντας γάλλους ύποκριτάς, τόν Mounet Sully, τόν Gou, τίν δεσποινίδα Barlet, τίν Reichenberg, τίν Dudley και λοιπούς, καθά γράφει ό τίν Γαλλικήν-Κωμωδίαν και νύν παρακολουθήσας, ως πάντοτε

περιώνυμος κριτικός Sarcey εις τόν παρισίνον «Χρόνον», μακράς άποστέλλων επιστολάς. Ό Sarcey εστιν είδος πιστού, ότε μόν δάκνοντος ότε δε θαυρούοντος, τινός τή Γαλλικήν-Κωμωδία, εις ήν από της νεότητος αυτού έαυτόν δήμιρωσε, καθ' εκάστην έσπεραν παριστάμενος εις τας παραστάσεις αυτης και κατέχων τó άριστόμενον αυτώ έδωλίον της όρχήστρας. Τοσοούτον τακτικώς ήν, ώστε ό πρύτανις των ύποκριτών αυτης κ. Gou από της όπης της αύλαιας παρατήρησας και ιδών εις τήν θέσιν αυτού τόν πρύτανιν των κριτικών, εν ψ' τó διδασκόμενον έργον πολλάν άκουσεν, άνεψώνησεν: «Επί τέλους αυτός ό άνθρωπος δεν έχει ύπίτι:». Αναφέρεται, ότι έργον τι, τó γνωστόν Mademoiselle de la Seiglière, ό Sarcey ήκουεν εκατοντάκις και πλέον. Ό ποιούμενος μνησιν τούτου λέγει, ότι περί τó τέλος της παραστάσεως, καθ' ήν τó έργον τούτο έδιδάσκειτο, ένέτυχε τή διδασκάλω (maître), όστις στραφέις ειπεν αυτώ: «Ίδου εκατοντάκις και πλέον βλέπω τίν Mademoiselle de la Seiglière τó δράμα ούδέποτε έτερψέ με». — «Όμοιογώ, επιπροστίθεισιν ό προς όν ή άποστροφή ήγένετο, ότι τήν στιγμήν εκείνην ήσθάνθησιν ρήγος. Να ήδρατε εκατοντάκις έργον τó όποϊον δεν σας εύχαριστεί!...». Κατά πάσαν παράστασιν τής Γαλλικής-Κωμωδίας ό Sarcey εύρίσκειτο εις τήν θέσιν αυτού, ήκουεν, ή δεν ήκουε άλλ' εφαινετο άκούων; μετά μεγάλης προσοχής. Μεθ' εκάστην στροφήν, μεθ' εκάστην σκηνήν ό ύποκριτής ή ή ύποκριτρια έρριπτεν εν βλέμμα εις τήν θέσιν αυτού. «Αν εκάηητο δυσπειρωμένος εν τή έδωλίω αυτού, τας χείρας έχων έσταυρωμένος επί της λαβής της ράβδου αυτού, τούς όψιθιμους κεικλισμένους, αν τούναντιον όρθωμένος εκάηητο επί της έδρας αυτού, προσεκτικός, τας διόπτρας έχων πρό των όφθαλμών, ό ύποκριτής εύρησεται. «Ό Sarcey είνε εύχαριστημένος». «Όστε και από της έδρας αυτού, όπερ από του «Χρόνου» δια τών επιφυλλίδων αυτού, ένέπνευε θάρρος ή άπογοίτευσιν τή ύποκριτή. Τούτο δε πολύ σημαίνει, διότι ή περαιτέρω έρμηνεία του προσώπου ήδύνατο να επιρρασθί και να καταστί τοιάδε ή τοιάδε, καλή ή κακή, έπιτυχής ή άτυχής. Καίτοι δε ού μόνον τούς ύποκριτάς εν τή διδασκαλίω παντός έργου παρακολουθών μετά προσοχής, προκειμένου ν' άποφανθί γνώμην, αλλά και τó άκροατήριον αυτό, ίδίω τó πληρόνον, μελετών τήν έντύπωσιν, ήν προξενεί αυτώ τó διδασκόμενον έργον και ή έρμηνεία αυτού, και λογίζεται ταύτην εν τοις μάλιστα κρίνων, ούχ ήττον πολλάν άσθεντικώς άποφαινεται περί των έργων και της έρμηνείας αυτών παρά τήν γνώμην των πολλών. Τή στιγμήν ταύτη άνομιμησκόμεθα ώραιον, ύψηλόν και εύγενοϋς άμα άξίωματος, όπερ εν τινι των επιφυλλίδων αυτού άπεφύηατο. Προέκαιτο περί ύποκριτού, όν οι πολλοί ούχι εύμενώς καθόλου έκρινον, αυτός δε διακρίνων τó τάλαντον αυτού άείποτε ενεδόρυνε και εύνοος αυτώ ήν. Έρμηνεύσαντος δε προσώπων τι εν τινι έργω του ύποκριτού τούτου και κατά τήν κοινήν πάντων όμολογίαν θριαμβεύσαντος, ό Sarcey υπερέφανε έγραψε διαπιστών τó δικαϊον και όρθόν της γνώμης αυτου τάδε: «Πόσον χαίρω, όταν έχω δικαϊον, έστώ και εναντιον όλου του κόσμου, ή σχεδόν όλου διότι έχω δικαϊον!».

Η Γαλλική-Κωμωδία κατήρξατο των παραστάσεων αυτης πανηγυρικόν της Reichenberg εισούσης ποιήμα του διουθυντού κυρίου Clarelle, έπιγραφόμενον Χαίρετε σμύδς εις τó Λονδίνον, του δε όλου ούίσου σχηματίσαντος εικόνα ώραιαν, ής εν τή βίβλιν διακρίνοντο ό Schakespeare και ό Molière. Τó κοινόν του Λονδίνου παρίσταται καθ' εκάστην, ούχι όμως πάντοτε πληροϋν τó θέατρον, διότι τούτο εύρύτατον τυγχάνει όν, συγκινείται δε και χειροκροτεί, άποδεικνόμενον ούτως ού μόνον τερπόμενον εις γαλλικά έργα, αλλά και γινώσκον τήν γαλλικήν φιλολογίαν, άντιλαμβάνόμενον αυτών, εν ψ' οι Γάλλοι δεν δύναται να είπωσι, πλην έργων τινών του Σαίξπηρ, ήτι γινώσκουσι τó άγγλικόν θέατρον και μάλιστα τó νεώτερον. Τά έργα άπερ διδάσκει ή Γαλλική-Κωμωδία εν Λονδίνω είνε καθ' εκάστην διάφορα, ούδέν έξ αυτών επαναλαμβάνεται. Φαίνεται όμως ότι θά επαναληθώσι κατ' εξαίρεσιν δύο, τά μάλιστα θριαμβεύσαντα έργα, ή περίφημος Denise και οι Effrontés.

Εν Λονδίνω εξακολουθεί έτι διδασκούς ή διδάσκωμος Ιταλίς τραγώδης Signora Eleonora Duse. Αυτη υπεύθουτο άρτι τó σχήμα της Nora εν τή Maison de Poupée, του περιώνυμου νορβηγού δραματικού Ibsen.

Της Γαλλικής-Κωμωδίας άπελθούσης εις Λονδίνον ένεκα των έπισκευών του θεάτρον, τά λοιπά γαλλικά θέατρα κατά τήν εποχην ταύτην, τήν έαρινήν, καθ' ήν νέα έργα γνωστών δραματικών σωματώς άναυθίζονται επί της σκηνής, άλλα νεαρών, έδιδάξαν τρία εν τρισίν έξ αυτών μυοδράματα. Έν μιλ έβδομάδι παρεστάθησαν ό Jean Muzette, μυοδράμα τρίπρακτον του κ. Blanchard de la Brotescho μέλους του κ. Charles Thony, εν τή θεάτρω Folies-Dramatiques, ό Enfant prodigue, γνωστόν και ένταύθα, ως διδαχθέν εν τή Νέω Γαλλική θεάτρω, μυοδράμα τρίπρακτον του κ. Michel Carré, μέλους του κ. Wormser, εν τοις Bouffes-Parisiens και ό Hidie, τρίπρακτον μυοδράμα των κ.κ. Michel Carré και Paul Huguonnet, μέλους του κ. Ed. Misse.

Τά μυοδράματα ταύτα είνε είδος δραματικής παντομίμας, εν ή τόν λόγον αναπληροϋσιν αι κινήσεις, τά σκηνικά και ή μουσική. Όσοι είδον τόν Enfant Prodigue ένταύθα γινώσκουσι τó είδος τούτο του δράματος, όπερ θριάμβους προσκομίζει πάντα του. Οι Παρισίνοι χορτασθέντες των άλλων επίτη-τούσι τó καινόν, τó δε καινόν τούτο άνεύρον και εν τή επαναλήξει της παντομίμας, ής όμως ή άπτη-χία, μεθ' όλας τας ωραιότητας και τήν γλυκύαν έπί τó πλεόντον μουσικήν αυτης, ούδαμώς έσται διαρκής. Τó τοιοούτο δύναται να χαρακτηρησθί ως τις έξαις, ήτις επί βραχύν χρόνον διαρκεί, παρερχεται ταχώς, ύποχώρει μετά σεβάσμιον πρό της διαρκούς λήμψιας και του μεγαλείου των άλλων. Τά έργα, άπερ δεν φέρουσιν εν εαυτοίς τόν τύπον εκείνον της τελειότητας, του ήλπθως καλού και ώραιου, επί βραχύν χρόνον άνθούσι, τή χρόνω δε παρερχονται και καταρραϋσι. Ταύτά είνε και τά ήμέτερα τυχαίως κηθόντα κωμειδύλλια, οι Μπερμπιρα Αι-

νάροδοι δηλ. τὰ Μαρούλια, τὰ Πράσινα φουστάνια κτλ. κτλ.

ΧΡΟΝΙΚΑ. — Παρ' ἡμῖν οὐδὲν ἔν γε τῶ παρόντι ἔχομεν θέατρον τὸ θερινὸν θέατρον τοῦ κήπου τῶν Μνηματικῶν ἀργεῖ, προτίθεται δὲ νὰ λειτουργήσῃ προσεγγίς, ἀφικνουμένου τοῦ θεατοῦ, ὅστις ἐξιδάσκει κατὰ τὴν χειμῶνα ἐν τῷ θεάτρῳ τῆς Ὀμονοίας, τῷ κ. Stagnolo, θιάσου ἰταλικῆς μελοδραματίου. Περὶ τοῦ θεατοῦ τούτου εἶπομεν τὴν γυνάμην ἡμῶν ἐν τῇ Ἐπιθεωρήσει τῆς 7 μαρτίου (τεύχ. 20). Ἄλλ' ἐλέγθη ἡμῖν ὅτι μετερρουμένη διὰ τῆς προσλήψεως νέων ὑποκριτῶν καὶ ἰδιῶν ὑποκριτῶν. Εὐχόμεθα τοῦτο. Ἀγγελλίαι ἐπὶ τῶν τοίχων ἀγγελλοῦσι τὴν προσεγγίαν ἀφικνῆν τοῦ ἰταλικῆς θιάσου μελοδραματίου τοῦ κ. Λαμπρόπουλου, ὅστις ἐξιδάσκει ἔν ἐν Ἀθήναις, διδάξαντος δὲ ἐνταῦθα ἀπὸ τῆς σκητῆς τοῦ θερινοῦ θεάτρον τῆς Ὀμονοίας. Οὐδὲν περὶ αὐτοῦ ἐκ τῶν προτέρων δυναμῶν εἶπετ', διότι οὐδὲν γινώσκουμεν.

— Τὰ περὶ τοῦ Falstaff τοῦ Βέρδη ἐξακολουθοῦσι. Ἄνευ γράφεται δὲ ἔν ὅτι ὁ ἦρωὸς τοῦ Σαικοπέρου πολλὰκις μέγρι τοῦ νῦν ἐπέλυσε τοὺς μελοποιούς. Οὕτως ὁ Koller τὸ 1794 ἐμελοποίησεν ἔργον φέρων τὴν αὐτὴν ἐπιγραφὴν τῆς Κομωδίας τοῦ Σαικοπέρου τῶν Joyeusees commères de Windsor, εἶτα ὁ Salleri ἐδωκε Falstaff τινὰ ἐν Βιέννῃ κατὰ τὸ 1798, ἀκολούθησεν ὁ Nicolai, μετ' αὐτῶν ὁ Abolirho Adam, ὅστις ἔγραψε Falstaff τινὰ διὰ τὸ Λυρικόν-Θέατρον κατὰ τὸ 1856, τέλος δὲ ὁ Ballo, ὁ συγγραφεὺς τῆς Bohemianus, συνέθετο κατὰ τὸ 1838 Falstaff τινὰ ἐπίσης, ὅστις ἢ ἐκτέλει, ἢ ἐκτέλει, ὑπὸ διασήμεον ὑποκριτῶν γενομένη, ἔτυχε ἐκτάκτου ἐπιτυχίας.

— Κατ' αὐτὰς ἐξιδάχθησαν οἱ Δ' ἡστ' αὶ τοῦ Schiller ἐν τῇ τῆς Γερμανίας, ἢ δὲ διδασκαλία αὐτὴ παρουσιάσει τὴν ἑξῆς πρωτοτυπίαν. Κατὰ τὴν πρόνοιαν αἱ εἰρηαι τῆς ἀρχῆς, παραλαβόμενοι τοὺς μελοποιούς, κατελήφθησαν ὑπὸ τῶν φαινητῶν αὐτοῦ, φέρουσαν τὴν ὀλιγὴν στολήν. Κατὰ τὴν ἀρὰν τῆς ἀλλοίας οὐκ αὖν ἐγείρεται καὶ φέει τὴν εὐκλεῖαν ἕμνον ἐν εἶδει γαλατταῖα πρὸς τὴν οἰκείαν τοῦ μεγάλου δουκὸς τῆς Βαυαρίας, ἣτις ἐκάρητο ἐν τῇ θεωρίᾳ. Ἡ παράστασις ἤρξατο. Ἀλλ' ἐκ τῆς ἡσυχίας οἱ ὑποκριταὶ ἐμελλον νὰ φέωσιν ἄσκησιν ἐν τῷ δράματι, ὁ πρόεδρος τῶν φοιτητῶν ἐγείρεται καὶ κινῶν τὰς χεῖρας κρῖζει: Σιγῆ! Ἡμεῖς ἢ φέλομεν τὸ ἄσκησιν τοῦτο! Οὕτως οἱ φοιτηταὶ ἐν χορῷ φέλλουσι τὸ ἄσκησιν, οἱ δὲ ὑποκριταὶ ἀναμένοντες ἔργον τῶν χεῖρας ἐσταυρωμένους.

Ἄνα δὲ τῶ τέλει τοῦ ἄσκησιν, ὁ πρόεδρος διατάξεν ἐν μεγαλοπρεπέει:

«Σιγῆ! τὸ ἄσκησιν δύναται νὰ ἐξακολουθήσῃ». Τότε οἱ ὑποκριταὶ συνεχίζουσι τὸ ἄσκησιν μέχρι τοῦ δευτέρου ἄσκησιν.

«Σιγῆ! ἐπέταξεν αὐτῆς ὁ ἀρχηγὸς τῶν φοιτητῶν, ἡμεῖς ἢ φέλομεν τὸ ἄσκησιν τοῦτο. Οἱ ὑποκριταὶ αὐτῆς ἀπακτοῦσι. Τὸ τοιοῦτον ἐπανεληφθῆν δι' ἕκαστον ἄσκησιν τῶν τοῦ δράματος, ἢ δὲ ἐσπερὶς ἐλθέει διὰ τοῦ εὐκλεῖαν ἕμνον, ἐπανεληφθῆντος ἐν χορῷ.

Τὸ τοιοῦτον ἐστὶ πρόνοιαν τῶν σπουδαίων, ὅπερ ἐξερρήθη αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Καρλοῦ-Αυγούστου, τοῦ δουκὸς τῆς Σαξωνίας-Βαυαρίας, ἕμνον τοῦ Σιλλέρου. Τοῦ δὲ προνομίου τούτου ἦδη ἐγένετο γράσις.

— Ἡ κυρία Πάττι μελοποιῶν νῦν νέον μελοδραμα, ὅστις αὐτὴ ὑποδοχάσεται τὸ κυριώτατον πρόσωπον (σχῆμα καλογραφίας) ἐν Ἀμερικῇ κατὰ τὴν ἐπιόντα χειμῶνα. Τὸ μελοδραμα ἐπιγράφεται

φεται Γ' αὐτῆς ἄλλα, ὅστις τὰ μὲν ἐπὶ ἀνήκουσι τῷ ἀμερικανῷ δημοσιογράφῳ Charles A. Byrne, τὸ δὲ μελὸς τῷ κ. Ριζκί, μελοποιῶν ἔργον ἄρτι στεφθέντος ἐν Βολωνίᾳ.

— Καὶ πάλιν ποιητικὸν λόγον περὶ τοῦ ἡρωῆος ἔχουσαν κ. Ἰωάννου Ἀποστόλου, διότι καὶ πάλιν ἐπαινετικὰ περὶ αὐτοῦ ἐγράφησαν ἐν τῇ ἰταλικῇ Ἰθ' αἰδίῳ ἐπ' εὐκαίρῃ τῆς εὐεργετικῆς αὐτοῦ κατ' ἡν ἐξιδάχθησαν ἢ Cavalleria Rusticana καὶ τινὰ ἀποσπάσματα μελοδραμάτων. Ἡ ἐπιτυχία τῆς παραστάσεως ἦν πράγματι λαμπρά, ὅριαν δὲ ἀληθῆ ἤρατο ὁ κ. Ἀποστόλου, ὅτινι προσηγήθησαν ὄμοια τε πολὺμα καὶ ἄλλα.

ΟΔ. ΑΝΑΡΕΛΛΗΣ.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Παρά πάντα τὸν τοσοῦτον ἀμελικτον ὄσον καὶ ἀδικαιολόγητον, καὶ ἄσκοπον δ' ἐπὶ πᾶσι πόλεμον, ὃν ἡ συνισπιδμένη ἀντιπολιτευσίς διεξάγει κατὰ τῆς κυβερνήσεως Σωτηροπούλου-Πάλλη ὡς ἀθετησάσης τοῖς συνταγματικῶν τύποις ἐν τῇ διομοιοῦσιν τῆς οικονομικῆς συμβάσεως, παρὶ τῆς ἀπειλῆς, ἢ ἐναντίον αὐτῆς τε καὶ τῶν παρασχόντων τὸ ἀναγκαῖον κύρος αὐτῶν εἰς πραγματικῶν τοῦ διὰ τῆς συμβάσεως ταύτης συναπτομένου δανείου ἐξακαντίζουσι καὶ ὑπὸ τῆς ἐμπνεύσεως τῆς πολυσχιδῆς ἀντιπολιτευσίσεως γράφοντα ὄργανα τοῦ ἀπικτοῦ τύπου— ἀγγουμέν τῇ ἀληθείᾳ τὴν προτεινόμενα ἀντὶ τῶν γενομένων ἀφῶ τὰ νόμιμα ἢν ἡ εὐπρεπεστάτη τῶν ὑπολειπομένων δύο διεξόδων, τῆς ἑτέρας οὐσίς τῆς ἀποκαλύπτου χρεωκοπίης μετὰ τῶν ἀτιμωτικῶν ἐπακολούθων αὐτῆς—, παρὰ τὸν ἄδικον, λέγομεν καὶ ἄσκοπον τοῦτον πόλεμον ἢ κυβερνήσεως ἐξακολουθεῖ ἀπαράχως παρασκευάζουσα τὰ νομοσχέδια, ἢτινα θὰ ὑποβάλῃ εἰς τὴν Βουλὴν, ὅταν συγκαλέσῃ αὐτήν, δι' ὃν δὲ θὰ ἐπεχειρεῖ τὴν περαιτέρω ἐπιδίωξιν τοῦ ἔργου, οὐ ἤρξατο διὰ τῆς διομοιοῦσεως τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος συμβάσεως. — Τὰ μέτρα ταῦτα οὐκ ἐγνώσθησαν ἐν λεπτομερείᾳ, γυνικῶς ἡμῶς εἶναι γνωστὸν ὅτι ἀποτελοῦσι σειρὴν οικονομῶν διὰ καταργήσεως τῶν θέσεων τῆς πολυτελείας καὶ θεσπιδῶν τοῦ μονοπωλίου τοῦ καπνοῦ, περὶ οὗ σπουδαῖα ἴδη προτάσεις ὑπεβλήθησαν τῷ ὑπουργεῖῳ. — Εἶναι πιθανώτατον— τοῦτο τοῦλάχιστον ἀποδεικνύεται ἐξ ὅσων εἶπομεν περὶ τῆς στάσεως τῶν ἀντιπολιτευτικῶν μερίδων— ὅτι τὸ ὑπουργεῖον οὐδὲ ἐν τῶν μέτρων τούτων θὰ ἴδῃ κυρούμενον ὑπὸ τοῦ κοινοβουλίου, ἢ πλειονοψηφίᾳ τοῦ ὅπουλο παρὰ τῆς περὶ τοῦ ἐναντίου ἐλπίδας τῶν κυβερνητικῶν κῆκλων διὰ καταψηφίση αὐτοῦ κατὰ τὴν πρώτην πρό αὐτοῦ ἐμφάνισιν τῶν ὑπὸ τῆς ἐμπροσθοῦσης τοῦ ἀνακτοῦ κληθέντων ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἀνδρῶν, ἀλλ' ἐξ ἴσου πιθανὸν ἐπακολούθησεν τῆς καταψηφίσεως ταύτης θύναται νὰ λογισθῆ οὐκ ἢ πρόσκλησις τῶν πλειονοψηφούντων, ἀφοῦ διὰ τῆς ἀποχωρήσεως αὐτῶν παρητήσαντο τὴν ἐπιβλάν, ἢν ἀνέθετο αὐτοῖς ἢ χώρα, ὅτε ἀνυπόμεινον αὐτοῖς παντοδυνάμεις κυβερνήτας, ἀφοῦ τὸ πρόγραμμα, ὅπερ ἐκλήθησαν ὕτως ἐφαρμοσῶσιν, ὅμο

λόγησαν διὰ τῆς φυγομαχίας αὐτῶν ὅτι δὲν θύναται νὰ ἐφαρμοσῶσιν, ἀλλ' αὐτὴ ἢ διαλύσις τοῦ κοινοβουλίου, ὅπερ, πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ὑπὸ τῶν ἐκλογῶν συγκροτηθέν, θύναται εὐλόγως νὰ θεωρηθῆ ὡς παρασυρθὲν ὁμοίως ἐν τῇ πτώσει τῆς κυβερνήσεως, ἢτις ἐκέκλιτο νὰ ἐκτελέσῃ τὸν σκοπὸν τούτον.— Τότε μόνον ἠδύνατο ν' ἀποδοῦθῃ τὴν ιδιότητά ταύτην, ὅταν θεωρηθῆ τὸ ἐνεστὸς ὑπουργεῖον ὡς ἐκπροσωποῦν τὰς ἀρχάς, ὃν ὑπερεψήφισον οἱ ἐκλογεῖς τῆς 3 μαίου, ὅπερ ἡμῶς, κατ' ἢ προείπομεν, λίαν ἀμφίβολον.— Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς συμπληρώσεως τοῦ ὑπουργείου, τοῦτο μὲν ἐπι ἐκκοιμῆς ἢ ἐξοικωθεῖσα ὅμοια ἐπὶ τούτου διαφωνία τῶν κκ. Σωτηροπούλου καὶ Πάλλη δὲν φαίνεται μέλλουσα νὰ λάβῃ τῆς διαστάσεως, ἢ ἢ ἀντιπολιτευσίς ἀνεργεῖται.

Ἐν Βελιγραδίῳ τὰ πράγματα χωρῶσιν ὁμαλῶς κατὰ τὴν ὁδόν, ἢν εὐτόλμως τῇ νυκτὶ τῆς 1ης μαίου ἐξάρσεν ὁ νεαρὸς τῆς Σερβίας βασιλεὺς. — Ἡ Σκουπλίνα μετὰ τὸν καταρτισμὸν τοῦ προεδρείου αὐτῆς, μετὰ τῶν ἐκατὸν εἰκοσι τριῶν δὲ ριζοσπαστικῶν, δέκα προοδευτικῶν καὶ ἐνὸς φιλελευθέρου μελῶν αὐτῆς ἤρξατο τῶν ἐργασιῶν διὰ βασιλικῶν λόγων, ἐν ᾧ ὁ νεαρὸς συνταγματικὸς μονάρχης, ἐκθέμενος τοὺς λόγους, τοὺς ἀναγκάσαντας αὐτὸν νὰ προβῆ εἰς τὴν προμηθεῖσαν πρωτοβουλίαν αὐτοῦ, ἀνευ τῆς ὁποίας ὠφέλιμα νὰ βλέπῃ, ὡς εἶπε, κατὰ τὴν ἀντικλιότητα αὐτοῦ ὑποσκαπτόμενον ὑπὸ τῶν ἀντιβασιλέων τὸν συνταγματικὸν βίον τοῦ ἔθνους, διαπιστώσας τὴν ἐπιδοκιμασίαν, ἢς ἢ πρόξενος αὐτοῦ ἐκείνην ἔτυχεν ἐντὸς τε καὶ ἐκτὸς τῆς Σερβίας, καὶ καταδείξας ὅτι ἢ σωτηρία τοῦ ἔθνους ἐξαρτῆται ἐκ τῆς διὰ τοῦ συναπισμοῦ βασιλέως καὶ λαοῦ περιφρουρήσεως τῆς τακτικῆς λειτουργίας τοῦ συνταγματικῶν πολιτεύματος τῆς χώρας, ὑπέσχετο νὰ προβῆ πᾶν ὅ τι ἀπ' αὐτοῦ ἐξαρτῆται, ὅπως ἢ Σερβία ἀποθῆ ἀξία τῶν συμπαθειῶν, ὃν ἐν Εὐρώπῃ ἀπολαύει, καὶ μετ' ὃν ὁ βασιλεὺς ἄμοσος τὸν νενομισθῆνον εἰς τὸ σύνταγμα τοῦ κράτους ἔρκοι τὸ πρῶτον δ' ἔργον αὐτῆς, ὅπερ ἠγγέλιον ἡμῖν, ἢν ἢ εἰς πρώτην ἀνάγκῃν ἐπιψηφίσις νομοσχεδίου ἐπιτρέποντος τὴν εἰς τὴν Γερμανίαν παραχώρησιν τοῦ ἔργου τοῦ μάλιστα εὐνοουμένου κράτους μέχρι τῆς ἐπικυρώσεως τῆς διομοιοῦμένης πρὸς αὐτὴν ἐμπορικῆς συμβάσεως. — Τὸ ζήτημα τῆς θρυλληθείσης ὡς μελετωμένης ὑπὸ τῶν ριζοσπαστικῶν ἐξέσεως ἀπὸ τῆς χώρας τῶν πρώτων ἀντιβασιλέων κκ. Ριστίς καὶ Βελιγράδοιτε οὐκ ἔστιν εὐχόμεθα δὲ χάριν τῆς τελείας κατευθύνσεως τῶν πνευμάτων ὅπως τὸ διαλλακτικῶν τῶν νικητῶν πνεῦμα ἀποδείξῃ ὀρθῶς ἔχουσαν τὴν διὰ Βιέννης γενομένην διαφύσιν τῆς περὶ τοιαύτης αὐτῶν προθέσεως εἰδήσεως. — Τὸναντίον τὸ ζήτημα τῆς ὀριστικῆς συγκροτήσεως τοῦ ὑπουργείου ἐλύθη κατὰ τρόπον, ἢ ᾧ εὐλόγως θύναται νὰ ὑπερηφανεύηται ἢ κρατοῦσα μερίς. Τοῦ ὑπουργείου διαλαθῆ Ἀόκιτε, κληθέντος, ὡς γνωστὸν, μετὰ τὴν ἀπέλασιν τῶν ἀντιβασιλέων ἐπὶ τῷ εἰδικῷ σκοπῷ τῆς διεξαγωγῆς ἐλευθέρων καὶ ἕως ἀνεπιρεάστων ἐκλογῶν καὶ εὐκρινέστατα τὸ ἔργον τοῦτο ἐκπληρώσαντος, ὑποβαλόντος μετὰ τὴν πλήρη τῆς Σκουπλίνας συγκροτήσιν τὴν παραίτησιν αὐτοῦ τῷ βασιλεῖ, οὗτος οὐ μόνον αὐτῷ αὐτῆς τῷ κ. Αόκιτε ἀνέθετο τὸν σχηματισμὸν τῆς νέας κυβερνήσεως,

ἀλλὰ καὶ τὸν ὑπ' αὐτοῦ ὑποβληθέντα αὐτῷ κατάλογον ἀπεδέξατο ὡς εἶχε, περιλαμβάνοντα δηλαδὴ τὰ αὐτὰ πρόσωπα, πληροῦντα δὲ τὴν διὰ τῆς παραίτησεως τοῦ προοδευτικῶν ὑπουργοῦ τῶν στρατιωτικῶν κ. Φρανσδοιτε κενωθεῖσαν θέσιν διὰ τοῦ τέως ἐνταῦθα προεδρευτοῦ στρατηγῶν Σάββα Προῦιτε, ἀνδρὸς ριζοσπαστικῶν, ἀνακριτῶν ἀποδειχθέντων πάντων τῶν θρυλληθέντων περὶ τῆς τῷ κ. Παρασανιν ἀναθέσεως τοῦ χαρτομυλιακίου τούτου. Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἀντικατάστασις ἔχει τοῦτο τὸ σπουδαῖον, ὅτι ἀποδεικνύει διασκεδασθεῖσαν τέλει τὴν τέως ὑφίσταμένην δυσπιστίαν τοῦ Στέμματος πρὸς τοὺς ριζοσπαστικῶς ὡς πρὸς τὴν διοίκησιν τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων τῆς χώρας, ἢτις τὸ πρῶτον νῦν ἀνατίθεται αὐτοῖς. — Ἐτερον εὐάρεστον ὑπάρχει ἢ λήξις τῶν πρὸς διομοιοῦσιν τοῦ σερβικῶν δανείου τῶν 42 ἐκατομμυρίων διαπραγματεύσεων. Γάλλοι, Γερμανοὶ καὶ Αὐστριακοὶ κεφαλαιοῦχοι, συνδικατὸν καταρτίσαντες, ἀνέλαβον τὴν ἐκδοσὴν τοῦ δανείου τούτου, ἢ ἐπιτυχία δὲ αὐτοῦ θὰ συντελέσῃ μεγάλως εἰς τὴν καὶ ὑπὸ τὴν οικονομικὴν ἐποψὴν ἀγόρευσιν τῶν σερβικῶν πραγμάτων.

Ὁ πρίγκηψ τῆς Βουλγαρίας Φερδινάνδος ἀποδύει αὐτῆς εἰς τὴν Ἑσπερίαν ἀνθιγερμόνα κατὰ τὰ ἐιωθῆτα καταλιπὼν τὸν πολὺμυτιν αὐτοῦ πρωθυπουργόν, ὅπως νέας αὐτῷ ὑποδοχῆς, διλωτικῆς τῆς βουλγαρικῆς εὐγνωμοσύνης ἐπὶ ταῖς τροποποιήσεσιν τοῦ θεμελιώδους νόμου τῆς ἡγεμονίας παρασκευάσῃ αὐτῷ ἐπαγακάμπτοντι. — Ἡ ἐκδρομὴ αὐτὴ παρέσχεον ἀφορμὴν εἰς τὴν διάδοσιν, ἐπικυρουμένην ἄλλως τε καὶ ὑπὸ τῶν ἐκ Βουκουρεστίου εἰδήσεως, κατ' ἢν ὁ πρίγκηψ ἐπιστρέψων θὰ ἐπισκεψθῆ ἐν Σινάια τὸν βασιλέα τῆς Ρουμανίας Κάρολον. Τὸ πρῶτον οὐδὲν ἔχει τὸ ἀπίθανον, τοῦ βασιλέως Καρόλου συνφῶν ταῖς περὶ ἐξωτερικῆς πολιτικῆς ἀρχαῖς αὐτοῦ διατηροῦντος πρὸς τὴν βουλγαρικὴν ἡγεμονίαν σχέσεις στενωτέρας ἢ τὸ ἔτερον ὄμορον βασιλείον, ἢ Σερβία, ἢ στάσις τοῦ ἐν Σοφίᾳ ἀντιπροσώπου τῆς ὁποίας κατὰ τὴν ἀψίχην τοῦ πρίγκηψικοῦ ζεύγους μικρότατα ἐσχολιάσθη ὑπὸ τοῦ βουλγαρικῶν τύπου, ἐξ οὗ ἢ Σφόμ πο οὐδ' ἢ ἰδίᾳ νέον ὑβριστικώτατον κατ' ἀνατέραν ἐν Σερβίᾳ προσώπων γράψασα ἕρθρον, προῦκάλεισε διπλωματικὸν ἐπεισόδιον.

Ἐν τῇ τῆς Ἑσπερίας πολιτικῇ κινῆσει τὴν πρώτην θέσιν ἐξακολουθεῖ κατέχουσα ἢ ἐκδοσις τῶν γενικῶν ἐν Γερμανίᾳ ἐκλογῶν, διαπιστώσασα ψεῖσιν μὲν τῶν ἐλπίδων, ἢ ᾧ αἰς διελύετο τὸ πρῶτον κοινοβούλιον περὶ καταρτισμοῦ ἐπαρκῶς πλειονοψηφίας ἐθνικῆς πρὸς τὸ στρατιωτικὸν νομοσχέδιον διακειμένης, πρῶτον δὲ σπουδαίαν τῆς σοσιαλιστικῆς μερίδος, ἢτις ἐν τῷ γέφ κοινοβουλίου ἀποτελέσει τὴν σπουδαιώτατην μετὰ τὸ καθολικὸν Κέντρον δύναμιν. Τὸ τελευταῖον τοῦτο ἰδίᾳ φαινόμενον διεγείρει εὐλόγως τὴν γενικὴν προσδοκίαν, παρατηρουμένης τῆς ἐπιτροπῆς, ἢν ἀπεδείχθησαν ἔχοντες οἱ σοσιαλισταὶ ἐν τοῖς πολυανθρωποτάτοις κέντροις τῆς αυτοκρατορίας. Ἐν Βερολίνῳ π. χ. ἐν δυδὶ μὲν διαμερίσματι κατ' ἄγον ὀριστικὴν νίκην οἱ κ.κ. Σίγγερ καὶ Λήμπκνεχτ, ἐν τέσσαρσι δὲ ἄλλοις μετὰ σπανίας καρτερίας οἱ σοσιαλισταὶ ἠμψεδήτησαν αὐτὴν καὶ σχετικῶς ἐκράτησαν, μέλλοντες πιθανῶς καὶ νὰ νικηφορίσῶσιν ὀρι-

στικώς κατά την επαναληπτικήν εκλογήν, αὐτοῦ τοῦ περικλεισθεῖς Βίχρωφ ἡττηθέντος ἴδου ὑπὸ ἀφανοῦς σοσιαλιστοῦ ἀντιπάλου, καὶ τοῦ Μογγελ δὲ καὶ Μπάρουμπλαχ ὑπολειφθέντων τῶν τῆς αὐτῆς ἀποχρώσεως ἀνθυποψηφίων. Ὡσαύτως ἐν δυαδὶ τοῦ Ἀρδούργου διαπεριόρισιν ἐνίκησαν οἱ σοσιαλισταί, καὶ ἐν ἐνὶ δὲ τοῦ Μονάχου κραταίαν δὲ κατήγαγον νίκην ἐν Νυρεμβέργῃ, Φύρτη καὶ Δεσσαυί, επικρατήσαντες σχετικῶς, ἀλλὰ μὴ συγκεντρώσαντες τὴν ἀπόλυτον πλειονοψηφίαν ἐν Βυρτσβούργῃ, ἐν Φραγκφούρτη, ἐν Καϊνχόβερῃ, ἐν Μαγκαίμῳ ἐν Δρέσδη, ἐν Λειψίῳ, καὶ ἐν αὐτῷ τῷ Στρασβούργῳ τοῦ ἀγῶνος ἐπαναληφθεὶς μετὰ τὸν σοσιαλιστοῦ, τοῦ κ. Μπέμπελ, καὶ ὑποψηφίου τοῦ ἔθνικοῦ λεγομένου κόμματος. Καὶ ὡς πρὸς τὰς στρατιωτικὰς μὲν αὐτῆς μεταρρυθμίσεις ἢ κυβερνητικὰς κατὰ τὰς ἐκ Βερολίνου ἐιδίσεις, κατιδοῦσα τὴν πλάγην αὐτῆς, βουλεύεται νὰ διαπραγματευθῆ πρὸς τὴν μερίδα τῶν καθολικῶν, μὴ ἀποκρούσαν ἀπολύτως πᾶσαν τοῦ ἐν εἰρήνῃ καταστατικοῦ τοῦ στρατοῦ αὐξήσιν, συγκαταβαίνουσα εἰς τινὰς παραχωρήσεις, ὡς τῶς ἐπιμῶνως ἠρνεῖται, μὰ δὲ τολμῶσα δευτέραν τοῦ κοινοβουλίου διάλυσιν ὡς πρὸς τὸν ἀπὸ τῆς αὐξήσεως δὲ τῶν σοσιαλιστικῶν δυνάμεων κίνδυνον βουλεύεται τὴν ριζικὴν μεταρρυθμίαν τοῦ συστήματος τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας, ἵτις θεωρεῖται ὡς διευκολύνουσα τὴν ἀνάπτυξιν τῶν προοδευτικῶν ἐν τῇ χώρᾳ στοιχείων. Ἀλλ' ἂν διὰ τῆς ὑποχωρήσεως ἐπιτυχάνουσα στρατιωτικῶν τινῶν μεταρρυθμίσεων, περιόζουσα δὲ τὸν ἀπὸ τῆς φιλοτιμίας τῆς κυβερνήσεως, αὐτὰ δύναται ἀναμφιδιότητως νὰ ἐξέλθῃ τῆς ἀδιεξόδου, ἢν ἐδαμιοῦργησεν αὐτῇ, πεισμώνως τῶς ἀπαιτοῦσα ἢ πάντα ἢ οὐδὲν, ἢ ἀποτροπῆ τῶν ἐπακολούθων τῆς γιγαντιαίας τῶν σοσιαλιστῶν προόδου διὰ τῆς καταλύσεως τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας εἶνε ἔργον πολλῶ δυσχερέστερον, δυνάμενον μάλιστα, ἐν ἡ περιπτώσει, τῆς ἀποπειρᾶς ἀποτυγχάνουσης ἐν τῷ κοινοβουλίῳ, ἐπεδιώκετο αὐτῇ, πεισμώνως ἢ ἐφαρμογῇ τῆς σπουδαίας ταύτης μεταρρυθμίσεως. ἢ ἀποδοῖ ἀφειρητὰ σοδαρωτάτων ἐσωτερικῶν γεγονότων, δυνάμενον τούτων αὐθις νὰ προκαλέσῃ σοβαρώτερα ἐπι ἐξωτερικά. — Ἀτυχῶς τινὲς τῶν πατέρων τοῦ γαλλικοῦ ἔθνους δὲν κατανοοῦσιν ἐπαρκῶς τὴν τροπὴν ταύτην, ἢν λαμβάνουσι τὰ πράγματα τῆς παρὰ τὰ μεθόρια αὐτῶν ἀντιπάλου αὐτοκρατορίας, δὲν λαμβάνουσιν ὑπ' ὄψει τὴν περὶ πτωσῶν, καθ' ἣν θὰ ἐπεξητεῖτο ἢ ἐξουδετέρωσις τῆς τοιαύτης ἐσωτερικῆς καταστάσεως διὰ τῆς περιπίσεως τῆς προσοχῆς τοῦ γερμανικοῦ ἔθνους εἰς ἐξωτερικὰ πράγματα οὕτω δὲ ὁ πεπολιτισμένος κόσμος παρέστι αὐθις θεατὴς σκανδαλωδεστάτων ἐν τῷ γαλλικῷ κοινοβουλίῳ σκηνῶν, καθ' ἃς αἱ βαρύνονται κατηγορίαι ἐξικοντιθήσονται κατ' ἀλλήλων ὑπὸ γάλλων βουλευτῶν, ἀγαμχθέντων καὶ τῶν ὀνομάτων ξένων μεγάλων κρατῶν καὶ ξένων πρεσβειῶν, κατηγορηθῆ δὲ, ὡς ἐστιγμάτιος μὲν ὡς συγγεῆς δημοκρατίας ἢ πλειονοψηφία τῆς Βουλῆς, ἀλλ' ὄν ἐν τούτοις ἐπελάθετο ἢ εἰσαγγελία πρὸς πληρεστέραν τῆς ἀληθείας ἐξαικρίβωσιν. — Σχετικῶς πρὸς τὰς γαλλορωσικὰς σχέσεις, ἔχομεν τὴν ὑπογραφήν τῆς περὶ ἡρολογίας τοῦ εἰς Γαλλίαν εἰσαγομένου ρωσικοῦ πετρελαίου συμβάσεως, ἐννοούσης ἵσταν τὸ ρωσικὸν τοῦτο προϊόν,

ἀντὶ ἴσων εὐνοϊκῶν ὁρῶν παρεχομένων ὑπὸ τῆς Ρωσίας εἰς τὰ προϊόντα τῆς παραινιφῆς βιομηχανίας. Πρὸς τούτοις ἔχομεν τὸ χαρακτηριστικώτατον τῶν δυναπτόντων τῆς δύο μεγάλων δυνάμεων ἀδελφικῶν σχέσεων γεγονός, ὅτι ἡ γαλλικὴ κυβέρνησις, ἢ τῶς ἢν ὀριστικῶς δεδομένη ἢ ἐκ Πετρούπολεως εἰς Λονδίνον μετὰθεσις τοῦ ἡγεμονικοῦ αὐτῆς κόμητος Μοντεπέλλου, ἐνδιδοῦσα προφρόνως τὰς σχετικὰς παρακλήσεις τῆς ρωσικῆς, κατέλιπε τὸν παρὰ τῇ αὐτῇ τοῦ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Δημοκρατίας ἐν τῇ προτέρᾳ θέσει αὐτοῦ. — Ἐν Αὐστρίᾳ, ὡς εἰ μὴ ἴσχοιεν οἱ ἀπὸ τοῦ ἐνδημοῦντος φυλετικοῦ ἀνταγωνισμοῦ κίνδυνοι τῆς ἐσωτερικῆς ἰσυχίας τοῦ κράτους, ἤρξατο καὶ ἄλλα τινὲς κινήσεις, ἢ ὑπὲρ τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας, τοῦ πολιτικοῦ γάμου καὶ τῆς ἐκλαϊκώσεως τῆς ἐκπαιδεύσεως, ἵτις, καὶ καταστέλλομένη προσφωρῶς, ἐπαγγέλεται ἐν τῷ μέλλοντι πράγματα τοῖς διέπουσι τὰς τύχας τῆς βυαδικῆς μοναρχίας. Κατὰ τὰ ἄλλα αἱ ἀντιπροσώπειαι, ἀποδεξάμεναι ἄνευ τροποποιήσεως τινος τὸν στρατιωτικὸν καὶ τὸν ναυτικὸν προϋπολογισμὸν τῆς κυβερνήσεως, ἐξέφρασαν τὴν ἐμπιστοσύνην αὐτῶν πρὸς τὸν κόμητα Καλνόκιν καὶ ἐπέγραψαν τὸ ἔργον αὐτῶν, τοῦ ἀντιπροσώπου ἡγεμονικοῦ τῶν ἐξωτερικῶν ἐπισημασίαν τῆς προσφάτως πολυκρότους αὐτοῦ δηλώσεις περὶ Ρωσίας καὶ εἰρήνης διὰ νέων τοιαύτων ἐν συνεντεύξει πρὸς Οὐγγουρ βουλευτῆς, οὗς ἐβεβαίωσεν ὅτι ἐκ τῆς προσφάτου αὐτοῦ μετὰ τοῦ κ. Πιερς ἐν Βιέννῃ συνεντεύξεως ἐπέσθη ὅτι ἡ Ρωσία δὲν ἐπιθυμεῖ τὸν πόλεμον καὶ ἀναμένει μὲν καὶ ἐπιβλέπει τὴν ἐξέλιξιν τῶν ἰσχυρῶν πραγμάτων, οὐδὲν ὅμως αὐτῇ θὰ πράξῃ πρὸς ἐπίσπευσιν τῆς λύσεως. — Ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ τοῦ ἰσχυροῦ νομοσχεδίου συζητήσις κατὰ τὴν ἐβδομάδα ταύτην δὲν προώδεσε μάλω, μετὰ τῶν ὅμως ἔχομεν γνωμοδοτήσιν τινὰ τοῦ κ. Γλάδστονως περὶ τοῦ κροτοῦντος συστήματος τῆς ἐνόπλου εἰρήνης οὐκ ἀγαξίαν λόγους. Ὁ τῶν φιλελευθέρων ἡγέτης, ἀφορμὴν λαβὼν ἀπὸ τῆς προτάσεως Κρόμπερ, ἐκφραζούσης τὴν εὐαρέσκειαν τοῦ ἀγγλικῶν κοινοβουλίου ἐπὶ τῷ ὅτι τὸ Σενέδριον τῶν Ἰνωμένων Πολιτειῶν ἐπέστρεψε τῷ προεδρῷ τῆς Δημοκρατίας νὰ προσκαλέσῃ καὶ τῆς ἄλλας κυβερνήσεις νὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν ἰδρυσὴν παγκοσμίου Ἀρείου Πάγου πρὸς τὴν διὰ διαίτησιν ἐπιλύσιν τῶν διεθνῶν διαφορῶν καὶ ἀλλαγῶν ὅτι πάλαι ἢ ἀγγλικὴ κυβέρνησις εἰργάσθη πρὸς τοιαύτων τινὰ σκοπῶν, ἀπροκαλύπτως ἐμψέσθη τὴν κροτοῦσαν στρατοκρατίαν ὡς διακυβεύουσαν μάλω ἢ περιφρουροῦσαν τὴν εὐρωπαϊκὴν εἰρήνην. Τὸ κακὸν μόνον εἶναι, ὅτι οἱ φαίνεται ἐκ τῶν λόγων τοῦ κ. Γλάδστονως μελετωμένη ἢ συγκρότησις τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος ἀμφικτυονίας, καὶ ἐπὶ τῇ ἐπιπέσει ὅτι θὰ καταρθεῖτο αὐτῇ, δὲν ὀ ἀντασφεικνέτο εἰς τὸν προορισμὸν αὐτῆς, ἢτε ἐρειδομένη ἐπὶ τοῦ δικαίου τοῦ ἰσχυροτέρου, διαφανομένου ἐν τῇ συγκροτήσει τοῦ συνεδρίου τούτου οὐχὶ ἐξ ἀντιπροσώπων πάντων τῶν ἔθνων, περὶ τῶν συμφερόντων καὶ τῶν δικαιωμάτων τῶν ὀποίων ὀ ἀπεβλήθητε τελεσθῆναι, ἀλλ' ἐξ ἀντιπροσώπων τῶν μεγάλων δυνάμεων, οἵτινες θὰ ἐπέβαλλον τῆς ἀποφάσεις αὐτῶν τοῖς μικροτέροις ἔθνεσι, ρυθμίζοντες, ἐννοεῖται, τὰ συμφέροντα τούτων κατὰ τὰ ἴδια μάλω ἢ κατὰ τὸ ἀπὸλυτον ὀ

καιον συμφέροντα. Τοιαῦτη τῆς εἰρήνης ἐξασφάλις δὲ συνεχεῖ μὲν ἐπὶ τινὰ καιρὸν τοὺς πόθους καὶ τὰς ἐξιώσεις τῶν μικροτέρων, δὲν θὰ ἴδρον ὅμως ριζικῶς τὴν πηγὴν τῶν διαφωνιῶν, ἵτις ἐν τῇ πρώτῃ εὐκαιρίᾳ ὀ ἀπέβαινε πηγὴ ριζέων.

M. E. M.

**ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΝ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ
ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ Κ. ΣΟΥΤΣΟΥ**

Ὁ κ. Γρηγόριος Κ. Σούτσος ἰδρύει ὀφέλιμον ὄντως ἀγῶνα φιλοσοφικόν, ἀπευθύνας ἐπὶ τούτῳ ὀράσαν καὶ πλήρη εὐγενῶν αἰσθημάτων καὶ ὀρθῶν ἰδεῶν ἐπιτόλῃν πρὸς τὸν πρῦτανιν τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου κ. Ἰωάννην Πανταζίδην. Τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, δὲ ἡς δηλοῦνται ὀ το σκοπὸς καὶ οἱ ὀροι τοῦ ἀγῶνος, οὐχὶ ἀσκόπον ἡγοῦμεθα νὰ παραθέσωμεν ἐν ταῦθα τὸ δὲ ἀπόσπασμα:

... Ὅθεν τούτων ἕνεκα τῶν λόγων πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ φιλοσοφικοῦ πνεύματος ἐν Ἐλλάδι ὀλίγων καὶ ἐγὼ νὰ συντείνω, κύριε πρῦταν, εὐχαρίστως ἀντικεινῶ ὀμνῶ ὅτι προτίθεμαι νὰ ἰδρῶσω διαγώνισμα καθαρῶς φιλοσοφικόν. Τῆν ὀρισμένην ταύτην ἀπόφασίν μου παρακαλῶ ὀμνῶς νὰ γνωστοποιήσῃτε εἰς τὴν φιλοσοφικὴν σχολὴν τοῦ ἔθνικοῦ ἐν Ἀθήναις πανεπιστημίου, κρῖνον ἐπιναγκῆς νὰ προσέσω ὅτι ὀ ἡγῶμεν ἵνα τὸ τιθέμενον πάντοτε φιλοσοφικὸν διαγώνισμα περιστρέφεται εἰς τὴν πλατωνικὴν ἰδίαν φιλοσοφίαν καὶ εἰς τὰ ἐκ ταύτης προκύψαντα φιλοσοφικὰ συστήματα, δὲ οἱ νεώτεροι Ἐλληνας τὸν ὀζον Πλάτωνα, τὴν ἀκραϊεὴν δημιουργίαν τοῦ ἰδεαλισμοῦ καὶ μύστην, προσκτησάμενοι ὡς ἡλικὸν ἰδῆσαν ἐν τῇ ἐπιστημονικῇ αὐτῶν ἐρεύνη, βεβαίως δὲν θὰ μεταμεληθῶσι. Γνωσκῶ ὀμως ἐπίσης ὅτι οὐδὲν σύστημα, οὐτε ἐπιστημονικόν, οὐτε φιλοσοφικόν, ἀνεπτυγθῆ καὶ ἐτελειοποιήθη ἄνευ σφοδρῆς ἀντιδράσεως, ὅτι δὲ εἰς τὸ θετικὸν ἀντιτίθεται, κατὰ φυσικὴν τῆς προόδου νόμον, τὸ ἀρνητικὸν ὡς ἐκ τῆς ἀντιδράσεως καὶ ἀντιθέσεως τούτου γεννᾶται ὀ πάλιν τὸ ἐκλεκτικόν, τὸ μέσον, τὸ ἀεὶποτε σχετικῶς ἄριστον, ἀφίημι εἰς τὴν φιλοσοφικὴν σχολὴν τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ἐρίξῃ αὐτῇ ἐκάστοτε τὸ φιλοσοφικὸν διαγώνισμα, ἐκλέγουσα τὸ θέμα ἐκ τῆς ἱστορίας τῆς καθόλου φιλοσοφίας, ὅπως ἐν κρῖνον προσφορώτερον καὶ συντελεστικώτερον εἰς τὴν πνευματικὴν καὶ ἡθικὴν τῶν Ἐλλήνων πρόδον. Ἐνεκα δὲ τούτου καθαρῶς Ἐλληνας πρέπει νὰ μετέχωσι τοῦ ὀ μὲν ἰδρυσμένου φιλοσοφικοῦ διαγωνίσματος.

Τὸ φιλοσοφικὸν τοῦτο διαγώνισμα ἐσέει ἀνάγκη νὰ φέρῃ τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ ἰδρυτοῦ αὐτοῦ, δηλαδὴ Φιλοσοφικὸν διαγώνισμα Γρηγορίου Κωνσταντίνου Σούτσου. Ἰδρῶσω τὸ ἐν λόγῳ φιλοσοφικὸν διαγώνισμα κατατίθημι εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν, ἐπ' ὀφθαλμοῖς τοῦ ἔθνικοῦ πανεπιστημίου, ὡς διαρκῆ παρακαταθήκην ἐραχμῆς εἰκοσι χιλιάδας, ὡς τὸ ὀπ' ἔργα μῆτις ὀδηλοῖ, ἵνα οἱ τόκοι τοῦ κεφαλαίου τούτου χρησιμεύωσι διὰ πάντοτε πρὸς βράβευσιν τοῦ νικητοῦ, τύποιον τοῦ βραβευομένου ἔργου καὶ ἀποζημιώσιν τῆς ἀγωνοδίκου ἐπιτροπῆς. Τὸ γέρας ἔσται χιλιοδραχμῶν, ἢ δὲ ἀγωνοδίκου ἐπιτροπῆς δὲν νὰ σύγκεται ἐκ τριῶν μελῶν, ἐκλεγόμενων ὀπὸ τῆς φιλοσοφί-

κῆς σχολῆς, τῇ προτάσει τοῦ ἐκάστοτε πρυτάνεως τοῦ πανεπιστημίου. Ἐὰν τρία ταῦτα μέλη δύνανται νὰ ὄσιν εἴτε καθῆρηται τοῦ πανεπιστημίου, εἴτε ἄλλοις λόγοις ὀμολογουμένως ἐντιθέσι περὶ τὰ φιλοσοφικὰ μαθήματα. Τὸ διαγώνισμα πρέπει νὰ ἐπαναλαμβάνηται ἀνὰ τετραετίαν, ἵνα ἀποτελῆται ποσὸν ἄριστον πρὸς βράβευσιν τοῦ νικητοῦ, ἀποζημιώσιν τῆς ἀγωνοδίκου ἐπιτροπῆς καὶ τύποιον τοῦ βραβευομένου ἔργου. Ἐὰν δὲ μὴδὲν ἐκ τῶν εἰς διαγωνισμὸν ὀπαβληθέντων φιλοσοφικῶν ἔργων κριθῆ ἄξιον τοῦ στεφανώσιν τῆς νίκης, τότε ὀ διαγωνισμὸς δὲν νὰ ἐπαναλαμβάνηται τὸ ἀμέσως ἐπὶ τὸν ἔτος. Εἰς ἄλλας λεπτομερείας δὲν εἰσερχομαι, θελήσας μόνον τὴν ἀρχικὴν μου βούλησιν νὰ διατυπώσω σαφῶς καὶ ὀρισμένως.

«Γνωστοποιῶ ὀμνῶ, κ. πρῦταν, τὴν ὀρισμένην ταύτην ἀπόφασίν μου λογίζομαι εὐτυχῆς ὅτι τὸν μῦθον πόθον μου, πρὸς ἀπόσπιν τῶν τροπῶν τῷ ἔθνικῷ τῆς Ἐλλάδος Πανδιδάκτρητι, ἐν ὀ δὲ ἔδηγα τὰς ὀραιότερας τῶν σπουδῶν μου ἡμέρας, ἐκτελῶ ἐπὶ τῆς πρυτανείας ὀμῶν, ἄνδρὸς ἐπιστημονικῆς ἀριότητος καὶ ἐμπειρομένου γνησίας ἑλληνικῆς παιδείας».

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ.

Ἀντὶ τοῦ παπῆ, μητροπολίτου Φιλαδελφείας κ. Στεφάνου, προσελθῆ ἡ μέλας τῆς ἱερᾶς συνόδου ὀ παπῆ, μητροπολίτης Μεθώνων κ. Νικηφόρος (Γλυκεῆς), ὀ γνωστὸς λόγιος ἄρχιερεὺς. — Τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ ἐγένετο ἢ εἰς ἀρχιερεῖα προεβίβησιν τοῦ ἐφηρημένου μητροπολίτου Ρόδου Θεοφ. κ. Κωνσταντίνου ὀπὸ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριαρχεῖου, σὺλλειτουργούντων καὶ τῶν συνοδικῶν ἀρχιερέων. Ἡ Α. Πανιστότης ὀ νέος μητροπολίτης Ρόδου κ. Κωνσταντίνος (Ἀλεξανδρινός) ἐδέξατο εἴτα ἐν τῶς πατριαρχείῳ τὰ συγχαρητήρια τῶν τε ἐν Χριστῷ ἄδελφῶν, τῶν τῶς συναδελφῶν καὶ τῶν φίλων. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἢ Α. Θ. Π. προεβίβησιν εἰς ἱερεῖα καὶ ἀρχιερατικὴν τὸν νέον ἀρχιερατικῶτα τῆς ἱερᾶς συνόδου παν. κ. Κύριλλον (Μουμτζῆν).

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Σάββατον, 12 Ἰουνίου

Πλήρης ἀπραξία καὶ γενικὴ χαλάρωσις τῶν τιμῶν ἐχαρακτήρισαν τὴν κίνησιν τοῦ χρηματιστηρίου ἡμῶν κατὰ τὴν ἀγῶσιν ὀδομάδα, καθ' ἣν ἐγένετο καὶ ἢ δεκαπενθήμερος ἐκκαθάρισις μετὰ τινος δυσχερείας ἕνεκα τῆς μεγάλης ποσότητος τῶν παραδοθέντων τίτλων καὶ τῆς ὑψώσεως τοῦ δικαιώματος τῆς μεταφορᾶς (report) ὀπερ διὰ τὸ Γενικὸν χρέος ἦτο γρ. 57 1/2 διὰ ἐκάστην χιλιάδα. Ἡ ὑψώσις αὐτῆ τοῦ report ἀνέκοψε τὸ ὀδρος τῆς ἄλλως τε ἵσταν περιορισμένης ἐπὶ τοῦ ὑψώμοῦ κερδοσκοπίας, ἐκ τούτου δὲ τὸ μὲν Γενικὸν χρέος, ὀπερ τὴν Δευτέραν ἔτιμῶτο 24,9 ἐξί-

